

Janez Žnidar

KAKO BOMO GOSPODARILI V LETU 75

Temeljna izhodišča in naloge

Izhodišča

Gospodarski načrt Železarne Ravne za leto 1975 je izdelan na podlagi smernic, ki jih je sprejel DSP v septembru 1974 in na podlagi resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SRS in SFRJ v letu 1975, sprejete v skupščinah SRS in SFRJ v decembru 1974. Z resolucijo postavlja družba cilje in naloge sebi in s tem vsakemu podjetju kot delu družbe, ki jih mora izvrševati v svojih konkretnih razmerah.

Krepitev in razvoj samoupravljanja

Z resolucijo je za leto 1975 predvidena krepitev samoupravljanja kot osnovnega družbenoekonomskega odnosa z odločnim uresničevanjem ustavnih načel. V letu 1975 bo tudi naša delovna organizacija nadaljevala že v letu 1974 začeto delo za ponovno preverjanje pogojev, ki jih morajo imeti deli podjetja, da so delovne celote in s tem TOZD. Poglabiti in utrditi pa bo treba samoupravne socialistične produkcijske odnose, da bodo TOZD dejansko zagospodarile s sredstvi in s tem prevzele odgovornost za doseganje rezultatov in za delitev dohodka.

Samoupravne odnose bo treba nadalje razvijati tudi izven delovne organizacije, konkretno v sestavljeni organizaciji, kjer z drugimi delovnimi organizacijami združujemo interese in sredstva za doseganje določenih ciljev, ter v zbornicah, poslovnih združenjih ipd. Delavci iz TOZD bodo morali še bolj sodelovati pri sklepanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov ter združevanju sredstev za skupno in splošno porabo.

Od vseh zaposlenih, posebej pa še od strokovnih služb, bo za izpolnitev teh na-

log v letu 1975 potrebno polno angažiranje, dodatno izobraževanje, izgradnja učinkovite organizacije informiranja in odločanja, pospešiti pa bo treba tudi izdelavo samoupravne interne zakonodaje in jo tudi v praksi uveljaviti.

Naloge za pospešitev gospodarske rasti in kvalitete gospodarjenja

Resolucija o družbenoekonomski politiki za leto 1975 daje vsem nosilcem družbenega razvoja smernice za pristop h konkretnim akcijam, ki bodo pospešile gospodarsko rast in izboljšale kvaliteto gospodarjenja.

Družbeni organi (skupščina, izvršni svet, zbornice) morajo pripraviti in uveljaviti systemske rešitve, ki bodo vzpodbujale delovne organizacije k stabilnejšemu, kvalitetnejšemu in bolj dinamičnemu gospodarjenju, ker bomo le s tem lahko dosegli cilje, ki so predvideni z resolucijo za leto 1975. Pričakujemo, da bo izdanih več predpisov s področja zunanjetrgovinskega poslovanja (carine, premije, tečaji), s področja oblikovanja cen, investiranja, obdavčenja itd.

Temeljne organizacije združenega dela in delovna organizacija kot celota pa bodo morale po intencijah resolucije SRS in

Višinsko sonce

IZ VSEBINE

Sindikalne vesti — Sklepi 4. seje občinske konference ZKS — Nagrajevanje po individualnem uspehu delavcev — Iz naših TOZD — Tri pesmi za dan žena — S seje delavskega sveta podjetja — Proizvodnja slovenskih železarn v januarju — Pred referendumom — Javornik raste — Poročilo o likvidnosti za l. 1974 — Kulturna kronika — Sportne vesti — Priloga: Mladi fužinar

SFRJ v letu 1975 bolje gospodariti, kar pomeni predvsem:

- povečati proizvodnjo,
- povečati izvoz,
- povečati produktivnost,
- znižati porabo vseh vrst surovin, drugega materiala, energije in storitev na enoto proizvodnje,
- proizvajati kvalitetnejše,
- izpolnjevati sprejete pogodbenne obveznosti in to zahtevati od drugih,
- ustvariti večji dohodek,
- zagotoviti izplačilo povečanih realnih OD,
- uskladiti rast nominalnih osebnih dohodkov s sprejetimi resolucijami, ki zahtevajo nekoliko počasnejšo rast nominalnih osebnih dohodkov, kot bo rasel družbeni proizvod,
- zagotoviti hitrejšo rast sredstev za reprodukcijo (amortizacijo in ostanka dohodka za poslovni sklad) od rasti osebnih dohodkov.

Da bi vse to dosegli, bo potrebno:

— skleniti dolgoročne in letne pogodbe za oskrbo z važnejšimi surovinami in energijo (staro železo, surovo železo (pelti), ferolegure, livarski peski, butan-propan, elektroenergija) ter se z njihovo pomočjo dogovoriti za stalnost in enakomernost dobav, nabavne cene in sistem, po katerem se bodo cene menjale;

— potem ko bodo zagotovljene glavne surovine in energija, skleniti dolgoročne in letne pogodbe z našimi glavnimi odjemalci. Tudi v teh pogodbah (ali sporazumih) morajo biti poleg količin dogovorjene cene in mehanizmi za spreminjanje cen;

— povsod, kjer je le mogoče, se je treba dogovoriti za blagovno menjavo, posebno v izvozu. Naši kupci naj postanejo tudi dobavitelji, zlasti glavnih surovin;

— za vsak del delovne organizacije je treba dopolniti ali na novo izdelati akcijski program varčevanja in aktiviranja notranjih rezerv in predvideti ukrepe za uveljavitev programa in spremljanja rezultatov;

— izboljšati je treba organizacijo dela in medsebojno povezavo vseh strokovnih služb. Akcije in odločitve je treba graditi na kvalitetnih informacijah (računalniške obdelave);

— hitreje načrtovati in uvajati avtomatizacijo tehnoloških procesov;

— poživiti inovacijsko in racionalizatorsko dejavnost in organizirano uvajati sprejemljive rešitve v prakso;

— osebne dohodke je treba bolj vezati na dosežene rezultate dela posameznika, delov podjetja, kot tudi vse delovne organizacije, tako da bomo vsi zainteresirani za boljše poslovanje;

— vsako investicijo, veliko in majhno, je treba dobro preučiti in planirati ter hitro in kvalitetno izvršiti;

— prek delegatov bodo morale TOZD presojati upravičenost in smotrnost skupne in splošne porabe. Prednost pri financiranju bo treba dati tistim področjem, ki bodo prispevala k učinkovitejšemu gospodarjenju in povečanju produktivnosti dela v samem gospodarstvu (npr. šolstvo, otroško varstvo, zdravstveno varstvo). Sredstva skupne in splošne porabe bodo

smela naraščati le v takšnem obsegu, kot bo naraščal tudi družbeni proizvod.

Karakteristike planov

Karakteristike plana delovne organizacije Železarne Ravne

Za leto 1975 planiramo porast skupne proizvodnje od 453.383 ton na 467.650 ton ali za 3,1 odst. Sam fizični obseg proizvodnje pa ne kaže prave slike, ker se istočasno močno spreminja asortiment, in to v enoti metalurške proizvodnje v smeri kvalitetnejših jekel, v podjetju pa se hitreje povečuje delež finalnih izdelkov. Skupna proizvodnja v enoti metalurške proizvodnje se v primerjavi z doseženo v letu 1974 povečuje za 2,4 odst., v ostalih dveh enotah (enota mehanske obdelave in TRO Prevalje) pa za 28 odst.

Blagovna proizvodnja se bo v letu 1975 po količini povečala od 129.015 ton na 133.940 ton ali za 3,8 odst. Sprememba asortimenta vpliva seveda tudi na delež finalnih izdelkov v blagovni proizvodnji.

Eksterna realizacija se za delovno organizacijo povečuje od doseženih okoli 1.313.625.000 dinarjev v letu 1974 na 1.715.000.000 din v letu 1975 ali za 30,5 odst. Realizacija je računana na podlagi doseženih cen izdelkov v mesecu decembru 1974, sprememb v januarju 1975 in planiranega asortimenta prodaje.

Izvoz je planiran v višini 14.000.000 \$. To predstavlja v primerjavi z letom 1973, ko smo izvozili za 8.784.000 \$, povečanje za 59,4 odst. ali leten porast 26,3 odst. To primerjavo smo vzeli zato, ker smo v letu 1974 izvozili tudi del zaostankov iz leta 1973 in zato ni prave primerljivosti. Skladno z republiško resolucijo smo znotraj D. O. planirali večji izvoz finalnih izdelkov in manj polizdelkov. S tem bomo zagotovili domačemu trgu več surovin, s sistemom notranjih cen pa se bo treba dogovoriti o interni stimulaciji izvoza in delitvi deviz.

Planirano število zaposlenih za takšen obseg in asortiment izdelkov ni bistveno večje od sedanjega. V celoti se bo število zaposlenih od leta 1974, ko smo imeli poprečno 4350 zaposlenih, povečalo na 4440 ali za 2,3 odst. O povečanju planiranega števila zaposlenih bo odločal odbor za gospodarjenje, in to na podlagi prevzete obveznosti za povečanje planirane proizvodnje ter ustreznega strokovnega mnenja služb in strokovnega sveta. S tekočo kadrovske politiko bo treba spreminjati kadrovske strukture, tako da bomo na novo zaposlovali prvenstveno delavce z ustrežno kvalifikacijo oziroma izobrazbo za vse poklice. Zato, da se bo kadrovska struktura lahko postopoma izboljševala, načrtuje kadrovska služba znatna sredstva za redno izobraževanje v poklicnih in srednjih šolah ter na višjih in visokih šolah. Poleg tega bo tudi v letu 1975 sestavni del kadrovske politike dopolnilno izobraževanje že zaposlenih sodelavcev. V celoti je z načrtom predvidenih 5.757.000 dinarjev za izobraževanje.

Materialni stroški so izračunani na podlagi prognoziranih cen surovin za letošnje leto. Ker prav tu nastajajo na svetovnem trgu neprestane spremembe, ni mogoče trditi, da cene, ki jih je predvidela nabavna služba, ne bodo v letu 1975 nekoliko drugačne. Vendar pa je neizpod-

bitno, da bomo v primeru znižanja cen surovin, morali tudi mi znižati cene našim izdelkom. To velja predvsem za izvoz, na domačem trgu pa ne bomo mogli uveljavljati povečanja cen. Pridobljen dohodek zaradi nižjih cen surovin bo torej izgubljen z znižanjem prodajnih cen. V nasprotnem primeru, to je ob porastu cen surovinam, pa bomo prav tako težko dosegali višje cene tako pri izvozu kot pri prodaji na domačem trgu.

Zato bo med letom stalno treba spremljati gibanje cen in sproti ustrezno ukrepati.

Zato, da bo proizvodnja nemoteno potekala, je potrebno poleg rednega vzdrževanja osnovnih sredstev tudi investicijsko vzdrževanje, ki mora zagotoviti daljšo življenjsko dobo delovnim sredstvom. Načrt investicijskega vzdrževanja osnovnih sredstev so izdelale strokovne službe tehničnih služb.

Planirana amortizacija je v primerjavi z obračunano za lansko leto za 30 odst. večja. Takšna amortizacija zagotavlja konkurenčnost naših izdelkov in omogoča normalno reprodukcijo. V primeru, da pride do večjih podražitev osnovnih sredstev, je z zakonom predpisana revalorizacija osnovnih sredstev, ki bo povzročila tudi povečanje obračunane amortizacije. Ker predpisi prav tako omogočajo med letom spremembo planirane amortizacije, bomo ponovno ocenili planirano amortizacijo, ko bodo znani rezultati I. kvartala in bodo že bolj znane tržne razmere (nabavne in prodajne cene). Če bo dohodek dopuščal, bomo predlagali spremembo plana.

Za leto 1975 načrtujemo 130 milijonov dinarjev amortizacije. Obračunali jo bomo po stopnjah, ki so navedene v tabeli 7 in temeljijo na predpisanih stopnjah povečanih za 75 odst. Stopnje so po obratih različne, ker so odvisne od števila izmen, v katerih delajo posamezni obrati. Minimalne predpisane stopnje so za dvoizmensko delo povečane za 25 odst., za troizmensko pa za 50 odst., tako da so glede na število izmen različne.

Tako kot skrbimo za stalno obnavljanje in razširitev obstoječih delovnih sredstev, mora delovna skupnost zagotoviti pogoje za raziskave in osvajanje novih izdelkov. Samo če bomo šli v korak z razvojem tehnologije v svetu, bomo lahko prisotni z našimi izdelki na svetovnem in domačem trgu.

Vodstvo službe za razvoj tehnologije v TOZD metalurške proizvodnje in mehanske obdelave sta izdelali podroben načrt nalog, ki bodo v letu 1975 izvršene na področju osvajanja novih proizvodov in raziskav. Z načrtom predvidevamo za to dejavnost 8.500.000 dinarjev.

Osebnih dohodki so planirani tako, kot zahtevajo resolucije, t. j. usklajeni so z rastjo družbenega proizvoda. Z načrtom predvidevamo povečanje nominalnih osebnih dohodkov za 25 odst. Če bodo gospodarska gibanja v letu 1975 pospeševala inflacijo, bodo osebni dohodki med letom prilagojeni tem gibanjem. Razdelitev načrtovanih osebnih dohodkov na obrate in službe je napravila služba za oblikovanje OD v razmerjih, kakršna predvideva za leto 1975.

Stanovanjski prispevek, ki sestavlja večji del sredstev za stanovanjsko izgradnjo, bo tudi v letu 1975 ostal v enakem odstotku od bruto osebnih dohodkov kot v letu 1974, t. j. 10 odst. S takšnim odst. bo zagotovljenih 27,6 milijonov dinarjev sredstev za stanovanjsko izgradnjo, ki se bodo razdelila na del, s katerim sami razpolagamo (6,5 odst.) in del, ki ga združujemo (3,5 odst.). Del sredstev za stanovanjsko izgradnjo se bo po predhodni razpravi verjetno formiral še iz ostanka dohodka, potem ko bo izdelan zaključni račun za leto 1974.

Stroške skupnih služb sestavljajo stroški obratov tehničnih služb in stroški sektorjev.

Stroški tehničnih služb so razdeljeni na TOZD v sorazmerju z uporabo storitev (vzdrževanje, transport) in predvideno porabo energije; stroški sektorjev pa na podlagi skupne in eksterne realizacije ter števila zaposlenih.

S planom smo se dogovorili za najobjektivnejše ključne za pokrivanje posameznih vrst skupnih stroškov. Ti ključni so naslednji:

Stroške tehničnih služb (variabilne in fiksne), t. j. stroške energetskih služb, elektrotehniške službe, strojne in gradbene službe, transporta in skupnih služb tehničnih služb (vodstvo, PD in ekonomske analize) pokrivajo TOZD v sorazmerju z uporabo storitev ali potrošnjo energije.

Stroške finančno računskega in gospodarskega sektorja, del stroškov komercialnega sektorja (vodstvo, reklama), stroške direkcije ter del nerazporejenih skupnih stroškov podjetja (storitve poslovnih združenj, najemnine, stroški plačilnega prometa, prispevki in članarine, prispevek za mestno zemljišče in vodarino itd.), pokrivajo TOZD v razmerju s planirano skupno realizacijo, TOZD TRO Prevalje pa po uporabljenih storitvah, ker ima vse te službe v okviru TOZD.

Stroške kadrovske splošnega sektorja in ostali del nerazporejenih stroškov (stroške prehrane, prevoze na delo, komunalne storitve, stroške izobraževanja kadrov itd.), pokrivajo TOZD v razmerju s številom zaposlenih. TOZD TRO Prevalje pa prav tako po storitvah.

Stroške nabavne službe in uvoza pokrivajo TOZD v sorazmerju z vrednostjo planirane porabe nabavljenih materialov.

Stroške špedicije pa pokrivajo TOZD v sorazmerju z vrednostjo eksterne realizacije. Eventualne prekoračitve oziroma razlika med planiranimi in dejanskimi stroški skupnih služb se bo na TOZD razdelila po enakih ključih kot planirani stroški.

Če bomo dosegli planirano realizacijo in celotni dohodek, ne da bi prekoračevali planirane stroške, bo delovna organizacija v letu 1975 dosegla:

— amortizacije 130 milij. din ali 30 % več kot leta 1974;

— OD (zaposl.) mes. (neto) 3.750 din ali 25 % več kot leta 1974;

— sredstev za stanov. izgradnjo (i. stan. prispevka) 27,6 milij. din ali 25 % več kot leta 1974;

— družben. proizvoda 593,3 milij. din ali 26,4 % več kot leta 1974;

— podjetniške akumulacije 208 milij. din ali 34,2 % več kot leta 1974.

Družbeni proizvod na zaposlenega kot merilo družbene produktivnosti bo rasel po stopnji 26 odst., OD na zaposlenega pa skladno z resolucijo nekoliko počasneje, t. j. po stopnji 25 odst.

Karakteristike planov TOZD metalurške proizvodnje

V jeklarni planiramo proizvodnjo 195.000 ton jekla, od tega najmanj 82,5 odst. plemenitega in 17,5 odst. kvalitnega. V primeru, da ne bo omejitev pri dobavi elektro energije in težav z oskrbo vložka, si jeklarna zastavlja akcijski program izdelati 198.000 ton jekla. Povečana količina bo prevaljana v končne izdelke na težki progi valjarne.

Planirana količina jekla bo zadostovala za polno izkoriščanje kapacitet predelovalnih obratov (valjarne, kovačnice in jeklolivarne). Zaradi večjega deleža plemenitega jekla bodo v vseh obratih in službah potrebni veliki naporji za usklajevanje kapacitet, zlasti elektro peči, toplotne obdelave in čistilnice v valjarni, prav tako pa tudi nabavne službe, priprave dela in finančne službe pri zagotovitvi vseh elementov, ki omogočajo nemoten potek proizvodnje. Tehnične službe pa bodo morale zagotoviti kakovostno in hitro vzdrževanje proizvodnih kapacitet in učinkovit transport.

Izvoz se v primerjavi z doseženim v letu 1974 v TOZD metalurške proizvodnje zmanjšuje, kar je v skladu z resolucijo, ki zahteva primarno oskrbo domačega trga s surovinami. Ker pa je hkrati z resolucijo postavljena zahteva po večjem izvozu v letu 1975, si TOZD metalurške proizvodnje zastavlja plan doseči v letu 1975 izvoz v višini 7.460.000 \$ (v letu 1974 je bil dosežen v višini 11.411.354 \$). Znatno večji izvoz kot v letu 1974 bo v letu 1975 v TOZD mehanske obdelave, tako da bo skupen izvoz delovne organizacije višji od doseženega v letu 1974.

Eksterna in interna realizacija je izračunana na podlagi veljavnih cen in predvidenih sprememb asortimenta v letu 1975.

Vložek, energija in drugi materiali so računani po cenah, ki jih je predvidela nabavna služba za leto 1975. V primeru, da bodo dejanske cene nižje od predvidenih, bo lahko dohodek višji, če se seveda hkrati ne bodo povečali kakšni drugi stroški ali pa znižale prodajne cene.

Za TOZD metalurške proizvodnje je planiranih 10.009.000 din sredstev za investicijsko vzdrževanje.

Planirana amortizacija je usklajena z zakonom, ki določa odvisnost stopenj od števila izmen, v katerih delajo stroji (minimalna). Tako izračunana amortizacija pa je za vse skupine povečana za 75 odst. Za TOZD metalurške proizvodnje načrtujemo 76.869.000 dinarjev amortizacije.

V celoti prevzema TOZD metalurške proizvodnje 338.407.000 din stroškov skupnih služb. Ker sestavljajo večji del stroškov skupnih služb stroški energije in vzdrževanja, je normalno, da pokriva večji del teh stroškov TOZD metalurške proizvodnje.

Načrtujemo, da bo TOZD metalurške proizvodnje dosegla 61.583.000 din ostanka dohodka ali 3,9 odst. od svojega celotnega dohodka ter 293.404.000 din družbenega proizvoda. Z realizacijo takega dohodka bo TOZD ustvarila sredstva za osebne dohodke, ki bodo pri 1762 zaposlenih izplačani v višini 3909 din na zaposlenega mesečno (mesečno neto povprečje).

Za stanovanjsko izgradnjo bo s pomočjo stanovanjskega prispevka zbranih v TOZD metalurške proizvodnje 11.318.000 din, od katerih bo 65 odst. porabljenih za stanovanjsko izgradnjo v podjetju, 35 odst. pa bo združenih pri občini in banki za solidarnostni sklad in kreditiranje stanovanjske izgradnje.

Načrtujemo, da bo za enostavno in razširjeno reprodukcijo ustvarjenih 97.397.000 din sredstev. Pri tem smo upo-

Nova panorama železarne

Foto: L. Kukec

števali vso amortizacijo in $\frac{1}{3}$ ostanka dohodka. Iz sredstev za reprodukcijo bo treba najprej odplačati del anuitet (glavnico), ostanek pa bo uporabljen za nadomestitev osnovnih sredstev in za ostale nove naložbe v osnovna sredstva.

Karakteristike planov TOZD mehanske obdelave

Skladno s poslovno politiko razvoja Železarne Ravne se večja delež končnih izdelkov v blagovni proizvodnji. Obrati mehanske predelave planirajo večje izkoriščanje sedanjih in novih kapacitet, kar bo omogočilo izdelavo večje količine končnih izdelkov. Za TOZD mehanske predelave planiramo, da se bo skupna proizvodnja v primerjavi z doseženo v letu 1974 povečala za 28,6 odst. Največji delež povečanja je predviden v obratih nožev ter strojev in delov. Večji pa bo tudi izvoz, ker se bolj povečuje izvoz končnih izdelkov na račun polizdelkov.

Vse to bo zahtevalo brez dvoma velik napor vseh zaposlenih v obratih in skupnih službah. Tehniške službe bodo morale posebno skrbno vzdrževati zlasti tiste strojne kapacitete, ki so ključnega pomena in predstavljajo ozko grlo, saj je od rednega dela strojev v veliki meri odvisno izvrševanje postavljenih nalog. Vzdrževanje predstavlja v teh obratih poseben problem tudi zaradi zastarelosti nekaterih strojev, ki pa morajo biti usposobljeni za delo.

Planirane količine skupne in blagovne proizvodnje po obratih se bodo lahko znižale ali povečale, če pride do spremembe asortimenta. Pri tem bodo morale skupne službe TOZD predvsem upoštevati kapacitete obdelovalnih naprav in planirano realizacijo oz. prispevek k pokritju.

Eksterna realizacija na domačem trgu in v izvozu je računana na podlagi sklenjenih pogodb, doseženih cen v decembru 1974 in predvidenih sprememb v letu 1975. V celoti se eksterna realizacija v primerjavi z doseženo v letu 1974 povečuje za 44,8 odst.

Vložni material iz drugih obratov je računat po enakih cenah, kot veljajo za eksterno prodajo, upoštevani pa so tudi do sedaj veljavni interni popusti in stimulacija pri izdelkih za izvoz (poseben popust, ki ga daje TOZD metalurške proizvodnje). Za TOZD mehanske obdelave je planiranih 4,032.000 din sredstev za IV.

Stopnje za obračun amortizacije osnovnih sredstev so določene v skladu z zakonom v odvisnosti od števila izmen, v katerih delajo stroji (predpisane). Tako izračunane stopnje pa so povečane za 75 odst. Za TOZD mehanske obdelave načrtujemo za leto 1975 22,145.000 din amortizacije.

Načrtujemo, da bo TOZD mehanske obdelave dosegla 19,186.000 din ostanka dohodka ali 4 odst. od celotnega dohodka in 123,305.000 din družbenega proizvoda. Z realizacijo načrta dohodka in stroškov bo TOZD ustvarila sredstva za osebne dohodke, ki bodo ob predvidenem številu 1050 zaposlenih omogočili izplačilo povprečnih neto OD 3677 din na zaposlenega mesečno.

Stanovanjskega prispevka bo TOZD zbrala za 6,373.000 din. Od tega bo za iz-

gradnjo stanovanj porabila delovna organizacija 65 odst., 35 odst. pa bo združenih v solidarnostnem skladu pri občini in pri banki za kreditiranje stanovanjske izgradnje.

Za enostavno in razširjeno reprodukcijo bo ustvarjenih 28,540.000 din (amortizacija okoli $\frac{1}{3}$ ostanka dohodka). Iz sredstev za reprodukcijo bo treba najprej odplačati del anuitet (glavnico), ostanek pa bo porabljen za nadomestitev osnovnih sredstev in nove naložbe.

Karakteristike planov TOZD TRO Prevalje

TOZD TRO Prevalje bo povečala blagovno proizvodnjo v primerjavi z doseženo v letu 1974 za 5,3 odst. Eksterna realizacija na domačem trgu in v izvozu je računana na podlagi sklenjenih pogodb ter doseženih in pričakovanih cen. V celoti se realizacija v primerjavi z doseženo v letu 1974 povečuje za 21,8 odst. Izvoz je planiran v enakem obsegu kot je bil dosežen v letu 1974. Stroški investicijskega vzdrževanja so predvideni v višini 560.000 din.

TOZD TRO prevzema 360.000 din stroškov skupnih služb, kar ustreza vrednosti storitev teh služb. Eventualne prekoračitve ali razlika med dejansko nižjimi stroški kot so planirani, se bo na TOZD razdelila v enakih razmerjih kot so določena s planom.

Ob celotnem dohodku 63,000.000 din je planiran ostanek dohodka 5,880.000 din, planirano število zaposlenih je 328, planirani povprečni neto OD na zaposl. meseč. pa 3321 din.

Karakteristike planov delovne skupnosti skupnih služb

Delovno skupnost skupnih služb predstavljajo specializirane službe v tehniškem, finančno računovodskem in komercialnem sektorju, sektorju za gospodarjenje in kadrovsko splošnem sektorju. Po dogovoru s TOZD, ki je bil podpisan s samoupravnim sporazumom, te skupne službe opravljajo vnaprej določene (po statutu) ali posebej naročene storitve za vse

TOZD v sestavu delovne organizacije. TOZD pa so se s sporazumom obvezale, da bodo krile dejansko nastale stroške skupnih služb.

Skupni stroški poslovanja skupnih služb predstavljajo

- stroške materiala in storitev,
- amortizacijo za nadomestitev uporabljenih osnovnih sredstev,
- zakonske in pogodbene obveznosti in
- stroške dela.

Za leto 1975 načrtujemo, da bodo stroški skupnih služb, ki jih pokrivajo TOZD, znašali v celoti 381,282.000 din.

Stroški skupnih služb so preneseni v posamezne TOZD v razmerju s predvideno dejansko uporabo storitev (npr. vzdrževanje, transport) in predvideno porabo energije. Drugi stroški sektorjev pa so razdeljeni na TOZD I, II in III po različnih ključih.

Poseben položaj, ki ga imajo skupne službe v odnosih s TOZD ter njihova soodgovornost za uspeh vseh TOZD in podjetja, se mora odraziti tudi pri vsakdanjem praktičnem izvrševanju nalog. Nesporno je, da bodo hitre, kvalitetne in cene storitve vseh služb pripomogle temeljnemu organizacijam združenega dela, da bodo dosegle pri poslovanju večji dohodek. Nasprotno pa počasne, nekvalitetne in drage storitve povzročajo višje stroške v samih TOZD.

Pri planiranju števila zaposlenih v skupnih službah je že upoštevano načelo, da je potrebno tudi v teh službah povečati produktivnost, zato plan ne predvideva bistvenega povečanja zaposlenih v primerjavi z letom 1974. Osebnih dohodki zaposlenih v skupnih službah se bodo v letu 1975 povišali sorazmerno s povečanjem osebnih dohodkov zaposlenih v TOZD.

Vse službe bodo morale izdelati akcijske programe, s katerimi bodo predvidele ukrepe za znižanje planiranih stroškov (ali vsaj zadržanje v planiranih mejah) in obenem za izboljšanje kvalitete in hitrosti storitev. Le tako bodo interesi TOZD in skupnih služb usmerjeni k doseganju istih ciljev.

SINDIKALNE VESTI

V januarju in februarju so bili občni zbori osnovnih organizacij sindikata, ki so pomenili začetek kvalitetnejše, predvsem pa neposrednejše organiziranosti sindikata v železarni Ravne. O tem smo že precej napisali v februarški številki, zato bi ta zapis omejil le na vsebinske usmeritve občnih zborov.

S tehničnega vidika gledano lahko trdimo, da so bili občni zbori zelo dobro pripravljani in tudi zelo dobro obiskani, saj je bila povprečna udeležba 84 %.

Na občnem zboru osnovne organizacije mehanske obdelave, ki se ga je udeležilo 83,6 % delegatov delovnih skupin in podružničnih odborov, je bilo veliko govora o stanovanjski izgradnji, za katero so delegati ugotovili, da ne poteka po načrtanem programu in da bo potrebno več doslednosti pri izpolnjevanju časovnih rokov in drugih obveznosti sprejetih s pogodbami.

Tudi družbena prehrana je bila predmet kritičnih pripomb, čeravno so razpravljaleci ugotavljali, da je bil na tem področju narejen kvalitetni premik, ki pa nas ne sme puščati v zadovoljstvu in prepričanju, da se več ne da narediti. Prva naloga naj bi bila ureditev prehrane za diabetike in akcija za izgradnjo nove jedilnice na področju mehanske obdelave. Posebno simpatično je bila sprejeta razprava Jožeta Kolarja o težkem položaju naših sodelavcev, katerih prihod na delo je odvisen od avtobusnega prevoza. Pri tem so v najtežjem položaju tisti, ki zaradi neprimernih vozniških redov prihajajo na Ravne skoraj tričetrt ure pred pričetkom dela in so zaradi tega morali še pred četrto uro zjutraj od doma, šele okrog 16. ure pa se vračajo domov.

Športna rekreacija sicer zajema vedno več naših delavcev, vendar aktivnost še ve-

Tkanje drevja

dno ni zadovoljiva. Športni objekti na Ravnah nudijo izjemne pogoje za kvalitetnejšo, predvsem pa smotrnejšo uporabo dobrin, ki jih daje rekreacija delovnemu človeku.

Sodelavci iz naše osnovne organizacije v **Tovarni rezalnega orodja** na Prevaljah so na svojem občnem zboru ocenili svojo sindikalno aktivnost. Spregovorili so o **reorganizaciji**, ki je prav za njihova sindikalna snovanja in ozko medsebojno povezanost specifična.

Tudi vloga in vsebina oblik delovanja **delegatskega sistema** v naši samoupravni družbi sta bili predmet obravnave. Poudarjajo, da je prav sindikalna organizacija tista, ki bo morala poskrbeti, da ne bodo delegati postali oziroma ostali predstavniki, odborniki, poslanci ipd. Na občnem zboru je od 68 povabljenih bilo 42 delegatov oziroma 62 %.

Delovna skupnost skupnih služb je imela svoj občni zbor 5. februarja. Vabilu se je odzvalo 113 delegatov delovnih skupin in podružničnih odborov oziroma 78 % povabljenih. Velika pestrost in lokacijska razdrobljenost te osnovne organizacije je pomenila tudi osvetljevanje celovitejše problematike zaposlenih v podjetju. Prav ta raznolikost sestave je v določenih pogledih pomenila kvalitetnejšo, predvsem pa kompletnejšo **obveščenost** članstva o akcijah in dogajanjih v naši delovni organizaciji. Po drugi strani pa je taka barvitost hromila uspešnejše delo sindikata, saj je bilo težje oblikovati enotna stališča. Zagotovo bo snovanje 11 osnovnih organizacij na področju, ki ga je do sedaj pokrivala osnovna organizacija DSSS, pomenilo velik korak naprej.

Ker je pred nami odgovorna naloga za nadaljevanje **uresničevanja ustavnih določil**, so delegati spregovorili tudi o bodoči **organiziranosti podjetja**. Organiziranost v 16 TOZD in 10 DSSS pa mora zagotavljati predvsem boljše in uspešnejše poslovanje celotne OZD.

Precej konkretno so se delegati vključili tudi v razpravo o vsebinskih določilih pravil o organiziranosti sindikata v našem podjetju. **Aktivi mladih delavcev** kot nova oblika sindikalne aktivnosti mladih morajo v programih dela osnovnih organizacij sindikata čutiti vpliv dejavnosti organizacije Zveze socialistične mladine. Skladnost politike sindikalne organizacije in ZSM se mora izražati v medsebojnem dopolnjevanju pri uresničevanju skupnih nalog. Na ta način bodo tisti mladi delavci, ki niso organizirani v ZSM, čutili njeno prisotnost in pripadnost v aktivnosti sindikata.

Letovanje naših delavcev nasploh, posebno pa še v našem počitniškem domu v Portorožu, je že dalj časa povod za negodovanja in že prehaja z območja strpnosti. Dobivamo občutek, da to ni več naš dom, ker ponavljajočih se napak in nedoslednosti, nereda in neodgovornosti, zanemarjenosti in neprimerne odnosa do naše lastnine nihče ni sposoben zmanjšati, da ne rečem odpraviti. Ker je adaptacija v letošnjem letu zagotovo odpadla, bi bilo nujno treba popraviti, kar se še popraviti da, iztrošeno opremo (omare in ležišča) pa nadomestiti z novo (ker smo medtem že razdelili sklad skupne porabe, je tudi to že padlo v vodo — v Mežo in ne v morje).

Skoraj neponovljiva je bila udeležba na občnem zboru osnovne organizacije **metalurške proizvodnje**, saj se ga je od 230 povabljenih udeležilo kar 220 delegatov delovnih skupin in podružničnih odborov ali 95 %. Velika pozornost je bila odmerjena **delavskemu samoupravljanju** z delovanjem delegacij vred. Poudarjeno je bilo, da delegatski način samouprave na vseh ravneh našega družbenega dogajanja pomeni zahtevno spremembo našega obnašanja. Ne moremo namreč deklarativno govoriti o novostih, če jih nismo pripravljene vključiti v naš sistem komuniciranja in upravljanja. Pri vsem tem ima veliko vlogo **obveščanje**. Ne moremo trditi, da nimamo sredstev, ki bi omogočala obveščeno (razglasna postaja, obvestila po potrebi,

oglasne deske, Informativni fužinar), trdimo pa lahko, da se jih tisti, ki bi lahko informacijo posredovali, premalo poslužujemo. Na ta način nam bo zamrla še tista neposredna oblika obveščanja, ki bi jo morali najbolj negovati, to je **delovna skupina**.

Razpravljalci so menili tudi, da je **socialna varnost** delavcev z nizkimi osebnimi dohodki glede na visoke življenjske stroške premajhna in da bi bilo potrebno temu problemu posvetiti več profesionalne skrbi. Čutiti je bilo tudi, da veliko pričakujemo od novega **sporazuma o pridobivanju in delitvi dohodka**, čeravno se moramo obenem zavedati, da bomo lahko delili le to, kar bomo **ustvarili** z lastnim delom.

Na splošno lahko trdimo, da je sindikalno delo v preteklem obdobju storilo korak naprej oziroma da je pridobilo težo, vsebino in veljavo. Obravnavanje problemov našega delovnega človeka postaja realnejše in bolj življenjsko. Kljub temu da ni bilo storjeno vse, kar so si sindikalni delavci naložili kot obveznosti v programih dela, pa lahko trdim, da jim uspešnosti ne bi mogli oporekati.

Sklepno besedo o združenih akcijah in completeness delovanja pa bomo slišali na občnem zboru konference osnovnih organizacij železarne Ravne, ki bo v soboto, 22. marca.

Lojze Janežič

OBISK NA RAVNAH

Našo železarno je 15. februarja obiskala 58-članska sindikalna delegacija iz tovarne »Stroj« Radlje. Pobudo za obisk so dali Radeljčani. Delegacija si je poleg naše železarne ogledala tehnični muzej, študentsko knjižnico, likovni salon ter dom za telesno kulturo in druge športne objekte.

Po kosilu, ki so ga imeli v jedilnici naše železarne, so se odpravili na kegljišče Lečnik, kjer so se srečali z reprezentanco TOZD TRO Prevalje v kegljanju. Za ožjo skupino sindikalnih funkcionarjev in drugih družbenopolitičnih delavcev smo organizirali razgovor s predstavniki naše železarne. Sodelovali so glavni direktor Franc Fale, direktor KSS Adi Cigler, predsednik sveta sindikata Tone Polanc ter član sveta sindikata železarne in član predsedstva obč. sind. sveta Jurij Glavica.

Radeljčani so se zanimali za naše proizvodne uspehe v preteklem letu, za gospodarski načrt za tekoče leto, za organizacijo sindikata in njegove uspehe, za delo samoupravnih organov in delavske kontrole ter za možnosti integracije. Znano je namreč, da se že nekaj časa pripravlja združevanje oz. priključitev tovarne »Stroj« Radlje k železarni Ravne. Integracijski postopek pravzaprav že teče in posebna komisija že dela na osnovnih analizah skupnih ciljev in možnosti za združitev. Člani delegacije pa so spregovorili o uspehih svojega sorazmerno mladega kolektiva, o sindikalnem življenju in o nagnjenjih njihovega kolektiva za priključitev k Železarni Ravne. Izrazili so željo po še večjem poslovnem sodelovanju in sodelovanju sindikalnih organizacij ter povabili našo delegacijo na obisk v Radlje.

Sklepi 4. seje občinske konference ZKS o uresničevanju ustave

Občinska konferenca ZKS Ravne na Koroškem je na svoji seji dne 30. 1. 1975 obravnavala uresničevanje ustave v organizacijah združenega dela, TOZD in v KS. Konferenca je tudi obravnavala uresničevanje sklepov 4. seje predsedstva CK ZKJ in 10. seje predsedstva CK ZKS. Na podlagi uvodne besede sekretarja občinskega komiteja ZKS in diskusije je konferenca sprejela naslednja stališča in smernice:

1. Konferenca je ocenila, da se proces samoupravnega konstituiranja TOZD nadaljuje; premagani so bili v večji meri odpori, ki so slabili ali pa ovirali samoupravno organiziranje delavcev in dajali celotni akciji le formalni značaj. Kljub precejšnjim uspehom pa komunisti ne moremo biti zadovoljni z doseženimi rezultati, zato si moramo še naprej prizadevati za pospešitev tega procesa in voditi enotno akcijo povsod tam, kjer se razmere prepočasno spreminjajo. Temeljne naloge delovanja komunistov na tem področju so naslednje:

— povsod tam, kjer so z ustavo dani pogoji, se morajo konstituirati TOZD,

— prevelike TOZD so preokorne, delavci ne pridejo do veljave; v takih TOZD morajo OO ZK ponovno preveriti na svojih sestankih ustreznost takega organiziranja in se dogovoriti za akcijo, za spreminjanje neustreznega položaja. Resnična oblast delavca v TOZD je odvisna od uresničitve odločanja delavca o rezultatih živega in minulega dela, zato je odločanje o celotnem dohodku edina realna podlaga za spreminjanje odnosov v delovnih organizacijah.

Osnovne organizacije ZK se morajo zavzemati, da bodo delavci odločali:

— o enostavni reprodukciji, to je o obnovitvi strojev in naprav ter o proizvodnji,

— o razširjeni reprodukciji, v kar se vključujejo nabava novih strojev in naložbe v nove objekte. Predvsem pa morajo biti seznanjeni z razvojnimi plani, se o njih izreči ter morajo imeti možnost, da sproti spremljajo investicije in njihovo učinkovitost,

— prisotna mora biti skrb za spremembo strukture proizvodnje, ki bo prispevala k odpravljanju materialnih in drugih neskladij, se povečal izvoz in hkrati zmanjševal uvoz,

— kolikor bolj bo minulo delo vgrajeno v odnose med TOZD in v odločanju delavcev, toliko bolj se bo uveljavilo tudi v odnosih med organizacijami združenega dela v celotni reprodukciji;

— delavci morajo biti seznanjeni z zaključnimi računi in odločati o razdelitvi dohodka oziroma o poslovnem skladu, o celoviti amortizaciji, o rezervnem skladu, o ostanku dohodka in o združevanju ter usmerjanju.

— Spremeniti je treba tudi odnos do oblikovanja osebnih dohodkov, se zavzemati za tako politiko delitve OD, da bo odpravljen mejni odnos, uravnalovka in druge nepravilnosti ter da bo pravično nagradeno produktivno in ustvarjalno delo vsakega posameznika in vseh skupaj na podlagi rezultatov minulega in živega dela.

— Urediti se morajo ekonomski odnosi med TOZD glede na pravice, ki izhajajo iz opredmetenega in živega dela. Sporazumno dogovorjene cene naj ob enaki ekonomičnosti in produktivnosti dela zagotove vsaki TOZD doseganje tolikšnega dohodka, ki bo omogočil zaposlenim v OZD enak osebni in družbeni standard ter tolikšno akumulacijo, ki bo omogočala nadaljnji razvoj vsake TOZD in usklajen razvoj OZD kot celote.

— Prikazovanje OD na plačilnih listah mora biti razvidno tako, da bo delavec videl, koliko in kam daje denar, ali se realizirajo vse obveznosti, ki jih je sprejel in kako se uresničujejo sprejeti plani v SIS, KS in drugje, kamor je namenil del dohodka.

Dosedanji integracijski procesi se prepočasno uveljavljajo, ponekod pa nimajo prave živ-

ljenjske oblike in so le bolj površinske ali pa v njih ni izvedena delitev dela, čuti se zaprtost, monopolizem, premajhna medsebojna povezanost in druge nepravilnosti. V takih delovnih organizacijah morajo komunisti ponovno izpostaviti naslednja vprašanja:

— kdo je odgovoren oz. kaj je vzrok takemu stanju, kaj ovira prehod v kvalitetnejšo integracijo, ali je prisoten razvoj, smotnejša delitev dela, modernizacija razvoja tehnologije in podobno?

— Ali je koncentracija sredstev samoupravno izvedena ali prisilno, obstaja pa boizen pred odtujitvijo in ne nazadnje, ker je prisotno ohranjanje sedanjega stanja in stolčkov?

2. Da bomo pospešili razvoj KRAJEVNIH SKUPNOSTI kot sestavnega dela združenega dela, konferenca nalaga vsem komunistom in vsem drugim delavcem, zlasti na vodilnih delovnih mestih, da se aktivno vključijo v akcijo, da se bo zagotovil tak položaj delavca v združenem delu, ki bo dajal delavcu možnost o celovitem odločanju o dohodku in s tem neposredno odločanje o zadovoljevanju vseh svojih in skupnih potreb ne samo v organizacijah združenega dela, temveč tudi tam, kjer živi — v svoji krajevni skupnosti.

— Osnovne organizacije ZK morajo v najkrajšem času sklicati sestanke, obravnavati samoupravni sporazum, s katerim se sistemsko urejuje financiranje KS, financiranje objektov skupnih potreb in se zavzeti tudi za druge oblike, kot je samoprispevek, zato da bomo hitreje uresničili in zadovoljili naše skupne potrebe v KS.

— Komunisti se morajo udeleževati javnih razprav v TOZD in tudi v svojih KS z namenom, da s svojo udeležbo in konstruktivno razpravo vplivajo na pozitivni potek akcije v smeri sprejemanja samoupravnega sporazuma in referendumu. To ni samo naloga SZDL, ampak je tudi naša naloga, zato je neodložljiva.

3. Konferenca se je pri obravnavanju uresničevanja sklepov 4. seje predsedstva CK ZKJ in 10. seje predsedstva CK ZKS zavzela, da je stabilizacija našega gospodarstva vsakodnevna naloga vsakega posameznika in vseh skupaj, kajti le dobro in stabilno gospodarstvo zagotavlja vsem delovnim ljudem in občanom nemoten razvoj in sigurnost.

Konferenca zadolžuje vse komuniste in delavce, posebno delavce na odgovornih delovnih mestih, da se kar najbolj aktivno vključijo v proces stabilizacije, se bojujejo za takšne družbenoekonomske odnose, ki bodo zagotavljali stabilnost in razvoj. Celovitost te naloge se nanaša:

— na boljše aktiviranje in vključevanje vseh proizvodnih kapacitet, na boljše izkoriščanje vseh prirodnih danosti in finalizaciji le-teh;

— uvajanje tehničnih in tehnoloških novosti, zlasti je treba dati več poudarka tehnologiji kot pomembnemu faktorju produkcijskega procesa;

— zavzemati se je treba za tako organizacijo dela, ki ne pozna prikrite nezaposlenosti in neučinkovitosti pri opravljanju dela ter se zavzemati za tehnološko in delovno disciplino;

— varčevanje mora biti sestavni del odločanja in dela. To je boj proti razsipništvu in neracionalnemu delu, ki mora biti prisoten na vseh področjih in nivojih našega dela in življenja. Pregledati moramo, kako uresničujemo programe varčevanja. Tam kjer jih še ni, pa zahtevati od vodstva in strokovnih služb, da jih pripravijo.

— Zavreti inflacijo v njeni rasti pomeni tudi zniževati stroške v produkcijskem procesu, zaviralno učinkovati in zniževati družbeno režijo, predvsem pa ne dovoliti posameznikom divjo igro cen. Oblikovanje cen mora priti pod kontrolo delavcev na podlagi samoupravnih sporazumov, v katerih bodo prisotne sistemske rešitve, ne pa čista tržna stihija.

— Komunisti tudi zahtevamo, da bo prisotna taka politika trošenja in porabe sredstev, ki je v okviru razpoložljivega dohodka.

Stališča in usmeritve so akcijsko naravnane ter podajajo nekatere najbolj osnovne naloge, kar pa ne pomeni, da komunisti ne bomo prisotni tudi v drugih akcijah, ki bodo krepile oblast delovnih ljudi, njihovega dela in ne nazadnje, kjer se bo krepila tudi Zveza komunistov kot avantgarda delovnih ljudi.

ČE LAHKO PREDSEDSTVO ZKJ ...

O tem, da naj bodo sestanki vseh vrst kratki ali vsaj čim krajši, ni treba ponovno izgubljeni besed, ker jih je bilo na to temo izrečeno že več kot preveč. Sprejemali so se že različni sklepi in stališča, vendar so sestanki na splošno še zmeraj pogosto zelo dolgi. Doslej smo na splošno poudarjali, da morajo biti sestanki dobro pripravljene in vodeni. To je sicer lahko reči, malo težje pa izvesti. Mogoče to velja za seje s strogo določenim dnevnim redom — brez točke »razno« — z dovršeno pripravljenim gradivom itd. Povsod pa se točke »razno« enostavno ne da črtati, zlasti ne tam, kjer je in kjer mora prihajati iniciativa članstva maksimalno do izraza, kot na sindikalnih sestankih, sestankih ZK in še marsikje drugje.

Drži sicer, da lahko sposoben vodja sestanka vodi razpravo in diskutante usmerja tako, da se sestanek ne spremeni v debatni krožek s pogosto neargumentirano izraženimi mnenji, kar je najbolj pogosto vzrok, da se sestanek konča z neizoblikovanimi sklepi oz. stališči. Sestanek brez sprejetih sklepov ali vsaj grobo izoblikovanih stališč pa je udarec v prazno, kolikor pa poteka med delovnim časom, pa sploh.

Dejstva, da je treba sestanke skrajševati, se torej zavedamo vsi; ne samo pri nas, v naši OZD, temveč v celotni družbeni skupnosti, vendar se je do sedaj proti tej bolezni vse premalo — ali pa se celo sploh ni — ukrepalo. Vsak ukrep pa je konkreten akt, ki ga pogojuje konkreten predlog.

Po poročanju Vjesnika koncem januarja je predsedstvo ZKJ omejilo trajanja razprave svojih članov na 15 minut. Pišejo, da je bila omenjena novica presenečenje za okrog 200 novinarjev, ko jim jo je sporočil sekretar IK Stane Dolanc. Ta jih je obenem vprašal, zakaj o tem nič ne pišejo? Novinarji so se branili, češ da je bil ta sklep sprejet verjetno na eno od zaprtih sej IK. Vse to pa ni bistveno; bistveno je, da ima ta sklep precendenčno moč in pa to, da sedaj, ko je najvišji partijski organ sprejel kratke razprave kot pravilo svojega dela, lahko upamo, da mu bodo sledili tudi drugi.

Zadeva je več kot jasna. Smatram, da morajo podobne, mogoče celo bolj radikalne sklepe sprejeti na bližnjih sejah vsi organi in forumi; da bi omejitev trajanja razpravljanja morala postati pravilo, ki bi ga vsekakor morali vnesti tudi v poslovnik za delo samoupravnih organov, ki ga trenutno kreiramo v železarni.

Ne mislim seveda — in verjetno ni tako mislilo niti predsedstvo ZKJ — da bi se takšno določilo do pičice, ali bolje rečeno, do sekunde natančno tudi izvrševalo. Bi nam pa lahko zelo uspešno služilo

Nagrajevanje po individualnem uspehu delavcev, ki ne delajo po delovnih normah

Pomembna sestavina v strukturi OD delavca je delež OD, ki temelji na učinkovitosti dela posameznega delavca ali skupine delavcev. Pri tem mislimo predvsem na tako učinkovitost, ki je nadpovprečna in ki je rezultat nadobičajnega prizadevanja. Tako prizadevanje je potrebno ugotavljati predvsem z namenom, da se določi delavčev delež OD, ki izvira iz takega dela. Govorimo o ugotavljanju uspešnosti izvršenega dela, ki je logično nadaljevanje procesa vrednotenja dela in delitve rezultatov dela. Skupina zahtevnosti dela je merilo, s katerim vrednotimo delo, ki ga je treba izvršiti (v normalnem obsegu in uspešno), medtem ko je uspešnost osnova, po kateri določimo vrednosti že izvršenega dela. Merila za določanje vrednosti izvršenega dela pa so učinkoviti delovni čas (opravljene delovne ure), normirani čas (določen z delovno normo) in ocena uspešnosti dela (z ocenjevanjem vrednoteno izvršeno delo). Najmanjša organizacijska enota dela je delovno mesto. Na vsakem delovnem mestu so opravila organizirana. Tam, kjer se vsa opravila smiselno in po določenem zaporedju ponavljajo, se dajo meriti (fizično) s pomočjo enot — običajno časovnih. Tako postavljamo delovne norme, ki nam služijo za ugotavljanje uspešnosti dela. Drugač pa je položaj, če se dela zaradi svoje narave ne da normirati. V takih primerih se poslužujemo drugačnih načinov in najbolj običajen način je vsekakor ocenjevanje uspešnosti dela. Ocenjevanje uspešnosti dela lahko poteka le v določenih pogojih, ki tvorijo izhodišče za uvedbo takega sistema. Ta izhodišča so:

- postavljena in definirana organizacija na vseh nivojih dela (tako makro in mikro organizacija),
- sistemizacija delovnih mest z opisi in analizo opravil,
- razvito planiranje, da je možno napisati operativne plane opravil (dela) v vseh organizacijskih strukturah in delovnih mestih.

V naši železarni imamo vse pogoje za uveljavitev sistema individualne stimulacije na podlagi ocenjevanja uspešnosti.

Kako homo ocenjevali uspešnost?

V gradivih za uveljavitev novega sistema delitve OD je tudi delovni osnutek poslovnika o ocenitvi uspešnosti dela. Poslovník določa izhodišča, kot so zgoraj

kot sredstvo za zaustavljanje neskončnih neučinkovitih razprav, za preprečevanje ponavljanja, pogrevanja in premlevanja enih in istih, večno prisotnih tem, za odvratanje diskusije iz nepravilne smeri in še mnogo tega.

Predlagam in poudarjam še enkrat: če lahko predsedstvo ZKJ... zakaj ne bi mogli tudi mi?!

Janko Dežman

napisana in ob tem se predlagajo pravila za planiranje. Po posebnem postopku vodje vseh organizacijskih struktur pripravijo trimesečne operativne plane opravil. Ti operativni plani temeljijo na letnih planih aktivnosti TOZD, sektorjev in služb. Seveda morajo biti ti plani usklajeni z vsakoletnim gospodarskim načrtom in perspektivnim planom podjetja.

S trimesečnimi operativnimi plani določamo na posebnih obrazcih predvideno količino dela in rok izvršitve. Delavec je dolžan izpolnjevati tak operativni plan in tedensko podati poročilo o izvršenem delu. Ta poročila pa služijo za sestavo poročil o izvrševanju trimesečnih operativnih planov, ki jih vodje dostavijo posebni komisiji in ki služijo za vrednotenje uspešnosti dela. Vsaka organizacijska struktura ima svojo komisijo, ki je oblikovana po samoupravnih načelih.

Tehnika cenitve

Izvršeno delo vrednotimo na podlagi poročil o izvrševanju trimesečnih operativnih planov. To vrednost moramo izraziti po enotnih kriterijih. Po predlogu poslovnika so to točke od 5 do 15. Pri tem nastane vprašanje, kako objektivno izvršiti oceno. Objektiviranje ocene je odvisno od že znanih izhodišč vrednotenja uspešnosti dela, od same tehnike cenitve, kot jo določa poslovnik, in od vestnosti dela komisije za ocenjevanje. Navajam primer:

V organizacijski enoti, kjer se ugotavlja uspešnost, se da za vsakega delavca v poprečju po 10 točk, ako je delo v tej enoti poprečno uspešno. Na sto delavcev znaša to skupno 1000 točk. Na razpolago je torej točno 1000 točk in od tega števila ni možno odstopati. Naloga komisije je, da nato izvrši razlikovanje med posameznimi delavci. Potrebno je izdelati vrstni red delavcev (rang listo), seveda upoštevajoč udeležbo posameznega delavca pri skupnem uspehu. Za diferenciranje teh delavcev pa je na voljo le poročilo, ki ga

je dal vodja, saj je iz njega razvidno, kako je delavec delal. Če vemo, da se pri posamezniku upoštevajo kakovost in količina dela ter delavčeva pripravljenost za delo, lahko z gotovostjo sklepamo, da je delež posameznika različen. Dodeljevanje »poprečnih« ocen je nesprejemljivo, ker s tem niti najmanj ne uresničujemo načel delitve po delu.

Kaj homo ocenjevali?

V gornjem primeru sem navedel, da so predmeti za ocenitve kakovost dela, količina dela in pripravljenost za delo. Drugih kriterijev ni. Vsak izmed kriterijev ima pet (5) stopenj, ki se ocenjujejo od 1 do 5 točk. Delavec, ki prednjači pri delu, lahko pridobi največ 15 točk, neprizadeven delavec pa 3 točke. Prvemu se po samoupravnem sporazumu o delitvi prizna delež v višini 10 % na njegov OD po zahtevnosti dela (skupina zahtevnosti dela), drugemu nič (torej samo po zahtevnosti). Če je najvišji individualni stimulans 10 %, seveda ne moremo v posamezni organizacijski strukturi presegati poprečja, ki znaša 5 % (za izvrševanje norme je to 7,5 % ob tem, da gornja meja lahko znaša 25 %).

V postopku ocenjevanja uspešnosti dela predlog poslovnika navaja, da ima delavec možnost zavarovati si svoje pravice pri ugotavljanju uspešnosti, ako smatra, da so njegove pravice kršene. Postopek je podoben kot v drugih primerih, ko delavec z zahtevkom sproži postopek za varstvo svojih pravic.

Morda je videti ocenjevanje uspešnosti dela malce zamotano, vendar ob pogojih dela, ki obstajajo, predstavlja določen problem le delovna zavest oziroma disciplina vsakega delavca. Pri tem mislim predvsem na predpisovanje trimesečnih operativnih planov dela, evidentiranje izvršenih opravil (dela) in kontinuirano kontrolo poročil. Trimesečni operativni plani bodo morali biti stvarni odraz zmogljivosti delavca. Nerealni plani lahko samo ustvarjajo nezdrave odnose, ki zavirajo ustvarjalno delo. Tudi evidenca mora biti enostavna, saj je nedopustna škoda, da bi izgubljali čas, namenjen za ustvarjalno delo, z evidenco. Tudi komisije morajo delovati objektivno, z zavestjo, da je nagrajevanje po delu socialistično načelo, ki angažira delavca pri izgrajevanju samoupravnih socialističnih odnosov.

L. R.

Edo Pogorevc - novi sekretar občinskega komiteja ZK

Konec januarja je naš sodelavec Edo Pogorevc, inženir strojništva, postal novi sekretar komiteja občinske konference ZKS Ravne. Ta zapis ga poskuša predstaviti kot človeka in komunisto.

Šest let je bil star, ko se je začela 2. svetovna vojska, devet, ko mu je padel oče v partizanih. Na rodnem Kozjaku nad Doličem je videl goreti domačije, ki so jih požigali nacisti v onemoglem besu.

Po vojski je ostala mati sama s štirimi otroki in težko so se prebijali. Zato je bilo treba zgodaj misliti na kruh in Edo je

odšel na Ravne v industrijsko šolo ter se nato zaposlil v železarni.

Iz lastnih izkušenj zrasla spoznanja so mu kazala samo eno možno pot v življenju: bojevati se v miru za iste cilje, za katere je padel njegov oče. Vključil se je v politično delo, začel pa tudi z izrednim študijem. In spoznal je veliko resnico: z delom se da uresničiti vse in prihodnost vseh ljudi bo boljša, če bo delo dobro.

V štiridesetem letu je inženir strojništva in izredni študent 2. stopnje visoke ekonomske komercialne šole — tehnično

Edo Pogorevc

ekonomske smeri. Je član CK ZKS in delegat zveznega zbora, član odbora za družbenoekonomske odnose, član odbora za pravosodje in član odbora kluba sekcije delegatov ter zdaj sekretar občinskega komiteja ZK.

Njegovo vodilo je, da je delo celovito in učinkovito, če je opravljeno z voljo in

v skladu s smernicami naše samoupravne socialistične družbe. To pa tudi pomeni, da je delo sekretarja komiteja vezano z ene strani na sprejete politične dokumente republiškega kongresa ZKS, zveznega kongresa ZKJ in ustavo, z druge strani pa na uresničevanje sprejetih sklepov obč. konference ZKS in CK ZKS. Seveda so vsi ti sklepi sprejeti po načelu demokratičnega centralizma, kar pomeni, da so sprejeti večinsko, njihovo uresničevanje pa je obvezno za vse komuniste. In prav od tega, kako se spoštuje načelo demokratičnega centralizma, je odvisen uspeh vsake zastavljene akcije.

Pred seboj vidi predvsem dve veliki skupni nalogi:

— uresničevanje ustave, in to na vseh področjih našega dela in življenja ter

— stabilizacijo našega gospodarstva, ki je prav tako pomembna naloga nas vseh skupaj, ne samo članov ZK.

Da bi v tem uspel on in mi vsi — iskreno želimo!

K. R.

Proizvodnja slovenskih železarn v januarju 1975

Letošnje leto smo dobro začeli. Po izrednih proizvodnih uspehih v zadnjih mesecih lanskega leta je obstajala bojazen, da bo januar slabši. Čeprav je manjkalo belo surovo železo in so bili ponekod na tesno s starim železom, je delovni elan iz preteklih mesecev ostal in s proizvodnjo smo lahko zadovoljni.

Proizvodnja surovega železa je bila 6% nad planom in 14% višja kot januarja lani. Čeprav smo imeli na Jesenicah nekaj težav na visokih pečeh, znaša letošnja januarska proizvodnja kar 2157 ton več, kot je znašala lani in tudi v železarni Štore je letošnja proizvodnja za 5% večja od lanskoletne.

Manj razveseljiv podatek je o proizvodnji surovega železa za prodajo. Zaostanek znaša skoraj 1000 ton. Lani januarja je pa znašala blagovna proizvodnja surovega železa še daleč manj kot letošnja. Konec leta 1974 je znašal zaostanek približno 1650 ton. Da livarnam manjka vložek, je splošno znano. Z nadaljnjim zaostankom bodo imeli še več težav. Z dobrim delom elektro plavža v Štorah pa bodo nastali zaostanek lahko prav hitro nadoknadili.

Proizvodnja jekla je z doseženimi 67.269 tonami prav dobra in za 2399 ton ali 4% večja od lanskoletne. Sicer ni nobenih izjemnih rezultatov, vendar znaša januarska proizvodnja za približno 3270 ton več, kot je bilo mesečno povprečje lanskega leta. Pod mesečnim načrtom so ostali samo s proizvodnjo SM peči na Jesenicah. Pomanjkanje vložka jih je prisililo na začasno obratovanje s štirimi pečmi. Pri proizvodnji elektro jekla so v vseh treh železarnah izdatno nad mesečno načrtovano količino in je skupen rezultat kar za 8% nad načrtom in celo za 12% večji od lanskoletne januarske proizvodnje. Proizvodnja elektro peči je pokrila zaostanek SM peči in so slovenske železarne za 1% presegle mesečno načrtovano količino. Če bo vseh 12 mesecev proizvodnja jekla na približno isti ravni, kot je dosežena v januarju, bi letos lahko celo nekaj presegleli z akcijskim programom postavljeno mejo 800.000 ton. Toliko znaša tudi naš proizvodni načrt za letošnje leto po srednjeročnem razvojnem programu 1971 — 1975.

Dobra proizvodnja jekla je prvi pogoj za dobro izpolnjevanje načrta blagovne proizvodnje. To ne velja samo za tekoči mesec, temveč tudi za nekaj mesecev vnaprej. Običajno je bila januarska blagovna proizvodnja precej nižja od decembrske in je zaostajala za

planom. Lani smo izpolnili samo 92% mesečnega plana. Letošnja je za 3826 ton večja od lanske ali za celih 16%. Izvršili smo letošnji mesečni načrt s 104% in mesečni načrt so presegle vse tri železarne. Če bi ohranili enak nivo blagovne proizvodnje v vseh mesecih letošnjega leta, bi lahko presegle letni načrt za približno 7%. Takšno pričakovanje bi bilo le precej optimistično, saj je januarska blagovna proizvodnja ena najvišjih, kar smo jih dosegli v slovenskih železarnah.

Podrobnejši pregled blagovne proizvodnje po grupah proizvodnje ne daje tako ugodne slike, kot jo daje skupen rezultat. Pri osnovni metalurški proizvodnji je skoraj povsod in v vseh treh železarnah mesečni načrt izdatno presežen. Pod mesečnim načrtom je proizvodnja polizdelkov za prodajo na Jesenicah, toplo valjano paličasto jeklo na Ravnah, srednja in tanka pločevina na Jesenicah, vlečeno jeklo v Štorah in vlečena žica na Jesenicah in Ravnah.

Proizvodnja sive litine je v Železarni Štore bolj obetavna, kot je bilo to lansko leto. Pri proizvodnji kokil mesečni načrt sicer ni izvršen, količina je pa za 16% večja od proizvodnje v lanskem januarju. V strojni litini so mesečni načrt celo presegle za 6% in pri nodularni zaostali samo za 2%. Skupno so plan sive litine izvršili z 98%.

Pri vseh proizvodih, katere uvrščamo v našo finalizacijo, pa januarja ponovno zaostajamo, ponekod bolj in drugod manj, podatki pa niso ravno razveseljivi. Zdi se mi, da bo treba resneje analizirati vzroke. Na vložek se ne bo mogoče stalno zgovorjati, vsaj tam ne, kjer je vložek jeklo. Neugoden asortiment je lahko samo odraz nezadostne analize potreb trga in tega, da so v plan vnesene zmogljivosti proizvodnje, ne pa možnosti plasmana. Če bi bil to samo letošnji januar, se ne bi spotikal, ker samo en mesec ne more dati prave slike. Na žalost se ista ali podobna problematika pri nekaterih proizvodih ponavlja že nekaj mesecev preteklega leta in se v januarju letos nadaljuje.

Predelovalci so januarski načrt proizvodnje izvršili z 99%. Proizvodnja je za 2% večja, kot je bilo lanskoletno mesečno povprečje. Čeprav so v Plamenu izdelali za 3% več kot lani, so zaostali za 6% za mesečnim načrtom. Veriga, Žična in Tovil so dosegli in presegle mesečni plan, skupno pa zaostajajo predelovalci 18 ton za načrtovano količino. Tolikšnega zaostanka ne bo težko nadoknaditi.

V Slovenskih železarnah smo letos januarja proizvedli za 15% več kot lani in mesečni načrt blagovne proizvodnje je izvršen s 104%.

Slabše kot proizvodnja je potekal januarski izvoz. Letošnje načrtovane naloge so dosti zahtevne, kar kaže tudi samo 57% izvršitve načrta v januarju po vrednosti in 60% po količini. Lani smo januarja izvozili okoli 6130 ton več kot letos. Razumljivo je, da vpliva na izvoz vrsta faktorjev in najpomembnejši je cena. Na svetovnem trgu pada konjunktura in padajo tudi izvozne cene. Lani je znašala svetovna proizvodnja jekla 710,6 mil. ton in je prvič presegla mejo 700 milij. ton. Črnogledni napovedovalci pravijo, da se bo svetovna proizvodnja jekla letos celo znižala in da bodo morali letos omejevati proizvodnjo v večini industrijsko razvitih držav. Takšno stanje pa povzroča zelo ostro konkurenco na svetovnem trgu in moramo s tem tudi resno računati.

Blagovna proizvodnja jugoslovanskih železarn ne zadošča za potrebe jugoslovanskega trga. Primanjkuje okoli 1,2 milij. ton proizvodov črne metalurgije. Ni se nam torej treba bati, da bi ob takem stanju ne imeli možnosti proizvodnje in prodaje na domačem trgu. Kriza na svetovnem trgu nas bo pa seveda tudi posredno in ponekod neposredno prizadela. Cene nekaterim železarskim surovinam so že padle, drugim se pa vsaj ne bodo več dvigale. Vsaka palica ima pač dva konca.

Meseca decembra so v vseh delovnih organizacijah imeli visoko odpremo gotove robe, doslej daleč najvišjo. To, da znaša letošnja odprema 7300 ton ali 13% več kot lani januarja, je gotovo lep dosežek in najvišji za lanskim decembrom. Cene našim proizvodom so se leta 1974 menjale, zaradi tega rezultati realizacije prvih mesecev niso več primerljivi. Za letošnji gospodarski načrt upoštevamo nove cene in zaradi tega tudi rezultati realizacije niso več tako izredno ugodni, kot smo jih spremljali v zadnjih mesecih lani. V januarju niso dosegli načrtovane realizacije niti v žel. Ravne niti nihče od predelovalcev. Železarna Jesenice je mesečni načrt presegla za 4% in železarna Štore celo za 12%. Železarne so izvršile zaradi tega mesečni plan realizacije s 102%, Slovenske železarne pa z 99%.

Kot je že uvodoma rečeno, smo lahko s skupnimi rezultati dela v mesecu januarju zadovoljni. Mesec februar ima manj dni, in ker zasledujemo mesečne uspehe tako, da imamo za načrt v vseh mesecih dvanajstino letnega načrta, bo verjetno februarski rezultat manj ugoden. Skozi vse mesece bomo primerjali: koliko smo proizvedli v istem mesecu lani, v kakšnem odnosu je mesečna proizvodnja do lanskega mesečnega povprečja in seveda, kako dosegamo letošnji proizvodni načrt. Upam, da bomo imeli skozi vse leto vsaj enake, če ne še boljše delovne pogoje, kot smo jih imeli prvi mesec.

Milan Marolt, dipl. ing.

KAJ NAČRTUJEMO V BODOČE

Izvršni svet občine Ravne je v začetku februarja obravnaval razvoj trgovine in gostinstva v naši občini.

Predstavnik krajevne skupnosti Črna je povedal, da je politični aktiv kraja razpravljaval o problemu trgovine. Krajanje menijo, da bi se morale Povrtina, Koloniale in Kolinska že enkrat pogovoriti o preskrbi Žerjava. Ta je v Žerjavu, ki šteje okoli 800 prebivalcev, skrajno slaba. Vaščani so odločno proti adaptaciji starih trgovin, kajti bili so že primeri, da se z adaptacijo problem preskrbe ni izboljšal. Zavzemajo se za gradnjo večjega lokala, kjer bi bilo možno dobiti vse artikle, ki so potrebni vsak dar. Tako pa sedaj hodijo po tri stvari v tri trgovine, največkrat pa ne dobijo, kar želijo.

Predstavnik Koloniale je razložil to stanje s tem, da imajo 14 prodajaln v poslovnih izgubi, da so marže zamrznjene že od leta 1971 (zagotovilo rentabilnosti je

že dano z novo odredbo o maržah za prehrambene artikle). Ker so na robu nerenabilnosti, si ne smejo dovoliti razširjene reprodukcije. Tako si menda tudi ne smejo privoščiti gradnje trgovskih lokalov v manjših krajih, kjer se že vnaprej ve, da bo poslovna izguba. Izgovarjal se je še na to, da se ljudje pač odseljujejo. Žerjavčani so torej nemilostno obsojeni živeti od dobre volje trgovcev.

V Mežici se srečujejo s podobnimi problemi. Občani so na zboru volilcev izrazili željo, da naj ne bi ukinili neke trgovine, ki je bila potrebna za tisto lokacijsko območje. To vprašanje rešujejo, kakor tudi ukinitve trgovine za kmetijske potrebščine. Težave imajo z dobavo plina, te jim nemalokrat povzročajo probleme, za katere želijo rešitev.

Zelenjavo lahko kupujejo v dveh privatnih lokalih, ki sta neprimerno urejena. Izbira je slaba, živila pa večkrat nekvalitetna. Z gostinskimi obrati Mežica nima večjih težav, saj so veliko pridobili z adaptacijo hotela Peca in z dependanso Mojca.

Prevalje niso preskrbovalni center, kot je bilo prvotno zamišljeno, vendar pa so špicerijsko dobro urejene. V Personalih so zaradi neurejenosti ukinili neko trgovino. Razmisliti pa bo treba o Šentanelu in Lokovici; za zdaj pa to še ni ekonomsko raziskano. V prizidku pekarnice bodo na Prevaljah uredili lokal družbene pre-

hrane, kar je že dogovorjeno s Kolonialami.

Včasih je bilo na Prevaljah 13 gostiln, danes so samo tri. Kaže, da Merx nima nobenega posluha za gostinstvo. Tudi nobene tujske sobe ni. Nameravajo zgraditi kulturno dvorano, restavracijo in razviti kmečki turizem po Šentanelu.

Viator v naši občini ni najbolje organiziran zaradi mladega kadra, ki mu manjkajo izkušnje. Imajo pa veliko načrtovanega, med drugimi tudi novogradnjo na Rimskem vrelcu, če bodo rezultati analiz mineralne vode ugodni.

Na Ravnah bomo dobili Namu. Gradnja naj bi se začela marca, otvoritev pa je predvidena za oktober. Ravne bi morale biti za turiste zanimiv kraj, seveda pa ne moremo pričakovati, da bi v takšni bližini tovarne množično razvijali turizem, ki bi prinašal velike dobičke. Toda kraj je treba tudi za svoje občane urediti prijetno. Najbrž nihče ne bo nasprotoval trditvi, da potrebujemo miren kotiček, kjer bi človek lahko nemoteno bral časopis ob kavi, kar si je za kavarno, kjer je zmeraj toliko hrupa, iluzorno predstavljati. Prav tako potrebujemo obrat družbene prehrane in mlečno restavracijo.

Gotovo si lahko napravimo življenje in vsakodnevno bivanje v nekem kraju prijetno in udobno tudi z ne prevelikimi investicijami, torej s pametno ekonomsko računico.

Z. S.

82 odst. Naša udeležba proizvodnje elektrokoka je bila pa v jugoslovanski proizvodnji zastopana z 41 odst., kar je precej manj kot sedaj.

V svetovni proizvodnji jekla predstavlja vsa jugoslovanska proizvodnja samo okoli 0,4 odst. V preteklem letu se je proizvodnja jekla v svetu dvignila proti letu 1973 za 1,9 odst. in znaša 710,11 milijonov ton. Prvič je presežena meja 700 milijonov ton in tako visoke proizvodnje še ni bilo nikoli.

Največji proizvajalec je Sovjetska zveza s 136,3 milijona ton in je zopet prevzela primat, katerega bo po vsej verjetnosti glede na recesijo, ki nastopa v zapadnem svetu, še zadržala tudi letos in še kako leto. Proti letu 1973 so napredovali za 3,7 odst., vendar še niso dosegli nivoja proizvodnje ZDA, ki je znašala prejšnje leto 136,5 milijona ton. Iz že povedanega sledi, da so ZDA nazadovale, in to za 3,3 odst., malo manj Japonska, ki je znižala proizvodnjo od 119,3 milijona ton v letu 1973 za 1,8 odst. na 117,1 milijona ton. Od večjih proizvajalcev so nazadovale še v Angliji, pri vseh drugih je bil večji ali manjši napredek.

Poglejmo še pri svetovni proizvodnji jekla, kako se je dvignila v desetih letih. Leta 1974 je znašala 438,1 milijona ton. Indeks rasti je torej 162. Delež jugoslovanske proizvodnje je takrat znašal približno 0,4 odst. svetovne proizvodnje. Naša proizvodnja se je dvignila od 1,677.167 ton na 2,778.916 ton ali z indeksom 166.

Za letošnje leto napovedujejo, da se bo svetovna proizvodnja jekla celo znižala, v najboljšem primeru naj bi pa ostala na istem nivoju kot leta 1974. Povečanje pričakujejo v vseh državah SEV — Kitajski, Južni Ameriki in v vseh državah v razvoju, v industrijsko razvitih državah pa pričakujejo občuten padec.

Dokler je človek mlad, ga ni lahko streti, kajti v dnu srca skriva nekaj, s čimer se lahko upre.

Mrzel

Proizvodnja jekla leta 1974 pri nas in v svetu

Preteklo leto smo v Jugoslaviji izdelali 2.778.916 ton jekla, prvi podatki, ki jih navajajo mednarodni viri, zaokrožujejo podatek na 2,8 milijona ton. V primerjavi z letom 1973 znaša povečanje 6 odst., v primerjavi z načrtovano količino je pa proizvodnja za 1,1 odst. večja, kot je znašal plan. Proizvodnja v slovenskih jeklarnah je znašala 767.989 ton. Naš delež v jugoslovanski proizvodnji je torej 28 odst.

Po tehnologiji je bil delež posameznih postopkov v skupni proizvodnji:

Siemens-Martinovo jeklo 63 odst.,
elektro jeklo 25 odst.,
konvertersko jeklo (LD) 12 odst.

V slovenskih železarnah imamo samo dva procesa. Največji delež ima elektro jeklo, in ta znaša 54 odst. SM jeklo predstavlja torej preostalih 44 odst. V primerjavi z letom 1973 je bila proizvodnja za 7 odst. ali za 72.502 ton večja. Jugoslovanske železarne, upoštevam samo one, ki so vključene v Združenje jugoslovanskih železarn, so leta 1974 izdelale 125.354 ton jekla več kot leto poprej. V tem povečanju je delež slovenskih železarn 57 odst. V proizvodnji SM jekla so udeležene slovenske železarne z 20 odst. in v proizvodnji elektro jekla z 59 odst.

Najmočnejši proizvajalec z 1.018.065 ton je RMK Zenica. Njihov delež v skupni proizvodnji znaša 36 odst. Druge po količini so Slovenske železarne. Slede: Skopje z udeležbo 14 odst., Sisak z 12 odst., Nikšić s 6 odst. in Smederevo s 4 odst.

Pred desetimi leti, to je leta 1964, je znašala proizvodnja jekla v Jugoslaviji 1.677.167 ton. Delež SM jekla je bil 88 odstotkov. V slovenskih železarnah je bilo proizvedeno 461.852 ton, kar je predstavljalo v jugoslovanski delež 27 odst. Tudi v naših jeklarnah je bila udeležba SM jekla daleč višja, kot je danes, in sicer

Naša geometrija

JAVORNIK RASTE

Dograjujemo naše obrate v železarni, pripravljamo se za referendum, da bomo lahko gradili nove šole, vrtee in telovadnice, težko čakamo nova stanovanja, skratka — dobršen del našega standarda je odvisen od gradenj. Zato o njih pišemo danes in bomo v naslednjih številkah.

Uredništvo

Na Ravnah vidno rastejo nova naselja, stanovanjski bloki, kljub temu pa je stanovanjsko vprašanje pri nas v ŽR zmeraj enako aktualno. Videti je, da se Javornik sorazmerno naglo pokriva z novimi gradnjami, a da bi o tem zvedeli še kaj več, smo obiskali direktorja Gradisa tov. Zaletelja in ga zaprosili, naj nam pove, kako napreduje gradnja v tej soseski.

Na Javorniku stanovanjska izgradnja lepo napreduje. V letošnjem letu bomo predali v uporabo 199 stanovanj. Blok 11 bo zgrajen v aprilu in bo imel 60 stanovanj. Prva polovica bloka 3 s 46 stanovanji bo za predajo pripravljena v aprilu, druga polovica 50 stanovanj pa julija. Tudi blok 3 a s 43 stanovanji bo končan v letošnjem letu.

Iz tega je razvidno, da pri predaji kasnim za nekaj mesecev.

Če pa se povrnem malo nazaj, lahko ugotovimo, da se je stanovanjska izgradnja v naši občini slabo razvijala, saj v letih 1971/1972 nismo gradbinci oddali nobenega stanovanja, v letu 1973 smo oddali blok 1 s 63 stanovanji in v letu 1974 blok 2 s 60 stanovanji. Vzrok je bil v tem, da stanovanjska politika ni bila zastavljena sistematično, niti se niso načrtno izločala sredstva v te namene. Dostikrat slišimo očitke gradbeni operativi, da ni sposobna zgraditi toliko stanovanj, kot jih naša družbena skupnost potrebuje, pa vidimo, da krivda ne leži v tem, ampak v politiki izgradnje stanovanj v naši družbi.

Kako pa je z gradnjo za trg in sredstvi sedaj?

Iz vašega kolektiva in samoupravne interesne stanovanjske skupnosti v občini potrebujemo za obseg del 199 stanovanj vključno komunalno urejanje Javornika za leto 1975 približno 5 milijard 900 milijonov S din. Železarna sama, torej brez solidarnostnega sklada pa bo potrebovala za svoj plan ca. 3800 milij. S din.

Gradnja za trg se bo, kot kaže, v perspektivi ukinila in bo politiko načrtovanja stanovanjske gradnje prevzela samoupravna interesna stanovanjska skupnost, seveda bodo ti pogoji manj ugodni za investitorje, saj danes pretežno kreditiramo stanovanjsko izgradnjo izvajalci, do vselitve objektov.

Menda je za naše gradbenike največji problem pomanjkanje materiala. Ali se bodo v bodoče te težave zmanjšale in kako boste, kljub temu zmogli zgraditi 120 stanovanj letno?

Pomanjkanje materiala je najbolj pereč problem, s katerim se srečujemo iz dneva v dan. Upam, da se bo ta situacija v letošnjem letu izboljšala, kakšnega večjega napredka v tem pogledu pa ni pričakovati.

Menim, da bomo kljub pomanjkanju gradbenih materialov in obrtniških stori-

tev v prihodnjih letih kos potrebam, ki jih postavlja pred našo delovno organizacijo glede stanovanj kolektiv železarne kakot tudi drugi investitorji v naši občini. Zakasnitve se ne dogajajo samo pri nas, v tolažbo lahko povem, da so ti pojavi tudi v vseh drugih slovenskih regijah.

Soseska Javornik je zastavljena načrtno in koncentrirano, tako so skoraj istočasno opravljena komunalna dela. Ali je to za gradbince pozitivno?

Gotovo je zelo prijetno, če lahko novi stanovalec pride do svojega doma po asfaltu, pločniku ob urejenih zelenicah in nima nobenih težav z vodovodom, elektriko, kanalizacijo in telefonsko napeljavo. In tako je zastavljena soseska Javornik, tako se tudi gradi.

Za gradbenika je v koncentriranem naselju mnogo lažje vzpostaviti organizacijo, kot pa če mora postavljati bloke raztreseno, po plombah. Taka koncentrirana gradnja omogoča uporabo sodobne tehnologije, krajše roke pa tudi cenejša je, seveda če je zagotovljena kontinuiteta gradnje in finančna sredstva.

Na Javorniku je že toliko stanovalcev, da bi bilo gotovo potrebno čimprej zgraditi objekte, ki so potrebni za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb. Kaj menite o tem?

O tem problemu bo treba temeljito razmisliti in v čimkrajšem času pristopiti k urejanju ustrezne dokumentacije. O projektih smo se že pogovarjali s predstavniki železarne Ravne in družbenopolitičnimi organizacijami v občini. Zaenkrat je bil to samo razgovor. Predvidevam pa, da bo prišlo v bližnji prihodnosti do naročila lokacijskih dokumentov, do naročila projektov za šolo in izbiranje investitorja za trgovske lokale.

Če se za konec spet povrneva na stanovanja, bo za naše bralce gotovo zanimivo vedeti, kakšna je kvaliteta stanovanj, kvadratura in zakaj ste se odločili za pol klasično gradnjo?

Stanovanja niso velika niti majhna. Merijo od 50 m² do 75 m². Preden naročimo projekte, se o tem pogovorimo s pred-

stavniki železarne, kajti oni načrtno proučujejo, kakšna kvadratura je najbolj primerna za njihove potrebe.

Kvaliteta stanovanj je po mojem prepričanju dobra. Sodobna tehnologija prinaša včasih poslabšanje na račun kvalitete, ker prinaša sodobne materiale, katerih kvaliteta še ni raziskana in se zato človeku kaj hitro postavi vprašanje, kako prenašajo toliko različnih vplivov, ki jim je vsak objekt izpostavljen.

Cenejša je seveda montažna gradnja kot klasična ali polklasična, ki jo mi uporabljamo. Ostali smo pri materialih, za katere je znano, da se dobro obnašajo, čeprav bi bilo za nas gradbince ugodnejše iti na čisto montažno gradnjo. Razlog, da se tega ne poslužujemo, je čista poštenost. Nam je veliko do tega, da se ljudje v novih stanovanjih dobro počutijo, da dobe solidna stanovanja.

Naš sistem na Javorniku ni čista montažna gradnja, zato se še vedno angažira več delovne sile, več raznovrstnih materialov in obrtniških dejavnosti, vendar pa je s tem zajamčena kakovost stanovanja. Kot vidite, skušamo krojiti pošteno politiko, v prvi vrsti do investitorjev in do tistih, ki bodo jutri ta stanovanja dobili, zato nam ni vseeno, ali je kvaliteta dobra ali slaba, kajti to je garancija za nadaljnje sodelovanje, še posebej s takim investitorjem, kot je železarna Ravne.

Gradis živi, raste in se razvija v tej občini že 30 let, vzporedno sodelujemo in se razvijamo z razvojem železarne. Za dobro sodelovanje je važno pravilo, da v vsakem poslu morata biti zadovoljna dva partnerja in upam, da nam to tudi uspeva. Pretežni del kapacitet je angažiran pri vas kot investitorju. Prvi del v industrijski, drugi del v stanovanjski izgradnji.

Smelo trdim, da so tudi naše cene v mejah kot v drugih slovenskih bazenih, dostikrat, kot opažamo, tudi nižje tako v stanovanjski kot tudi pri drugih gradnjah. Glede na lokacijo — oddaljeni smo od proizvajalcev gradbenih materialov — bi namreč bilo logično drugače.

Tov. Zaletelj, hvala za pogovor.

Zlatka Strgar

Iz naših TOZD

POROČILO O DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV TOZD METALURŠKE PROIZVODNJE V LETU 1974

Delovne skupine

V TOZD MP deluje 62 delovnih skupin. V naši TOZD nimamo dogovora, da bi se morale delovne skupine sestajati vsak mesec ob določenem dnevu, ampak se sestajajo po potrebi. Poprečno se je posamezna delovna skupina v letu 1974 sestala devetkrat.

Delovne skupine so obravnavale predloge in informacije, ki so bili posredovani od strokovnih služb in sindikalne organizacije. Tako so razpravljali o predlogu gospodarskega načrta TOZD MP in podjetja za leto 1974 in delitvi ostanka dohodka iz leta 1973; o predlogu in pozneje o dopolnitvah samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu TOZD MP; o predlogih samoupravnih aktov, ki so bili sprejeti v letu 1974 za urejanje samoupravnih ekonomsko socialnih odnosov v TOZD MP in železarne ter o delovanju družbenopolitičnih

in interesnih skupnosti. Nadalje so delovne skupine razpravljale o rezultatih poslovanja, akcijskih programih za izboljšanje poslovanja ter o delitvi dohodka in OD, o solidarnosti akciji za pomoč prebivalcem Kozjanskega. Na sestankih nekaterih delovnih skupin so razpravljali tudi o medsebojnih odnosih.

Značilno je, da se delovne skupine, razen na prodaji, niso sestajale na lastno iniciativo, ampak vedno na pobudo ali predlog DS, strokovnih služb ali sindikalne organizacije. Delo delovnih skupin še ni zaživelo v pravem pomenu. Če hočemo razviti delovno skupino kot najbolj neposredno obliko samoupravnega dogovarjanja, je treba funkcijo delovne skupine bolj učinkovito razvijati.

Zbor delovnih ljudi

V TOZD MP se delovni ljudje sestajajo v sedmih uradnih delih zbora — po obratih — zaradi ciklusa izmenskega dela. Nemogoče je, da se naenkrat sestanejo vsi delovni ljudje v TOZD. Tudi v perspektivi, ko bo obratunska enota — obrat TOZD, se bodo delav-

ci sestajali v glavnem po izmenah. Podatki razprave oz. odločanja se potem zberejo za en del zbora in nato skupno za ves zbor oz. sedaj za TOZD MP.

Tako so se delavci sestali na zboru v letu 1974 sedemkrat. Na zborih so delavci odločali oz. sprejeli samoupravni sporazum, s katerim se urejajo medsebojna razmerja v združenem delu, prečiščeno besedilo sporazuma o združevanju v podjetje železarno Ravne, prečiščeno besedilo statuta TOZD in podjetja, o predlogu sporazuma o stanovanjskih razmerjih, odločali o razdelitvi sredstev sklada skupne porabe, o prispevni stopnji financiranja potreb interesnih skupnosti, o oblikovanju in kandidatih za delegacije, iz katere se delegirajo delegati v skupščine družbenopolitičnih skupnosti, o oblikovanju in kandidatih za delegacije, iz katerih se delegirajo delegati v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, o solidarnostni akciji za pomoč prebivalcem Kozjanskega, na predlog sindikalne organizacije o kongresnih materialih in reorganizaciji sindikatov ter o obliki nagrad jubilarantom za leto 1974.

DS TOZD MP

se je sestel na 9 sejah in obravnaval oz. odločal:

— o rezultatih zaključnega računa TOZD MP in podjetja za leto 1973;

— o gospodarskem načrtu TOZD MP in podjetja za leto 1974;

— o rezultatih poslovanja TOZD za I. polletje 1974 in sprejel ukrepe za izboljšanje rezultatov poslovanja;

— ugotavljal oz. verificiral na zborih sprejete odločitve;

— podal več soglasij: o ustanavljanju interesnih skupnosti (panoških ali proizvodnih), o odpisu osnovnih sredstev, povišanju amortizacijske stopnje itd.;

— odobral bonifikacije in odpise vrednosti inozemskim kupcem zaradi reklamacij;

— odločal o odvzemu lastnosti delavcev (lastnost delavca je bila odvzeta dvema delavcema zaradi hujše kršitve delovnih obveznosti);

— razpravljal o poslabšanju pogojev dela v kovaški žarilnici, ter o ureditvi »O« okolja, oz. stimulacije za delo v težkih obratih in v težkih pogojih dela;

— o problemu pomanjkanja delovne sile in o vzrokih ter težavah prevelike fluktuacije.

Kot izvršilni organi DS TOZD MP se delujejo:

— komisija za gospodarjenje, ki je imela v letu 1974 samo štiri seje. Delo te komisije ni zažvelo.

— Stanovanjska komisija je imela 14 sej in obravnavala 181 prošnje za dodelitev in zamenjavo stanovanja. Opravila je 17 ogledov kritičnih stanovanjskih razmer. V okviru razpoložljivega stanovanjskega fonda TOZD MP je bilo dodeljeno stanovanje 15 družinam in opravljenih 11 zamenjav stanovanja. Skupno je bilo rešenih 26 prošilcev.

— Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov je imela 18 sej in obravnavala 481 prijavo kršitev delovnih obveznosti ter na podlagi informativnega postopka in opravljenega zaslišanja na podlagi 83., 84. in 85. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnem razmerju delavcev izrekla 168 vzgojnih ukrepov in podala tri predloge na DS za odvzem lastnosti delavca.

Zaradi neopravičenih izostankov je bilo v letu 1974 izgubljenih 805 delovnih dni ali toliko, kot če bi bili trije delavci skozi vse leto neopravičeno odsotni. Neopravičenih izostankov z dela je še več, a niso vsi zajeti v to število. Npr.: pri samovoljni zapustitvi oz. prekinitvi medsebojnega razmerja se opravi odjava delavca z zadnjim dnem dela.

V številu prijav kršitve delovnih obveznosti je nad 95% primerov kršitve zaradi neopravičenega izostajanja z dela. Neopravičeno izostajajo z dela pretežno mlajši delavci, in to po starosti pretežno do 25 let in v prvih mesecih oz. letih zaposlitve ter taki, ki večkrat menjajo zaposlitve.

Iz podatkov o vzrokih neopravičenih izostankov z dela prevladujejo delavci, ki imajo neodgovoren odnos do dela. So tudi primeri neopravičenih izostankov zaradi nerazumeva-

nja ali nesoglasja med delavcem in delovodjem.

— Komisija za varstvo pri delu je imela uradno tri seje, sestala pa se je večkrat. Delo te komisije nekako ni prav zažvelo kljub odgovornemu področju delovanja. Vzrok ni toliko v neaktivnosti članov, ampak v nejasno razmejeni pristojnosti.

Kot neposredno izvoljena samoupravna organa delujeta tudi:

— komisija za medsebojna razmerja, ki je imela v letu 1974 13 sej. Obravnavala in odobrila je 237 delavcem prenehanje lastnosti delavca ter 289 delavcem odobrila pridobitev lastnosti delavca. Odobrila je 42 delavcem premestitev na drugo delovno mesto, in to 25 znotraj TOZD MP in 17 premestitev v TOZD MO oz. DS SS. Več premestitev je bilo opravljenih zaradi zmanjšanja fizične sposobnosti delavca — invalidnosti.

Odobravala je tudi odsotnosti z dela s pravico do ali brez nadomestila OD, za aktivno sodelovanje posameznih delavcev na športnem, kulturnem in družbenopolitičnem področju udeleževanja.

— komisija delavske kotnole je imela uradno štiri seje. Delo te komisije ni v popolnosti zažvelo. Kljub teoretično opredeljenemu področju delovanja v praktičnem delu nastopa mnogo nejasnosti in konfrontacij.

V TOZD deluje 43-članska delegacija za delegiranje delegatov v skupščino občine. Delegacija je imela štiri seje. Obravnavala je gradivo za posamezno sejo skupščine občine in določila delegate za seje skupščine.

V decembru 1974 smo izvolili v TOZD 7 delegacij, iz katerih se delegirajo delegati v skupščine občinske, regionalne in republiške samoupravne interesne skupnosti. Tudi te delegacije so imele v decembru prve konstituirne seje.

1974 leto je bilo razgibano na področju urejanja in poglobljanja samoupravno ekonomskih odnosov.

V letu 1975 nas čaka še odgovornejša naloga. Sporazumeti se moramo o osnovah in merilih o oblikovanju in delitvi dohodka ter OD na podlagi ustavnih določil.

Izvesti moramo reorganizacijo sedanje sheme organizacijske in samoupravne oblike organiziranja podjetja v smislu poglobljanja neposrednega odločanja o rezultatih dela ob istočasni povečani aktivnosti za boljše rezultate poslovanja.

To na zahteva nenehno vzgajanje delovne in samoupravne zavesti slehernega delavca.

Franc Leskošek

KOMISIJA ZA UGOTAVLJANJE KRŠITEV DELOVNIH OBVEZNOSTI V TOZD MO

Problem kršitev delovne discipline je v naši delovni skupnosti kljub močnejši samoupravljalni zavesti še zmeraj zelo prisoten in ponekod tudi zelo pereč. Za to so različni, zlasti subjektivni, pa tudi objektivni vzroki. Poglejmo, s kakšnimi problemi oz. s kakšnimi kršitvami se je v preteklem letu srečavala komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov pri delavskem svetu TOZD mehanske obdelave; o njenem delu v letošnjem letu še nimamo podatkov.

V letu 1974 je komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov v TOZD MO imela 13 javnih ustnih obravnav, na katerih je obravnavala 36 primerov različnih kršitev delovnih obveznosti. Obravnave so praviloma potekale — v 12 primerih — v popoldanskem ter enkrat, zaradi dokazovanja s pričami, v dopoldanskem času.

Pri svojem delu se je komisija striktno držala določil splošnih aktov tako samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu kot tudi drugih aktov. Delo komisije, ki ni hvaležno, je bilo, po našem mnenju, zadovoljivo in dosledno opravljeno. Poudarjamo, dosledno, ker je komisija vsakemu primeru posvetila vsaj 45 minut časa, v določenih primerih pa je obravnava trajala tudi po uro in pol. V dveh primerih je komisija izglasovala najstrožji možni ukrep, predlog delavskemu svetu za izključitev iz delovne skupnosti oz. pravilneje rečeno, za odvzem lastnosti delavca v združenem delu. Bili pa so tudi primeri, ko je komisija pred izrekom predloga za prekinitev lastnosti delavca dala kršilec možnost zdravljenja proti alkoholizmu. Ugotovljeno je bilo namreč, da je alkoholizem eden izmed poglavitnih vzrokov in povodov za kršitve. Teme, obravnavane na javnih ustnih obravnavah, so bile seveda zelo različne, saj so kršilci kršili delovno disciplino tako rekoč na vseh področjih in v vseh delih delovnega procesa. Najpogosteje obravnavana kršitev so bili neopravičeni izostanki — 19 primerov, kar znaša skupaj 50 izgubljenih delovnih dni. Kršitev bolniškega reda je bila povod za razpravo na treh obravnavah; bili pa so tudi primeri prepiranj in pretepev ter drugih oblik netovariškega obnašanja, neuporabe zaščitnih sredstev, motenj delovnega procesa, vinjenosti pri delu, itd.

Kršenje delovnih obveznosti po posameznih obratih je bilo takole:

obrat strojev in delov 6 kršitev,
obrat kalilnice 7,

Vsaj gore so bele

Foto: M. Dolinšek

obrat vzmetarne 11,
obrat pnevm. orodja 0,
obrat ind. nožev 0,
skupne službe TOZD MO 12.

Kršilcem delovnih obveznosti je komisija izrekla naslednje ukrepe:

opomin 14 delavcev,
javni opomin 12 delavcev,
zadnji javni opomin 6 delavcev,
izključitev oz. zdravljenje 2 delavca,
oproščeni so bili 3 delavci.

Iz navedenih podatkov sledi, da je bilo delo komisije zadovoljivo opravljeno. Komisija tudi smatra, da so izrečeni ukrepi v večini primerov na kršitelje pozitivno vplivali. To ugotovitev potrjuje dejstvo, da je od skupno 36 primerov kršitev bilo le 5 sodelavcev, ki so bili po dvakrat obravnavani in dva delavca, ki sta bila po trikrat obravnavana. Na vseh obravnavah so se kršilci delovnih obveznosti zagovarjali sami, zagovornika ni imel nihče.

Obravnave pa so pokazale, da v posameznih obratih oz. oddelkih odnosi med nadrejenimi in delavci niso ravno na zavidljivi višini. Na primer obrat vzmetarne: ima poleg tega še raznoliko proizvodnjo s težkim ročnim delom, ki ne privlači delavcev; poleg tega delajo v obratu na tri izmene itd. in tako je stanje tu vse prej kot dobro.

Komisija je pred nedavnim predlagala delavskemu svetu TOZD MO, da bi se na eni od prihodnjih sej poglobil v navedeno situacijo in ugotovil, kaj bi se dalo storiti za njeno sanacijo. Vemo pa, da bi bilo v prvi vrsti treba izboljšati delovne pogoje, odpraviti prekomerno fizično delo, izboljšati izobrazbeno strukturo ter tudi aktivirati družbeno politične organizacije, zlasti sindikat. Zlasti bi bilo, kot smo že rekli, potrebno analizirati in urediti odnose med določenimi delovodji in drugimi delavci. Komisija meni, da bi si določeni nižji vodstveni kader za bolj korektnim odnosom do delavcev lažje zagotovil avtoriteto, kar je tudi pogoj za splošni dvig delovne discipline. Komisija je tudi predlagala, da bi se direktor TOZD MO in drugi vodilni oz. vodstveni delavci z delavci v obratih, kjer disciplina resnično šepa, morali na sestankih delovnih skupin ali na zborih delovnih ljudi z delavci odkrito pomeniti in s skupnimi močmi najti kar najbolj optimalne rešitve.

Ne glede na to, da je bil tu bolj govor o enem obratu, je situacija tudi v nekaterih drugih delih TOZD (kot tudi drugod v železarni) vse prej kot rožnata. Vendar, na primer: iz obrata industrijskih nožev in pnevmatskega orodja doslej ni bilo prijav kršitev. Komisija smatra, da v teh obratih na zadovoljiv način rešujejo svoje probleme ali pa da niso dosledni pri prijavljanju kršitev. Nedoslednost pri prijavljanju kršitev pa v bistvu pomeni, da delamo relativno krivico tistim, ki jim za storjene kršitve izrekamo sorazmerno hude ukrepe. Enakost pri pravicah pomeni tudi enake obveznosti.

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti tudi želi in upa, da se bodo vsi delavci kmalu zavedli svojih delovnih obveznosti in oblikovali takšne medsebojne odnose, da bo res vsak delavec imel občutek, da je enakopraven član delovne skupnosti, z enakimi pravicami in obveznostmi.

J. D.

POROČILO

sestavljeno na podlagi zapisnikov delovnih skupin o rezultatih javne razprave, ki je bila 19. in 20. februarja po delovnih skupinah v TOZD MP o predlogu zaključnega računa TOZD in podjetja železarne za leto 1974.

Od skupno 62 delovnih skupin v TOZD MP se jih je sestalo 57 ali 1785 zaposlenih 1326 oz. 74 odst. Procent udeležbe bi bil boljši, če ne bi v tem času izpadla 2. izmena v ciklusu 4-izmen.

Na posamezne izračune postavke v predlogu zaključnega računa ni bilo podanih pripomb. Rezultat razprave o predlogu razdelitve sredstev sklada skupne porabe je:

— za »A« varianto je glasovalo 107 delavcev ali 8,2 odst. navzočih,

— za »B« varianto je glasovalo 985 ali 74,3 odst.,

— za izplačilo 2000 din 227 ali 17,1 odst.,

— vzdržalo se je 7 ali 0,4 odst.

Več delovnih skupin, ki so se odločile za »B« varianto, predlaga, da bi organizirali solidarnostno akcijo in bi delali 2 do 3 proste sobote ter tako omogočili nezmanjšano gradnjo stanovanj. Več delovnih skupin zahteva, da služba stanovanjske skupnosti (stanovanjsko podjetje) javno poda specifikacijo, s koliko sredstvi je razpolagala v letu 1974 za izgradnjo stanovanj in kako so se uporabila.

Na več delovnih skupinah je bila izražena kritika GRADISU, da prepočasi gradi (zamuja roke dograditve posameznih blokov) in slabo kvaliteto izdelana stanovanja predaja v uporabo.

Več delovnih skupin je podalo zahtevo, kako so se uporabila sredstva sklada skupne porabe v letu 1974 z dodatno specifikacijo, koliko sredstev je bilo odvedenih v solidarnostni sklad, koliko se je namenilo za novogradnjo in v koliki vsoti je bilo danih posojil individualnim graditeljem.

Na eni delovni skupini so razpravljali o postavki RENTA MOCIVNIK. Sprašujejo se, zakaj se ta vsota ne prenese na uporabnike tega zemljišča ali pa da uporabniki zemljišča železarni refundirajo vsoto v višini rente.

Zanimivi so tudi podatki razprave po obratih:

Jeklarna — sestalo se je 213 delavcev ali 71 odst., za »A« varianto je glasovalo 27 odst. in za »B« 70 odst.

Jelolivarna — sestalo se je 365 delavcev ali 82 odst., za »A« varianto je glasovalo 2 odst. in za »B« 71 odst., za izplačilo 2000 din 26 odst.

Kovačnica — sestalo se je 187 delavcev ali 82 odst., za »A« varianto je glasovalo 7 odst. in za »B« 90 odst.

Valjarna — sestalo se je 228 delavcev ali 64 odst., za »A« varianto je glasoval 1 odst., za »B« varianto 54 odst., za izplačilo 2000 din 41 odst.

Jeklovlek — sestalo se je 71 delavcev ali 88 odst., za »A« varianto je glasovalo 0,1 odst., za »B« 72 odst., za izplačilo 2500 din 15 odst.

Skupne službe TOZD — sestalo se je 262 delavcev ali 70 odst., za »A« varianto je glasovalo 15 odst., za »B« 82 odst.

Razlika v odstotkih do 100 — niso upoštevani tisti delavci, ki so se vzdržali oz. se niso opredelili.

Franc Leskošek

DVE SEJI DS TOZD MO V FEBRUARJU

V preteklem mesecu je bila samoupravna dejavnost v TOZD mehanske obdelave posebnost živahna. Delavski svet je imel dve seji, 12. in 21. 2., na obeh pa kar 8 točk dnevnega reda.

Na prvi seji je bil, po predhodni obravnavi na delovnih skupinah, sprejet gospodarski načrt za leto 1975. Ta načrt je tako za našo TOZD kot za druge dele železarne precej visoko zastavljen, zato bomo morali napeti res vse sile, če ga bomo hoteli tudi realizirati.

Vzporedno z njim smo v TOZD MO sprejemali tudi akcijski program za letošnje leto. Sprejemanje oz. zastavljanje akcijskih, zlasti pa še delovnih programov je novost, ki bo v bodoče morala postati stalna oblika usmerjanja dela in delovanja vseh delovnih skupnosti kot tudi samoupravnih in drugih organov. Ta akcijski program bi v bistvu lahko poimenovali z eno besedo — štednja!

Z njim si v TOZD MO zastavljamo številne splošne in konkretne dolge in kratkoročne naloge, ki so s sprejemom programa postale delovna obveznost vseh zaposlenih v naši temeljni organizaciji. Z uresničevanjem tega programa si bomo prizadevali izboljšati organizacijo dela, utrditi delovno, predvsem pa tehnološko disciplino, ki v vseh delih TOZD MO — pa tudi v železarni kot celoti — šepa, prizadevali si bomo za povečanje kvantitete in kvalitete naših proizvodov, poseben poudarek pa dajemo terminskemu izvrševanju sprejetih obveznosti in štednji na vseh področjih (repro in drugi material, orodje, oprema) in iskanju skritih rezerv, kjer je le mogoče.

Brez doslednega izvrševanja nalog iz akcijskega programa ne moremo pričakovati, da bi jih tudi izvršili. Tega se je delavski svet tudi zavedal, ko je sklenil, da smo za izvrševanje programa odgovorni vsi, od prvega do zadnjega delavca, in da bomo odgovornost za neizvrševanje nalog tudi ugotavljali na način, kot je bilo dogovorjeno.

Poleg akcijskega programa, ki je bil poleg letnega plana osrednja točka dnevnega reda 10. seje, je bilo potrjeno še inventurno poročilo za preteklo leto; odobrena manjša bonifikacija firmi Forexim iz Bukarešte v zvezi z reklamacijo 94 industrijskih nožev v vrednosti 109 dolarjev. Nato so sprejeli še sklep o odvzemu lastnosti delavca delavcu iz vzmetarne. Ukrep je bil na predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov izrečen pogojno za dobo šestih mesecev.

10. seja delavskega sveta TOZD MO je bila po tri in pol urni razpravi prekinjena, ker smo morali pred osmo uro zvečer izprazniti kavarno zaradi večerne kino predstave; in glede na veljavnost sklepa 1. seje delavskega sveta, naj seja ne traja več kot tri ure. Tako se je obravnavala treh točk dnevnega reda 10. seje prestavila na naslednjo sejo, ki je bila 21. februarja ob 12. uri v sejni sobi TOZD MO.

Na tej seji so bila obravnavana naslednja vprašanja:

1. zaključni račun za preteklo leto,
2. verifikacija odločitev delovnih ljudi TOZD MO oz. rezultatov glasovanja o predlogu razdelitve ostanka dohodka za leto 1974,
3. prispevek za nadomestilo izpadlih transportnih dohodkov ZTP,
4. samoupravni sporazum o združevanju in uporabi sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti,
5. sindikalna lista 1975,
6. preostale tri točke dnevnega reda z 10. seje.

Zaradi kompleksnosti in pogojenosti problematike so se prve 4 točke dnevnega reda obravnavale skupaj.

Obrazložitev k zaključnemu računu za 1974. leto je podal direktor Orožen, ki je nato v daljši diskusiji tudi odgovarjal na vprašanja članov delavskega sveta ter po posameznih postavkah še zlasti podrobno obrazložil predlog razdelitve sklada skupne porabe. V bistvu se je razprava vseskozi vrtela okoli delitve dobička, dasiravno so o tem predhodno na direktno način odločali vsi zaposleni na zborih oz. delovnih skupinah. Nekateri delegati so zagovarjali stališča določenih delovnih skupin, ki so zahtevale večji dobiček in so zato glasovali proti sprejemu zaključnega računa v predloženi obliki. Zaradi določenih nepravilnosti pri postopku glasovanja se je glasovalo dvakrat. Končni rezultat: izmed 21 prisotnih jih je za potrditev zaključnega računa glasovalo 17, proti pa 4; pri drugem glasovanju se ni vzdržal nihče.

Navedeno nam da misliti. Gotovo je, da je osnovni vzrok za tako stanje prekratek rok za obravnavo in potrditev bilance. Prevladuje mnenje, da bi za obravnavo tako pomembnega vprašanja namesto dva dni potrebovali dva tedna. Družbenopolitične organizacije ne bodo smele iti preko tega in bodo morale čimprej narediti analizo stanja; ne, da se sekajo glave, temveč v želji, da se kaj takega več ne ponovi. Tak postopek v bistvu pomeni izigravanje samoupravljanja.

Na seji je bilo zatem ugotovljeno, da je v TOZD MO izmed 1034 zaposlenih in 806 prisotnih na zborih, glasovalo za varianto A — razdelitve ostanka dohodka 7,07 odst., za B varianto — za 1000 din — 70,48 odst., proti A in B varianti, za delitev 2000 din je glasovalo 20,22 odst., 2,23 odst. pa se je glasovanja vzdržalo. Iz citiranega sledi, da se je večina zaposlenih v mehanični odločila za delitev 100 starih tisočakov.

Zatem so člani delavskega sveta obravnavali in soglasno sprejeli sklep o sklenitvi samoupravnega sporazuma o načinu združevanja in uporabi sredstev, namenjenih za zadovoljevanje svojih skupnih potreb v krajevni skupnosti. Po tem sporazumu bomo odvajali 0,5 odst. od bruto OD na zaposlenega po zaključnem računu za preteklo leto. Sredstva bo železarna nakazovala v enaki višini za

vsakega zaposlenega delavca in jih namenila tisti krajevni skupnosti, kjer delavec prebiva. O višini sredstev, ki jih bomo prispevali za potrebe krajevnih skupnosti po tem sporazumu, se bomo v bodoče dogovarjali v začetku vsakega leta sproti.

Delavski svet je nato dal soglasje k predlogu, po katerem bo železarna krila del izpadlih transportnih dohodkov Železniškega transportnega podjetja Ljubljana, ki je v lanskem letu zaradi objektivnih in znanih težav zabeležilo precejšnjo izgubo. Potem ko bodo tak sklep sprejeli vsi pristojni samoupravni organi v železarni, bo železarna v letih 73 in 74 vplačala sredstva v višini 1,3 oz. 1,6 odst. na račun modernizacije železnice odstopila brez obveznosti vračanja na račun nastopila izpadlih transportnih stroškov ZTP Ljubljana v letu 74. Razumljivo in podrobno razlago k predlogu gornjega sklepa je članom delavskega sveta podal direktor Florjančič, ki je naš delegat v skupščini samoupravne in teresne skupnosti za železniški in luški promet Slovenije.

Tovariš Filip Rožanc, vodja oddelka za oblikovanje in delitev OD, je nato predlagal

sprejem samoupravnih sporazumov o uveljavitvi sindikalne liste v panogi, SŽ, ŽR in določenih predlogov za uveljavitev sindikalne liste v železarni. Vse predlagane sporazume je delavski svet sprejel. O vsebini teh sporazumov bo govor drugje.

Na tej seji delavskega sveta TOZD MO je bil med drugim potrjen predlog za prodajo oz. odpis določenih amortiziranih osnovnih sredstev. O prodaji bo delovna skupnost železarne obveščena prek razglasne postaje. Na koncu se je bil delavski svet še informiran, in je podprl prizadevanja za sklenitev samoupravnega sporazuma med Metalno in Železarno Ravne na področju izdelave in prodaje strojev za deformacijo. Po tem sporazumu bi si podpisniki delili proizvodni program, skupno nastopali na tržišču ter nosili tudi skupen rizik pri realizaciji sprejetih poslov. Priprava sporazuma je v zadnji fazi; potrebno je razčistiti in urediti samo še nekaj formalno pravnih vprašanj. Za sklenitev tega sporazuma je TOZD MO in železarna kot celota še kako zainteresirana in upa, da bo do njega tudi kmalu prišlo.

Janko Dežman

Poročilo o likvidnosti za leto 1974

Organizacija združenega dela je likvidna, če je sposobna v roku poravnati vse svoje finančne obveznosti. Smoter planiranja likvidnosti je čimbolj se približati temu načelu. Bolj ko se nelikvidnost širi v gospodarstvu, bolj je pomembno vnaprej predvideti finančne dohodke in odhodke. So pa nujna prizadevanja prav vseh, da bi se obdržali vsaj na robu likvidnosti. Od stanja likvidnosti so odvisna tudi izplačila naših osebnih dohodkov. Plan likvidnosti je za določeno dobo naprej predvideti dohod vseh finančnih sredstev in tudi porabo teh sredstev. Ta doba je lahko tri mesece ali pa eno leto. Natančneje ko planiramo, lažje potem tudi odločamo o usmerjanju finančnih sredstev. Točnost planiranja pa je odvisna le od prizadevanosti vseh služb, ki dajejo podatke. Plan je le zbir vseh teh števil. Hkrati pa tudi sproti spremljamo dejanska gibanja po mesecih in vsa dejanska vplačila in izplačila primerjamo s planiranimi. Večina služb, ki nam daje podatke, že precej obvlada svoje področje, saj dovolj zapeljivo napovedujejo gibanje sredstev, je pa še vedno nekaj večjih odstopanj. Tudi dotok podatkov še ni reden. Smo pa verjetno med redkimi podjetji, ki so se načrtno lotila tega vprašanja, kar pa bo nujno tudi za vse, ta finančna gibanja zasledovati, ali v eni ali v drugi obliki. Širše in sistematsko pa se tega vprašanja še ni kdo lotil, čeprav je bilo že nekaj razprav tudi o planiranju likvidnosti.

V nadaljnjem sestavku navajam nekaj podatkov in opažanj iz poročila o likvidnosti za preteklo leto 1974 in predvidevanja za leto 1975.

Prilivi: December je bil razmeroma zelo uspešen. Uspeli smo delno nadomestiti zaostanke iz prejšnjih mesecev. Vsa pričakovana plačila v letu 1974 so bila skoraj v celoti realizirana. To pomeni, da so bila pričakovana plačila realizirana v 90 dneh za domače in v 120 dneh za inozemske kupce. Zaostanek 1,5 odst. je bil nadomeščen z eskontiranjem. Te eskontne kredite največkrat uporabljamo za odplačila naših obveznosti do bank. Tu pa se dogaja, da banka interno opravi prenos sredstev, kar potem ni registrirano na našem žiro računu. To ne vpliva na spremembo rezultata, pač pa le na promet v določeni grupi.

Izplačila: Dejanska izplačila OD so bila malenkost pod planiranimi. Zakonske obveznosti pa so zaradi večjih refundacij prispevka za izobraževanje in prispevka za znanstveno delo v mesecu decembru (za din 6768) pod planom. Del razlike bomo morali ponovno vplačati v tem letu po ugotovitvi rezultata poslovanja. Nižji so tudi izdatki za obresti, ker niso zajeta vsa odplačila dolgoročnih kreditov, ki so bili odplačani z obdrenimi eskontni menic. Pri porabi sredstev za mate-

riale so bili izdatki mnogo višji, ker je treba upoštevati še vse akreditive in kredite za uvoz starega železa. Nižji procent v grupi 20-goriva je rezultat zaostalih plačil tem dobaviteljem, predvsem Petrolu. Plačila za investicije so nad planiranimi, vendar še v pričakovanih mejah. V primerjavi z investicijami so izdatki za storitve nesorazmerno visoki. Zaradi pomanjkanja sredstev za SSP niso bila izvršena vsa planirana plačila in bodo izvršena v prvih mesecih 1975. leta. V januarju bomo vplačali 2 milijona za stanovanjsko izgradnjo, 1,2 milj. pa bo plačil za nagrade jubilarom. Večje odstopanje pri drugih izdatkih v grupi 20 je zaradi prejetih obveznic, ki jih nismo pričakovali.

Rezultat poslovanja je manjko sredstev, ki znaša skoraj 102 milij. dinarjev. To razlika smo v večji meri nadomestili s krediti, drugo pa je šlo na račun zmanjšanja sredstev na naših računih. V primerjavi z začetkom leta smo konec decembra imeli za 47 milijonov manj sredstev.

Poročilo o likvidnosti lahko dopolnimo še s podatki, ki niso bili registrirani prek žiro računa. To so prenosi kreditov pri bankah. Na končni rezultat ne vplivajo, povečajo pa promet in dopolnijo podatke v posameznih grupah. Pri plačilu za izdelke, prodane na domačem trgu, moramo dodatno upoštevati še akceptirane menice, ki so jih porabili za

odplačilo drugih kratkoročnih in dolgoročnih kreditov in niso bile registrirane na žiro računu. V grupi 4-7 moramo dodatno prišteti še 47.495 tisoč dinarjev (skupaj torej din 968.118 tisoč). S tem je bil plan v celoti dosežen — s 101,6 odst.

Spremembe nastanejo tudi pri izdatkih. Izplačil za obresti je bilo toliko, kot smo pričakovali, znatno pa se poveča procent v grupi 19 ali še za 62 milij. Kljub že prej visoko planiranim izdatkom za materiale smo tako v skupnem planu presegli za 19 odst.

Resen problem so pri nas nesorazmerja med roki plačil naših kupcev in dobaviteljev. Naslednji primer, ki sicer ni povsem natančen, vendar pa nakazuje škodljive posledice dolgega kreditiranja kupcev: zbrani in grupirani podatki dejanskega gibanja sredstev v letu 1974 kažejo negativen rezultat med plačano realizacijo in porabljenimi sredstvi kar za 102 milij. dinarjev. Rezultat pa se spremeni, če predpostavljamo, da nam kupci redno plačujejo v roku do 1 meseca: realizacija v 12 mesecih je bila (skupaj s TOZD TRO) din 1314 milij. plus ostalo 36, je vsega 1350 milij. din dohodkov. Vseh odhodkov je bilo 1252 milij. din, ostane dohodka + 98 milij. dinarjev. Rezultat bi bil pozitiven. Jasno je, da tega v sedanjem položaju ni mogoče doseči, vendar pa dovolj nazorno pokaže pomen prizadevanj prodajne službe, ki naj išče predvsem tiste kupce, ki bodo sposobni v čim krajšem roku plačevati dobavljene izdelke. Ne bi pa smel biti daljši od 60 dni.

Plan za leto 1975 nam potrjuje pomen te ugotovitve. S predpostavko, da nam bodo domači kupci plačevali v 90 dneh, prilivi inozemskih kupcev pa bodo prihajali v 120 dneh, kot smo planirali v letu 1974, ob koncu leta lahko zopet pričakujemo večji manjko sredstev, kar za 169 milij. dinarjev. Skrajanje rokov plačil domačih kupcev na 60 dni in inozemskih vsaj na 120 in povečanje realizacije le za okrog 5 milij. mesečno pa bi v tem letu že zagotavljalo poslovanje brez večjih težav likvidnosti. Seveda pri tem nikakor ne bi smeli preseči planiranih stroškov, kar zopet ni nemogoče, saj je plan postavljen zelo visoko. Z varčnejšim ravnanjem s sredstvi bi lahko ogromno prihranili. V planiranih postavkah so močno dvomljivi stroški za storitve. Že dejanski v lanskem letu so bili nesorazmerni, tudi letos planirani so previsoki. Te izdatke bi bilo potrebno nujno omejiti.

Nevaren vir nelikvidnosti so prekomerne zaloge. Racionalno obnavljanje teh lahko v znatni meri pripomore k odpravi težav za ohranjanje likvidnosti. Tudi v možnosti skrajšanja proizvodnega ciklusa je najbrž še tudi nekaj rezerve. Pospešeno obračanje sredstev je ob naraščanju inflacije nujno, ker so izgube realne vrednosti sicer prehude.

Jakob Rožič

Pred pomladjo

Tri pesmi za dan žena

Rabindranath Tagore

DAROVANKE

Otrok, ogrnjen s knežjim oblačilom
in z ogrlicami iz dragih kamnov okoli vratu,
ne uživa več v igri;
obleka ga ovira pri vsakem koraku.

Ker se boji, da jo ponosi ali umaže z blatom,
ostaja sam zase
in se ne upa niti ganiti.

Mati, tvoje vezi lepote so brez koristi,
če me trgajo od zdravega prahu in prsti,
če mi jemljejo pravico do vstopa
na veliki sejem vsakdanjega človeškega
življenja.

Mati, iz solz svoje bridkosti
ti spletem biserno ogrlico okoli vratu.

Zvezde so skovale obroče luči,
da si krasiš gležnje,
a moj nakit ti bo visel na prsih.

Bogastvo in slava izvirata od tebe
in v tvoji moči je,
da ju daješ ali pridržuješ.
Moja bridkost pa je samo moja,
in če ti jo prinesem v dar,
me nagradiš s svojo milostjo.

*

Halja, ki me pokriva,
je plašč prahu in smrti.
Sovražim ga, a ga v ljubezni privijam.

Moji dolgovi so veliki, moje polomije hude,
moja sramota skrivna in grenka,
a ko pridem prosit za milost,
trepetam od strahu, da mi bo prošnja uslišana.

PRED REFERENDUMOM

Iz različnih virov že vemo, da bo aprila referendum, na katerem bomo občani občine Ravne vsak v svoji krajevni skupnosti glasovali za krajevni samoprispevek, namenjen za uresničevanje plana urejanja naselij. Ker smo že na zadnjem zasedanju delavskega sveta železarne sprejeli samoupravni sporazum, po katerem bomo odvajali 0,5 odstotka od bruto OD na zaposlenega za načrtovani razvoj krajevnih skupnosti, po posameznih TOZD v občini pa tudi že sprejemajo samoupravne sporazume o načinu združevanja in porabi sredstev za zadovoljevanje skupnih investicijskih potreb delovnih ljudi in občanov v občini Ravne v višini najmanj 3 odstotke od bruto OD na zaposlenega delavca v preteklem letu, to pomeni, da smo se sistematično in odločno lotili tega področja.

Istočasno to tudi pomeni soočiti se s tistim delom nove ustave, ki določa organizaciji in delu krajevnih skupnosti enak pomen kot TOZD; to pa je tudi logično glede na to, koliko časa vsak dan smo krajani in koliko delavci. Vsak temeljitejši razmislek o naših krajih in občini kot celoti nam pokaže, kako smo se marsikje nekako privadili pol urejenim stvarim, čeprav niti približno niso v redu. Problemi se seveda razlikujejo od kraja do kraja. Ne gre samo za komunalno urejenost naselij, za razne kanalizacije, vodovod, pločnike in asfalt, ampak tudi za nujno potrebne nove objekte, kakršni so npr. na Ravnah nova osnovna šola, na Prevaljah nov otroški vrtec, v Mežici telovadnica, v Črni pa kulturni dom.

Dolgo je nekako šlo urejanje problemov te vrste brez samoprispevka (poleg Jesenic smo edina občina v SRS, ki ga nima), zdaj pa ne gre več. Preveč smo že zaostali posebno na področju šolstva, kjer se vsaj na Ravnah niti resno pogovarjati ne moremo o kakem sodobnem celodnevem pouku, ker ga zaradi prenatrpanosti nimamo kje imeti.

Gotovo referendum, na katerem se bomo zavestno odločili, ali smo pripravljene štiri leta vsak mesec od naših neto OD odstopiti 1,5-odstotka za dobro stvar nas vseh ali ne, ni preprosta stvar. Ni golo

glasovanje »za« ali »proti«, ampak mnogo več.

Gre za urejenost krajev, v katerih živimo in v katerih se bomo bolje počutili, če bodo urejeni. Gre za to, da omogočimo našim otrokom vsaj približno takšne pogoje, kot jih imajo otroci v Ljubljani ali v Mariboru.

Na sestankih in v časopisih morda kdaj papirnato zvenijo besede »solidarnost«, »socialne razlike«, ipd. Načelno smo za vse dobro in proti vsemu slabemu, vendar imamo zdaj zares priložnost z dejanjem izpričati, kako je v resnici.

Dobra volja pa se ne bo pokazala šele na referendumu, temveč že prej, z udeležbo in diskusijo na zborih delovnih ljudi in občanov KS, na katerih bodo predloženi programi dejavnosti in prioritetni vrstni red investicij. Na njih je priložnost za kritične in konstruktivne pripombe, vse drugače pa potem človek tudi sprejema obveznosti, če je prepričan, da so koristne.

Načrt delitve sredstev, zbranih s samoprispevkom in obema samoupravnima sporazumoma, je naslednji:

— za potrebe krajevnih skupnosti gre 80 % sredstev od samoprispevka in 0,5 odstotka iz ustreznega sporazuma,

— za investicije gre preostalih 20 odstotkov sredstev od samoprispevka in 3 odstotki od ustreznega sporazuma.

O programih posameznih krajevnih skupnosti ter o nadaljnjem poteku priprav na referendum bomo obveščali prek naše razglasne postaje.

M. K.

Potrpežljivost žena

Ob jubilejnim letu, ko proslavljamo 30-letnico osvoboditve države in zmage nad fašizmom, bomo na vseh področjih poudarjali prispevek jugoslovanskih žensk v narodnoosvobodilni vojni in povojni socialistični graditvi naših samoupravnih odnosov in bomo ob tem izražali tudi solidarnost jugoslovanskih žensk in vse naše družbe z vsemi naprednimi gibalnimi v svetu, zlasti tistimi, ki se še bojujejo za narodno osvoboditev in neodvisnost, ne smemo pozabiti naših žena, ki vedno še živijo v suženjstvu svojih mož alkoholikov, ki jih te-

rorizirajo, pobijajo, mučijo, preganjajo ponoči iz toplih postelj v temno noč z otroci vred. Grozodejstva, ki jih doživljajo žene z otroki vred v suženjstvu alkoholizma, trajajo pri slovenskih ženah poprečno 10 let, ko se končno žena upre takemu nasilju z najrazličnejšimi obrambnimi mehanizmi, ki so različni, bodisi s prisilo do zdravljenja alkoholizma ali ločitvijo.

Raziskave strokovnjakov v Sloveniji, ki se ukvarjajo s problemi alkoholizma, so pokazale, da so žene vzdržljivejše in potrpežljivejše, ker zdržijo povprečno 10 let suženjstva pod vplivom moža alkoholika, medtem ko slovenski možje zdržijo in potrpijo ob ženi alkoholičarki poprečno le tri leta, ko se uprejo temu zlu in mu naredijo konec. Pri tem so prav gotovo glavni vzroki v različni dobi vzdržljivosti taki; moška neodvisnost in ženina odvisnost od moža, ki temelji na materialni podlagi. Žena brez poklica in brez službe je prisiljena trpeti suženjstvo alkohola — medtem pa se možje z lastno eksistenco lahko osvobodijo in odvržejo breme, ki jih teži. Zaradi tega je razumljivo, da slovenske žene trpijo poprečno 10 let, možje pa le tri leta v suženjstvu alkohola.

Ker je letošnje leto razglašeno za mednarodno leto žensk, se naj v vseh dejavnostih ob 8. marcu v celoti izrazi tudi solidarnost slovenskih žensk zlasti pri zaposlovanju žena alkoholikov v prioritetne vrste zaradi zmanjšanja dobe suženjstva alkoholu naše slovenske žene.

F. K.

SODELAVCI IZ TOPILNICE — HVALA!

V imenu spodaj navedenih tovarišev upokojencev, nekdanjih delavcev obrata topilnice in v svojem imenu se zahvaljujem sindikalni podružnici topilnice, zlasti še njenemu predsedniku Ivanu Žunkcu, ter obratovodji inž. Vladu Racu za presenečenje, ki so nam ga pripravili 31. januarja letos, ko so nas povabili v gostišče Pod Uršljo, kjer smo bili pogoščeni in obdarovani.

Več kot sama obdaritev nam pomeni občutek, da nismo pozabljeni, da nam nekdanji sodelavci, ki delajo še sedaj, priznavajo rezultate našega nekdanjega dela in želimo si, da bi bilo vedno in povsod tako. Prijetni večer, ki smo ga preživeli, bo ostal v trajnem spominu.

Nekdanji sodelavci iz topilnice: Anton Ledinek, Ludvik Flegler, Jože Kurman skupaj z nekdanjimi sodelavci, nam bošek, Jože Črešnik, Anton Briner, Karel Janet in Vinko Grenko.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše srčno dobre mame, stare mame in žene

MARIJE VODOPIVEC

se najlepše zahvaljujem vsem, ki ste jo pospremili do njenega preranega groba, ji darovali cvetje in vence ter sočustvovali z nami. Zahvaljujem se zdravnikom in strežnemu osebju bolnišnice Slovenj Gradec. Hvala tudi gospodu župniku za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žaljuoči mož Karel, hčerka Marija, sin Drago z družino, nečak Maksi in drugi sorodniki

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujem komisiji za socialno vprašanje pri svetu sindikata Železarne Ravne za izdatno denarno pomoč v času moje bolezn.

Ernest Vavh

Zavedajmo se svojih odgovornosti

Za nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov in uresničevanje novih ustavnih sprememb v praksi je izredno pomembno organiziranje delovnih ljudi znotraj TOZD in znotraj vseh družbenopolitičnih organizacij, torej tudi v osnovnih organizacijah Zveze socialistične mladine. Dokazati moramo, da smo mladi na sedanji stopnji razvoja samoupravnih odnosov toliko usposobljeni, da se lahko enakopravno vključujemo v vse tokove družbenega življenja. Od nas mladih bo odvisno, kakšno bo jutrišnje delovanje sindikatov, SZDL, ZK, saj bomo mi tisti, ki bomo morali dosledno speljati ustavne spremembe v prakso, zato je zelo pomembna delavnost in vključevanje v te tokove dela in življenja.

Uresničevanje nove ustave mora biti v središču idejnopolitičnega udejstvovanja mladih delavcev. Ustanovili smo TOZD, vendar bo potrebno še marsikaj spremeniti v njihovi vsebini ter še marsikje ustanoviti TOZD.

Pri naših nadaljnjih političnih akcijah in dogovarjanju bomo morali posvetiti več pozornosti predvsem pravilni razdelitvi sredstev v OZD in med TOZD, opredelitvi do delegatskega sistema ter solidarnosti, na katero zelo radi vsi skupaj pozabljamo.

Samoupravna delavska kontrola je nova institucija samoupravljanja, ki ima izredno pomembno mesto v nadaljnjem razvoju samoupravnih socialističnih odnosov kot instrument delavcev in njihove kontrole nad rezultati dela. V OO ZSMS se moramo boriti, da se v naših TOZD čimprej delavska kontrola in njena vsebina postavi na temelje enotnih idejnopolitičnih izhodišč CK ZKS. Zavzemali se bomo, da bo delovanje delavske kontrole predvsem posvečeno kontroli nad dohodki, odtujevanju sredstev v TOZD, stalnemu spremljanju samoupravnih aktov in odločitev, ne pa, da se bo delavska kontrola ukvarjala z normiranjem delovnega časa, kot so že bili primeri v naših TOZD. V TOZD je tudi premalo idejnopolitičnega usposabljanja delavcev, premalo je seminarjev, kjer naj bi govorili o novih ustavnih spremembah, o vlogi TOZD, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti, o družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju. Take oblike izobraževanja so nujno potrebne, kajti na ta način bomo delavce konkretno seznanjali predvsem s praktičnimi rešitvami v lastnem TOZD. Zavedati se moramo, da je tempo razvoja proizvodnega procesa in tehnologije takšen, da zahteva nenehno izobraževanje ob delu tudi tistih, ki imajo ustrezno kvalifikacijo za delov-

no mesto. Minili so časi, ko je nekdo končal šolo in mu ni bilo potrebno več dodatno izobraževanje.

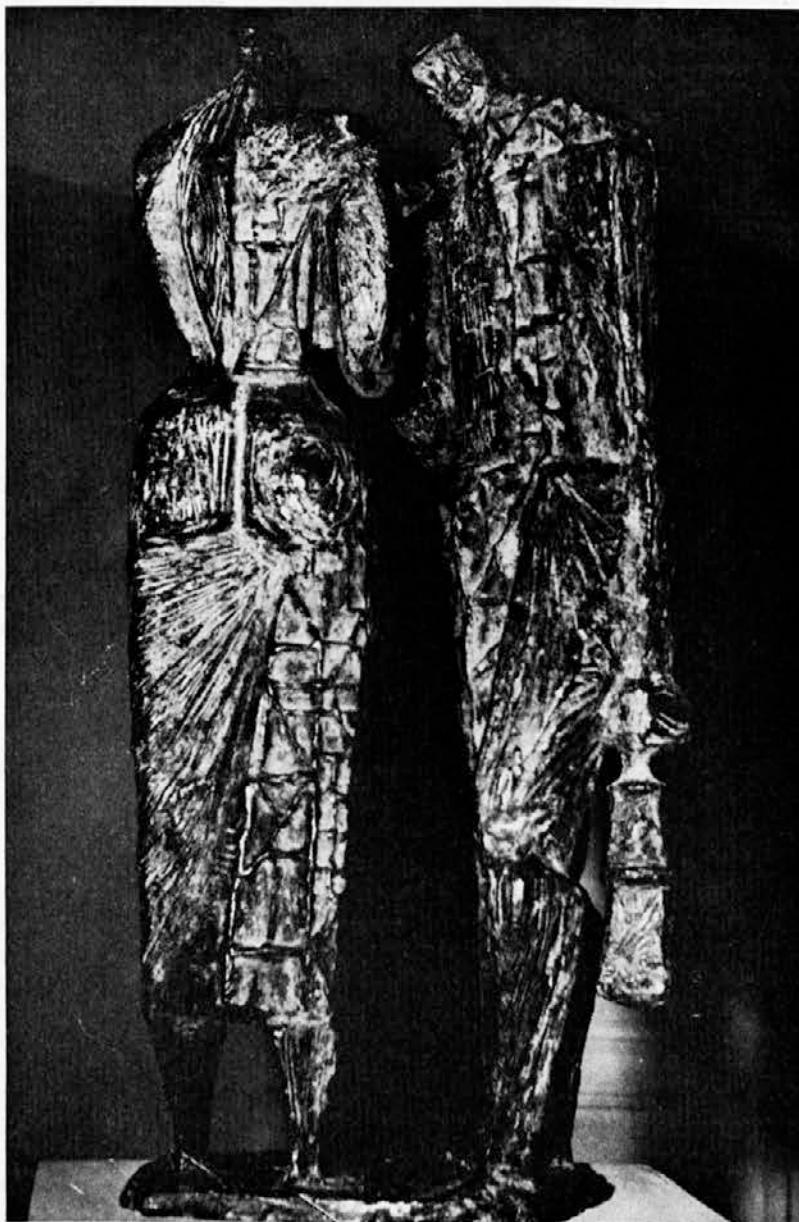
Iz tega sledi, da je treba omogočiti redni ali izredni študij vsem zaposlenim, ki želijo izpopolnjevati svoje znanje ob delu. Saj vemo, da največkrat mladi delavci, ki niso imeli možnosti šolanja in so se takoj zaposlili, ostanejo brez kakršnekoli dodatne izobrazbe.

V TOZD moramo mladi biti posebno pozorni pri izvajanju kadrovske politike za vodilna in vodstvena mesta. Ne moremo se strinjati s tem, ko celo vodstvena struktura na čelu z direktorjem nima ustrezne izobrazbe in niso člani zveze komunistov, zato smo tudi v ZK in drugih

DPO največkrat nemočni pri razreševanju raznih konfliktov.

Nismo zadovoljni z ustanavljanjem OO ZSMS v naših TOZD. Predsedstvo konference se je pogovarjalo o načinu ustanovitve OO ZSMS z vsemi predstavniki TOZD, vendar kot kaže, so ti pogovori bili prazni. Zelo slabo je od tistih tovarišev, ki so nam, ko smo prišli v podjetje, vse obljubljali, saj smo imeli že ponekod pripravljalne odbore, ko smo pa odšli, so na vse pozabili, ne da bi sami poskušali kaj pomagati pri ustanavljanju OO ZSMS. Mislím, da bi si OOKK morale ustvariti boljši pregled, kaj se dogaja v TOZD z ostalimi DPO, še posebej z mladino.

Do nedavnega je veljala praksa: ko smo mladega človeka sprejeli v ZK, je čez noč ostarel in skoraj vedno pretrgal zvezo s svojimi vrstniki — z mladino. V novem

Stojan Batič.
Na delo, bron

statutu je nakazana potreba, da se organiziramo mladi komunisti znotraj vseh DPO, torej mladi komunisti znotraj OO ZSMS. Ti mladi komunisti so v preteklosti živeli največkrat izven mladinskega delovanja in niso bili idejno in akcijsko jedro mladine. Mladih komunistov, ki hodijo samo na sestanke OOK ne rabimo, potrebujemo pa tiste komuniste, ki bodo najprej aktivno delovali v mladinski organizaciji in med delovnimi ljudmi v TODZ.

Praksa je pokazala, da še danes nekate-

re DPO delajo preveč vase zaprto in tako so delovni ljudje izgubili zaupanje vanje. Z odprtim celom vseh političnih organizacij bomo dvignili ugled in zaupanje ljudi v njihovo delo.

Nenehno se usposabljam za samoupravljalno funkcijo in sprejemamo takšne programe, ki bodo akcijski in mobilizacijski, predvsem pa odraz interesov mladih. Naše delo bo uspešno takrat, če bomo programe, ki jih sprejemamo, uresničili in dosegli.

Štefan Dravinski

Naše naloge in cilji

Mladi se bomo poskušali polno angažirati pri uresničevanju nove ustave na vseh področjih družbenega življenja, v vseh sredinah pa bomo dajali ustvarjalen prispevek prek naših delegatov na podlagi stališč konference mladih delavcev železarne Ravne.

Na področju konstituiranja TOZD in drugih oblik združenega dela ter procesov združevanja bomo v okviru osnovne organizacije Zveze socialistične mladine tvorno sodelovali pri izdelavi analiz in stališč o konstituiranju TOZD. Razvili bomo ustrezno aktivnost osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine, da bo konstituiranje združenega dela povsod tam, kjer so izpolnjeni pogoji, hitreje in dosledno potekalo, tako bomo lahko na podlagi lastnih spoznanj in prakse pravočasno opozarjali na zavore, ki preprečujejo konstituiranje vseh oblik združenega dela.

Omogočiti bo potrebno, da vsak delavec neposredno odloča o vseh vprašanih, ki se pojavijo v temeljnih organizacijah, zato se moramo zavzemati tudi za najmanjše možne oblike odločanja. Mladi si moramo še posebej prizadevati, da s svojo mladostno zagnanostjo okrepimo prizadevanja za večjo proizvodnjo, večjo produktivnost in boljšo delovno disciplino, s tem pa tudi za večji dohodek. Slabo izvajanje začrtanih proizvodnih planov kviri pridobljen ugled pri kupcih, kar lahko vpliva na nadaljnji razvoj naše delovne organizacije.

V naših OZD kakor tudi v TOZD je potrebno v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi oceniti uresničevanje ekonomske politike, sodelovati pri načrtovanju in sprejemanju gospodarskih planov ter srednjeročnih planov razvoja. Z boljšo organizacijo proizvodnje, boljšim izkoriščanjem delovnega časa, kakor tudi pospeševanjem inovacijske dejavnosti bomo zmanjšali stroške poslovanja. Zavzemati se moramo, da se dohodek deli po kvaliteti in kvantiteti živega in minulega dela. Z uvajanjem sodobnih tehnoloških postopkov je potrebno prilagajati osnove pri delitvi dohodka.

Več skrbi moramo posvetiti družbenemu izobraževanju in usposabljanju. Na podlagi marksizma moramo z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami sestaviti kompletne programe izobraževanja za delegate, člane delavskih svetov, člane samoupravne delavske kontrole in druge družbenopolitične delavce. Le z dobro usposobljenimi ljudmi lahko vodimo načrtno kadrovske politike. Vsoskozi moramo,

tako kot do sedaj, spremljati razvoj vsakega posameznika in ga pri njegovem delu spodbujati.

Zveza socialistične mladine mora kot kadrovska baza zveze komunistov ves čas skrbeti za nenehno obnavljanje njenega članstva iz vrst mladine. Aktivne in za naš samoupravni razvoj predane mladince moramo še naprej predlagati za sprejem v zvezo komunistov.

MLADI NA STRANPOTU

Mladi so bili in bodo kamen spotike starejše generacije. Tudi danes, v tem naj sodobnejšem trenutku, ko svet živi in utriplje vedno hitreje, je mladina tista, ki išče vedno nove in nove oblike življenja. Včasih/dobre, še večkrat pa slabe, celo škodljive. Človek vseh starostnih stopenj živi danes pod pritiskom modernega sveta. Vse to pa prinaša tudi negativne pojave, ki z vseh strani preže na človeka. Vsak, ki podleže takemu pritisku, ima pri tem svoj izgovor: ne morem drugače, družba me je vklenila, čas me preganja, če vsi tako, zakaj tudi jaz ne, in podobno. Tako jih vedno več hiti v tej dirki, ne da bi se zavedali, da je takšno življenje kot Damoklov meč, ki se lahko vsak trenutek zabode v grlo. Človek brez trdne volje, še posebej mlad človek, pa četudi ima dane vse materialne pogoje, zaradi tega še ne bo srečen. Če pa nima pred seboj niti dovolj realnih ciljev, se kaj hitro lahko izgubi v vrvežu propada. Vsak, ki zaide na pot propadanja, ima za to neki vzrok. Pa vendar je vsem tem vzrokom skupna ena misel: odkriti nekaj novega, biti srečen. S svojim početjem pa naravnost beže od sreče. Iščejo jo v alkoholu, ki jim da trenutke pozabe, in če hočejo te trenutke doživljati še naprej, posegajo pač po vedno večjih količinah.

Vzrok — zakaj vedno več mladih posega po alkoholu, moramo iskati najprej v družini, kajti dokazano je, da so prav družinske razmere tiste, ki pahnejo največ mladih v naročje alkohola in od tu tudi ni več daleč do drugih kaznivih dejanj, kakor so: manjši vlomi, pojavi prostitucije pri dekletih in v skrajnem primeru tudi narkomanija. Družina je tisti temelj, kjer se kuje značaj človeka, in če tu nekaj manjka — pa naj bodo prepiri med starši ali otroki, je že porušeno ravnove-

Posebno pozornost velja posvetiti absolutom šolskega centra. Ob vstopu v delovno organizacijo jih moramo takoj vključiti v delo mladinske organizacije. Vzpostaviti je treba stike s študenti, jih seznaniti z našim delovanjem in postopoma že v času študija vključevati v delo tako na strokovnem, kakor tudi na družbenopolitičnem področju.

Zavzemati se moramo, da se stanovanjski problem v najkrajšem možnem času v celoti reši za vse naše delavce. Stanovanjsko najbolj ogrožene so mlade družine. Naloga vseh mladih je, da si prizadevamo za pospešeno graditev. Kažejo se precejšnje potrebe po novem samskem domu, ki bi lahko bil zgrajen iz sredstev solidarnostnega sklada, seveda pa je potrebno najprej pogledati, kakšne so dejanske možnosti.

Kultura, šport in rekreacija morajo postati stalne oblike delovanja vseh delovnih ljudi, ne pa samo nekaterih posameznikov.

Vse te naloge, ki jih nikakor ni malo, bomo poskusili uresničiti v tekočem letu 1975 in nemara jih tudi bomo, če ne bo zaškripalo pri resnosti, trdnosti in volji.

M. Č.

sje, ki je potrebno za srečo mladega človeka. Zmotno je mnenje, da se alkoholizem pojavlja samo v družinah z nizkim standardom. Vedno več družin v dirki za denarjem pozablja na svoje otroke. Vidimo torej, da mnogo mladih prestopnikov izhaja iz dobro situiranih družin, kar nam pokaže, da materialna neodvisnost ni vedno pogoj za normalno življenje. Prav tako je tudi okolje z vedno manj posluha za probleme mladih ljudi eden od vzrokov za nastajanje alkoholizma.

Osamljenost, nemoč v navezovanju stikov s svojimi vrstniki, nerazumevanje dekleta so za posameznika s slabim ali manj trdnim značajem dovolj velike težave, da ga pahnejo najprej do enega kozarca in prve pijanosti, do vedno pogostejšega iskanja tolažbe v pijači. Tudi brezdelje, ko človek ne ve več, kaj početi, ko mu je ves svet nezanimiv ali sovražen, še kako vplivajo na človeka, da stori prvi korak v kaznivo dejanje.

Prav zaradi teh naštetih in še drugih vzrokov je vedno več takih, ki so vpisani v sezname mladih prestopnikov. Kadar so vzroki znani, smo navajeni reči, da rešitev ni daleč. Tudi v tem primeru, ko vzroke v večini poznamo, rešitev vendarle ni tako lahka. Kadar pride mlad človek že tako daleč, da ga obravnava družba, nima več tiste volje in možnosti, da se vrne na začetek poti, kjer je bil, preden je zabredel v prestopništvo. Proces propadanja teče pred našimi očmi, pa se vendar v večini ne menimo za to. Takrat, ko je še čas rešiti takšnega človeka, se nihče ne poteguje zanj, zato pa so kasneje vsi sposobni toliko bolj obsojati. Ljudje smo postali preveč neobčutljivi do svojih bližnjih. Redke izjeme so tisti, ki to opravljajo po svoji službeni dolžnosti.

Okolje, kjer se pojavlja največ oblik prestopništva, so prav gotovo velika mesta in večji industrijski kraji, pač tam, kjer je struktura prebivalstva najrazličnejša. To pa nas ne sme uspavati, saj Prevalje in Ravne rastejo iz dneva v dan. Tudi odstotek prebivalstva iz drugih republik pri nas raste in morali jim bomo posvetiti več pozornosti, kajti zagotovo no stanovanje in služba še ni zadosten pogoj za dobro počutje. Pogrešajo zabavo v našem, njim pa domačem kraju. Tudi mlade iz drugih republik bomo morali vključiti v delo naših mladinskih organizacij. Tega ni, razen osnovne organizacije ZSMS Prevalje, storil še nihče. Mnogim pojavom takšne ali drugačne oblike prestopništva bi se lahko izognili, če bi v svoje vrste znali potegniti večje število tistih mladih, ki že kažejo prve znake takšnih pojavov.

Nespametno bi bilo trditi, da se bo število mladih prestopnikov hipoma zmanjšalo, če bi jih vključili v naše delo. Gotovo pa bi tako vsaj malo zavrli vedno večjo epidemijo kriminala med mladino. V tem trenutku lahko še marsikaj storimo. V naši občini se število prestopnikov večja iz leta v leto, vendar smo še v mejah, ki ne presegaajo republiškega poprečja. Za pojav narkomanije se v občini še ne vodi kakšna evidenca, to pa ne pomeni, da tega pri nas ni. Tudi to se v redkih primerih pojavlja, a je dovolj, da postanemo bolj budni. Zanimiv je še podatek, da pri nas raste število prometnih prekrškov, kateremu so vzrok mladi. Vožnja brez prometnega dovoljenja je postala že kar nekakšen hobi med mladino. Večje kazni in ostrejši predpisi so to v zadnjem času nekoliko zavrli.

Za konec naj zapišem še misel, ki me je spremljala vseskozi ob pisanju tega članka: vedno manj bomo imeli pisati o mladih prestopnikih, če se bomo znali naučiti razumeti ljudi, jim znali pomagati, kadar bodo pomoč potrebovali, in če bomo znali žrtvovati tudi nekaj svojega časa za druge.

Rudi Mlinar

Odnosi med ljudmi

Prenekateri med nami prihaja na delo z negotovostjo in odporom. To pa predvsem zaradi vse preveč domačih in nečloveških odnosov med delavci v isti delovni skupnosti. Ta domačnost je vsekakor posledica nespoštovanja norm, pravil vedenja in predpisov, skratka nespoštovanja formalnih struktur podjetja.

Borba za privilegij in denar je spremenila ljudi v egoiste in robote brez čustev. Tovarištvo je marsikomu neznanka. Toda koliko je še med nami takšnih, ki smo neomadeževani, a kljub vsemu omadeževani.

Vsak dan se znova srečujemo z opravljanjem, brezobzirnostjo in podcenjevanjem. Tudi odnosi med nami mladimi niso takšni, kot bi morali biti. Mladi vidimo napake najprej pri drugih, svojih pa ne vidimo. Kam pa vodi ta pot, neprijetna za tistega, ki je prizadet? Mislim, da v še večji prepad medsebojnih odnosov mla-

dih. Dokler ne bo prevladovalo resnično prijateljstvo med nami mladimi, tudi ne bomo mogli izkoreniniti teh odnosov pri starejših.

Pisati po straniščih o ljudeh in jih s tem prizadeti ter jim tako jemati imuniteto, je kaznivo dejanje, saj tako smo zapisali v samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih. Le malokatero stranišče je brez te slike, ki jo delavci ustvarjajo o sebi. Žal, tudi vodilni delavci ne preverjajo vseh obrekovanj in tako ostane marsikdo po krivici obsojen za nekaj, za kar pa mu ni bila dana možnost, da bi se branil. V vseh časih so bili plitvi in površni ljudje.

Sposobnost nekoga spoštovati je odvisna od posameznikove zmožnosti postati odrasel, od odnosa do samega sebe, od celotne osebnosti človeka. Odnosi s soljudmi zahtevajo dosti prilagajanja, veliko mero strpnosti in življenja v potrebe drugih. Tisto kimavstvo v njih je le obramba pred lastno malovrednostjo. Plemenit človek je obziren do svojih sode-

lavcev in jih skuša razumeti, jim pomaga.

Osebnostno menim, da je zelo pomembno, v kakšnem okolju preživimo vsak dan osem ur. Sovražni odnosi med delavci vplivajo na posameznika zelo neugodno, kar se pozna tudi pri delu, ker ne more delati sproščeno. Napetost iz službe prenašamo domov in stresamo slabo voljo še doma. Sicer pa je nam vsem znano, da se s skupnimi interesi neposredno borimo in delamo na tem, da bi bila naša družba vsak dan bolj samoupravna, bolj pravična, bolj humana in socialistična.

Bilo bi idealno, ko bi bili ljudje do soljudi dobri, pošteni, humani, skratka ljudje, ki bi podrejevali svoje osebne interese skupnim željam in ciljem. Da, bilo bi idealno, ko bi bila naša, kot tudi vse druge delovne skupine — skupnost enakosti in bratstva.

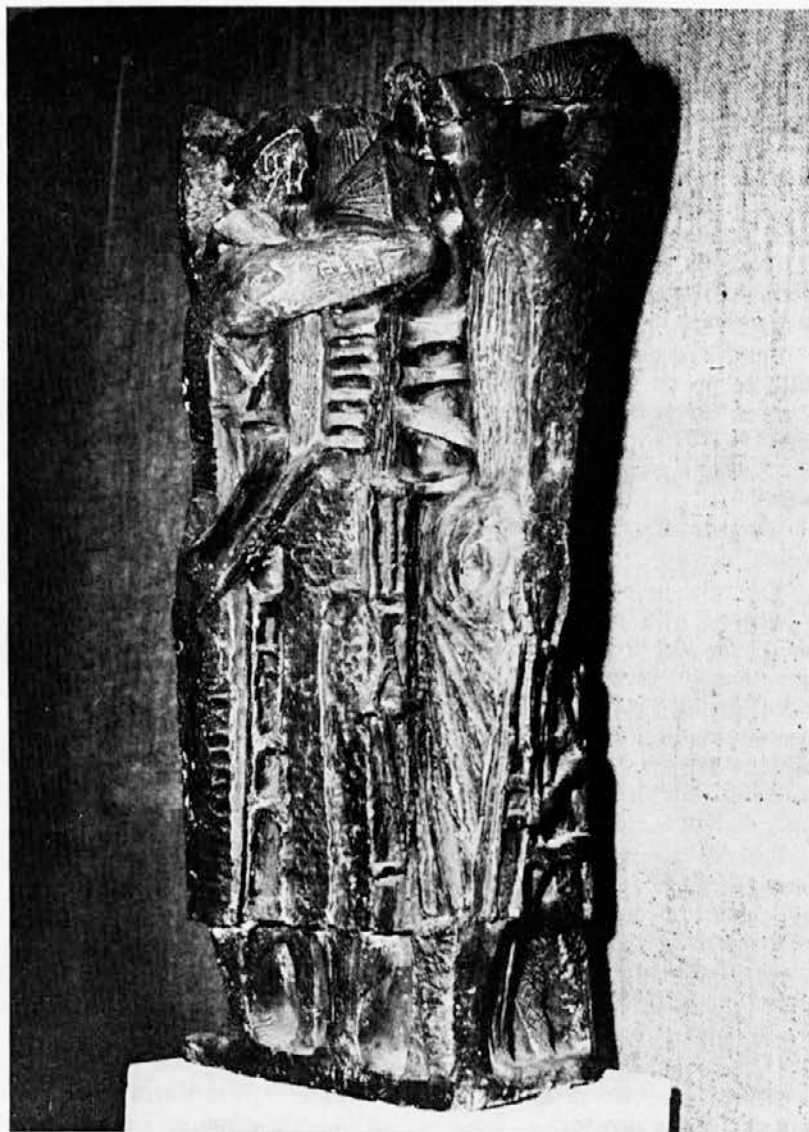
Torej pri delu s svojimi sodelavci: solidarnost, tovarištvo in zaupanje!

Toni Pisar

ŠEPAVEC

Matej je že kot majhen deček občutil mnoga ponižanja. Pogostokrat je bil zaradi drugih zdravih otrok tepen in kaznovan. Vzrok vsega tega je bila njegova šepavost, ki je bila dediščina njegovega otroštva.

— Nenadoma je guma počila in kolo je zdrsnilo v jarek ob cesti, Matej pa je zelo nerodno padel. Zdravniki so ugotovili večkratni zlom noge. Po številnih operacijah je postala noga za spoznanje krajša. Matej je od takrat dalje šepal.

Stojan Batič,
Ko tulijo sirene,
patiniran mavec

V srednjo šolo je moral v drugo mesto, ker je v domačem kraju ni bilo. Imel je veliko prijateljev, a kljub vsemu je prosti čas preživel ob branju in učenju. Včasih se je lotil slikanja. Njegovi običajni motivi so bili tihožitja, samotne hiše, mračne pokrajine. Redko je posegel po živih barvah. »Ne ležijo mi!« je često govoril. V njegovih slikah, pa čeprav si jih videl samo enkrat, občutiš osamljenost, zaprtost, njegov črnogledi odnos do sveta.

Deklet se je zmeraj nekam ogibal, ker se ni nikoli počutil dobro v njihovi družbi. Včasih je sošolcem uspelo, da so ga nagovorili, da si je šel z njimi ogledat kak film. Že med potjo je skoraj vedno obžaloval svojo odločitev. Ni prenesel prizorov, kako se ustijo, kako ogovarjajo dekleta, se hvalisajo drug pred drugim. Vse to ga je potiskalo v ozadje, čisto nekam v kot. Počutil se je manjvrednega. V glavi so se mu podile misli:

»Nikoli si ne upam nagovoriti deklet. Slabič sem, reva!«

Matejev najboljši prijatelj Rado je praznoval 18. rojstni dan. Povabil je dekleta iz mesta in svoje sošolce z Matejem vred.

»Za število!« je šaljivo dejal. Prijetno so se zabavali, vendar pa očitno preveč posegali po pijači, saj so mnogi kaj kmalu postali omotični, posamezniki pa so že imeli težave z želodcem in glavo.

Matej se ni mogel ujeti z njimi. Skoraj nič ni pil. Sam je sedel v mračnem kotu sobe, pred seboj je imel napol prazen kozarec s tonicom. Zdolgočaseno se je zagledal v polit prt, poln rdečih in rjavih kolobarjev. Na mizi je bilo nekaj napol pokajenih cigaret, zažgane vžigalice, kozarci so bili prevrnjeni in vino je po kapljicah odtekalo z roba mize. Dvignil je pogled. Njegove oči, polne neke otopelosti so opazovale fante in dekleta. Bil jim je nevoščljiv razigranosti in norčavosti. Želel je plesati, stisniti deklet k sebi, jo poljubiti in ji šepetati nežne besede ljubezni, a ni si upal seči tako daleč.

»Nobena me ne bo nikoli hotela. Grd sem, kruljav. Oh, najraje bi nekam izginil, najraje bi umrl!«

Praznično vzdušje je že zamiralo, saj je bilo že pozno v noč. Slišali so zvonec. Začuden so se spogledali: le kdo bi mogel biti?

»Smemo vstopiti?« so zaslišali iz predsobe.

»Seveda, kar naprej, bo bolj veselo!« je rekel Rado.

Vstopila je skupinica fantov in deklet. Nekaj od njih je bilo oblečenih po zadnji modi. Že kar kmalu so začeli ponujati cigarete sumljive oblike. Matej je koj ugotovil, da niso navadne. Vsak je potegnil le nekaj dolgih dimov in ponudil cigareto sosedu. Ko je priromala do Mateja, jo je odločno odklonil z izgovorom, da se ne počuti dobro.

Posedli so po vsej sobi. Sredi sobe je obstalo deklet dolgih svetlih las in se v zadregi oziralo za praznim sedežem. Za hip se je srečala z Matejevim pogledom. Nasmešnila se mu je s koticami ust in se mu počasi približala.

»Smem prisesti?« so bile njene prve besede.

»Seveda, ravno za eno tako vitko deklet kot si ti, je še prostora.«

Sedla je in se zahvalila za kompliment. Mateja je zajel nekak val toplote. Nekaj čudnega se je dogajalo z njim. Zardel je. Tišina je prekinila deklet:

»Miša sem, pa ti?«

»Matej s tehnične.«

»O, bodoči tehnik torej! Lepooo!« je povlekla glas in se porogljivo nasmešnila. Hip za tem se je zresnila. Začela mu je govoriti o sebi, o svojih. Izvedel je, da obiskuje medicinsko srednjo šolo, da mrzi hrup, da so jo kolegi z zvijačo zvalili s sabo, raje je sama.

»Nekako se ne morem vključiti mednje, pa ti?« je vprašala.

»Tudi jaz sem raje sam, podobne probleme imava,« je rekel smehljaje.

In še bi govorila, če ne bi nenadoma ugasili luči. Zaslišali so Radov glas: »Sedaj pa vsi plesat! Nihče ne sme sedeti za mizo!«

Zavrteli so Santanino »Samba pa ti«. Vse se je utišalo in na majhnem plesišču so se že zbirali pari. Tesno prižeta telesa so se pozibavala v ritmu glasbe. Matej in Miša nista plesala. Bal se je trenutka, ko bo Miša hotela plesati in to se je kar kmalu zgodilo.

»Matej, kaj ti ne plešeš? Tako si želim plesati s tabo!«

Nekaj trenutkov je molčal, nato pa rekel, da ne more, da šepa.

»Šepam, šepam!« samo to je ponavljal. Bil je prepričan, da ga bo Miša zapustila, saj ni pričakoval, da bi hotela njega — šepavca.

Zgodilo se je pa samo tisto, kar ni pričakoval. Prisedla je še bliže k njemu in mu naslonila glavo na prsi. S tihimi besedami, v katerih je bilo čutiti kesanje, je rekla: »Žal mi je, Matej, res mi je žal, da sem te ranila. Nisem vedela, oprosti!« Po licih so ji polzele solze. Pogledala ga je v obraz in poljubila na lice.

»Je že dobro, Miša.«

Matej je imel take vrste obraz, ki ni več samo simpatičen, ampak že kar lep, pa si sam tega ni bil v svesti, ko se je sklonil k njej in jo sprva nežno, nekako s strahom, da ga bo odbila, nato pa vedno bolj strastno poljubil. Nista se menila za druge, v mislih sta bila eno, daleč stran, sama, sama.

Mateju je ta večer uspelo premagati vse komplekse, postal je samozavesten. Povlekel je Mišo za roko in ji rekel: »Greva plesat!« Začudila se je, hotela je nekaj reči, a je samo prikimala.

»Čisto sem preroben, zdi se mi, da začenjam živeti. Miša, hvala ti!«

Videl je solze v njenih očeh. Plesala sta na »Nights in white saten«, ki je bila njemu tako draga. Vsi so ju začudeno gledali, češ: kaj se je zgodilo tokrat z Matejem, zmeraj se je tako zase držal, sedaj pa si izbere lepoticco večera. Kakšna tiha voda, ta Matej!

»Mar sanjam?« je pomislil in se nehote uščipnil v lice, da se prepriča, če je res. »Res je,« je rekel.

Pozabil je na šepavost, le tu in tam je malce negotovo prestopil. V njem je pelo samo eno: ljubim, ljubi me, ljubiva se; rada me ima kljub moji šepavosti in kruljavosti.

Glasba je utihnila, onadva pa sta sedla in si nazdravila s skoraj praznima kozarcema, ne da bi to sploh opazila.

Nedolgo za tem sta zagledala Rada, kako se z majavimi koraki približuje prav njima.

»Se dobro zabavaš, Miša? Danes je moj rojstni dan in ne vidim rad žalostnih obrazov. Miša, nisi mi še dala poljuba! Daj, opraviva to kar sedaj!«

Do nocoj ji je bil Rado zelo všeč, oboževala ga je, a sedaj si niti najmanj ni želela njegove bližine. Še manj poljuba, dotika njegovih ust.

»No, dobro! Bom pa sam vzel, kar mi pripada!« Potegnil jo je k sebi in jo hotel močno poljubiti na usta. Odrinila ga je in se mu uprla.

»Ne, ne smeš!« je zavpila. Samo Matej me lahko tako poljubi, to si zapomni!«

»Matej, ta šepavec? Ha, ta je pa lepa! Kar imej ga!« ji je zabrusil in odkolovratil proč z besnim izrazom na obrazu.

Zanjo je bilo zabave konec. Pohitela je proti vratom, kjer je pograbila plašč in stekla na prosto. Matej je šel za njo in tisto noč mu je postalo jasno, da mu Miše ne bo ukradel noben Rado.

Končala sta šolo in si bila iz dneva v dan bolj blizu. Nekega dne se je Matej ojunail in jo vprašal že tolikokrat v mislih povedano vprašanje:

»Miša, si pripravljena vzeti me, čeprav poznaš moje napake?«

»O, Matej!« objela ga je. »Seveda! In ne govori neumnosti, da si ne premislim.«

Mirza

Mladinski turnir v namiznem tenisu

Komisija za šport pri KMD Železarne Ravne je organizirala turnir v namiznem tenisu. Turnir je bil v nedeljo 26. 1. 1975 ob 9. uri. Udeležili so se ga lahko mladi do 27 let. Na turnirju je sodelovalo 20 tekmovalcev, zato smo jih razdelili na dve skupini po deset. Iz vsake sta se plasirala prva dva v finale, tako da so se v finalih borili prvi štirje tekmovalci, in sicer za prva mesta.

Prvo mesto po težki borbi s Skitkom je zasedel Miran Štruc in zaslužen sprejel za nagrado lopar in diplomu. Ostali trije so dobili diplome.

Letošnja prva akcija je kar dobro uspela, saj so bili tekmovalci skoraj iz vseh okrajev. Žal moramo povedati še to, da iz TOZD — TRO s Prevalj ni bilo nobenega tekmovalca, čeprav smo jih pravočasno obvestili. Povabili pa smo tudi vojake iz karavle Sonjak, ki so poslali dva tekmovalca.

Rezultati do 10. mesta: 1. Miran Štruc 12 točk, 2. Hubert Skitek 11, 3. Ivan Razdevšek 9, 4. Danilo Turkuš 8, 5. Milan Kolar 7, 6. Štefan Kričej 6, 7. Ivan Matjašec 6, 8. Viktor Arcet 6, 9. Jože Razdevšek 5, 10. Aleksander Jug 4.

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

S seje delavskega sveta podjetja

V ponedeljek, 24. februarja 1975, se je sestala delavski svet podjetja z namenom, da na podlagi sprejetih odločitev delavskih svetov TOZD ugotovi njihovo večinsko mnenje ter verificira in potrdi:

— zaključni račun za leto 1974 vključno s predlagano razdelitvijo ostanka dohodka,

— samoupravni sporazum o uveljavitvi sindikalne liste v Slovenskih železarnah in uveljavitvi sindikalne liste 75 v železarni Ravne,

— samoupravni sporazum o načinu združevanja in uporabi sredstev, namenjenih za zadovoljevanje svojih skupnih potreb v krajevni skupnosti,

— način kritja izpadlih transportnih dohodkov ZTP Ljubljana v letu 1974.

Delavskemu svetu pa so bili v razpravo in potrditev posredovani še predlogi:

— za odobritev dolgoročnega kredita za obratna sredstva za TOZD TRO Prevalje,

— za določitev višine prispevne stopnje od bruto OD za stanovanjsko izgradnjo v letu 1975,

— za izračun razmerij med 114. in 117. paragrafa.

Preden je delavski svet pričel z razpravo o posameznih točkah dnevnega reda, je predsednik inž. Alojz Knez povedal, da se je točno pred 25 leti 24. februarja 1950 zbral na svoji prvi seji prvi delavski svet železarne, ki se je tedaj še imenovala železarna Guštanj. Tedanji delavski svet je bil ustanovljen na pobudo družbenopolitičnih organizacij podjetja. Štiri mesece kasneje so bile na podlagi zakona o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih izvedene volitve v nove delavske svete. Čeprav nam datum na spominskem ingotu pred staro upravo pove, da so delavci prevzeli ključne tovarne 9. septembra 1950, pa je vseeno prav, da se s ponosom spominjamo tudi današnje 25-letnice ustanovitve delavske samouprave v železarni.

Zaključni račun za leto 1974 in razdelitev ostanka dobička

Uvodoma je bilo povedano, da je bilo poslovno poročilo, zaključni račun in predlog razdelitve ostanka dobička predmet obravnave na delovnih skupinah in pozneje na delavskih svetih TOZD in delovne skupnosti skupnih služb. Predlog, ki je danes predmet obravnave, je tako rezultat razprave in sprejetih odločitev samoupravnih organov TOZD. Za ugotovljeni finančni rezultat je bilo rečeno, da ga lahko ocenimo kot sorazmerno dobrega, čeprav nekoliko zaostajamo za dosežki, ki smo si jih načrtali z gospodarskim načrtom za lansko leto. Upoštevati moramo namreč dejstvo, da je bila lansko leto inflacija precej višja, kot smo jo načrtovali, posledica česar je bil nenormalen porast cen vseh surovin ter drugega materiala in energije, kar vse je vplivalo na višje stroške poslovanja in s tem neposredno na znižanje akumulacije in izpad z načrtom predvidene višine dobička. Ob tem ne smemo tudi pozabiti na naše dogovorjene in sprejete odločitve za povišanje amortizacijskih stopenj za posamezne skupine osnovnih sredstev, ki smo jih sprejeli med letom, in odločitev o višini prispevka za stanovanjsko gradnjo. Zaradi nižje dosežene akumulacije in s tem nižje doseženega ostanka dobička letos tudi ne bomo mogli zadovoljiti vseh naših želja in potreb, čeprav so upravičene.

V poslovnem delu poročila je bilo povedano, da smo v primerjavi z letnim gospodarskim načrtom nekoliko zaostali tako pri skupni kakor tudi blagovni proizvodnji, čeprav smo ob tem nekoliko prekoračili načrtani obseg realizacije. Dosežena realizacija pa ni samo posledica našega morebitnega boljšega dela, ampak predvsem višjih cen naših izdelkov in prisotne inflacije. Bolj zaskrbljujoče so še številke, ki opozarjajo na veliko iztrošenost osnovnih proizvodnih sredstev, saj znaša kar 59 odstotkov. To pa nas opozarja na večjo skrb za razširjeno reprodukcijo, kar pa bo možno doseči le z večjim in hitrejšim investiranjem v poslovno dejavnost, ki pa je seveda največ odvisna od našega do-

brega dela, večje amortizacije in vlaganj v poslovni sklad. Podobno sliko kažejo tudi zaloge in njihovo gibanje. Med letom smo namreč občutno povečali zaloge materiala in nedokončane proizvodnje, nekoliko pa znižali zaloge gotovih izdelkov.

Po letu 1967 smo bili v železarni vse do leta 1972 v precejšnji denarni in ekonomski krizi, kar je med drugim imelo svoj odraz tudi v počasni stanovanjski gradnji. Ko smo lani dosegli nekoliko boljši finančni rezultat, je bilo razumljivo, da smo se v želji, da zamujeno nadoknadimo, odločili za pospešeno gradnjo stanovanj. Postavljen je bil cilj 100 stanovanj na leto. Če bi zastavljeni cilj želeli nadaljevati, potem bi morali letos ves ostanek dobička nameniti za potrebe stanovanjske izgradnje. O tem, kako izoblikovati predlog, je bilo v železarni več dilem. Končno sta bila oblikovana dva predloga. Po enem naj bi vsa razpoložljiva sredstva namenili za stanovanjsko izgradnjo, po drugem pa naj bi del ugotovljenega dobička naknadno razdelili zaposlenim v obliki osebnega dohodka na račun poslovanja v lanskem letu. Ta predlog pa je istočasno pomenil, da odstopamo od pospešene stanovanjske gradnje.

Tako o zaključnem računu kakor tudi o obeh predlogih delitve ostanka dobička smo zaposleni razpravljali na sestankih delovnih skupin. Za predlog, da se ves ugotovljeni ostanek dobička namenimo za stanovanjsko gradnjo, se je od prisotnih na sestankih delovnih skupin v TOZD I odločilo 8,2 odst., v TOZD II 7,0 odst., v TOZD TRO 79,3 odst. in v delovni skupnosti skupnih služb 14,8 odst. Za drugi predlog se je od prisotnih na sestankih prisotnih v TOZD I odločilo 74,3 odst., v TOZD II 70 odst., v TOZD TRO nihče, v delovni skupnosti skupnih služb pa 63,8 odst. Od zaposlenih, ki so se glasovanja vzdržali oziroma se do predlaganih rešitev niso opredelili, jih je bilo v TOZD I 0,4 odst., v TOZD II 2,4 odst., v TOZD TRO 20,7 odst. in v delovni skupnosti skupnih služb 4,3 odst. V razpravah pa so bili oblikovani še nekateri drugi dodatni predlogi, da bi iz naslova ugotovljenega dobička za lansko leto na račun OD bilo treba razdeliti več sredstev. Za tak predlog se je v TOZD I odločilo 17,1 odst. zaposlenih, ki so bili prisotni na sestankih delovnih skupin, v TOZD II 20,6 odst. v TOZD

TRO nihče in v delovni skupnosti skupnih služb 17,1 odst. Upoštevajoč večinsko mnenje, ki je bilo izoblikovano na sestankih delovnih skupin, so se delavski sveti TOZD in delovne skupnosti skupnih služb ob potrditvi zaključnega računa in razdelitve ostanka dobička odločili za to, da se iz razpoložljivih sredstev na račun poslovanja lanskega leta vsem, ki so bili lani celo leto zaposleni v železarni, izplačajo dodatni osebni dohodki v višini 1000 din.

V razpravi je bilo posebej poudarjeno, da moramo biti samokritični in priznati, da smo vsi nekoliko prispevali k miselnosti, ki je prevladala na sestankih delovnih skupin. Če bi po mnenju razpravljalcev zaposlene ob zaključku leta lahko seznanili z dejansko finančno situacijo in prisotnimi potrebami, bi rezultat razprav verjetno bil nekoliko drugačen. Prav tudi ni bilo, da sta bila na razpolago samo predloga, ali vsa sredstva za stanovanja ali pa del teh sredstev delimo tudi za osebne dohodke. Vse preveč se je povsod govorilo samo o predlagani razdelitvi dobička, premalo pa o proizvodnih in drugih rezultatih poslovanja, višini materialnih stroškov ter drugih postavkah in vzrokih, ki so posredno ali neposredno vplivali na ugotovljeni ostanek dohodka. Na seji je bilo rečeno, da je vzrokov, zakaj nismo dosegli planiranega dohodka, več. Prvi vzrok je sigurno prenizka produktivnost. Premalo smo naredili tudi po količini in tudi varčevanju nismo posvetili tiste pozornosti, ki bi jo bili morali. Zato je razumljivo, če smo odstopali v vseh naštetih postavkah, da ob zaključku leta tudi nismo mogli pričakovati in se nadejati rezultata, ki smo ga v začetku leta načrtovali. Obseg proizvodnje in poslovni rezultati so bili v posameznih obratih doseženi različno. Letos se bomo morali več ukvarjati s tem, kako bomo boljše delali in ustvarjali in šele nato o tem, kako bomo delili. Doseženi rezultati bi morali biti spodbuda v smeri, da bi zamujeno nadoknadili. Več resnosti bo verjetno treba tedaj, ko sprejemamo gospodarski načrt ali njegove posamezne sestavine. Z letnim načrtom si namreč načrtujemo naloge in cilje, ki jih želimo doseči. Res pa je, če posameznih sestavin načrta ne izpolnjujemo, je ravnovesje celotnega plana porušeno.

V zvezi z zaključnim računom in našimi obveznostmi pa je bilo v razpravi načeto tudi vprašanje našega samoupravnega sporazumevanja. V železarno prihajajo samoupravni

Njihov dom

Foto: M. Dolinšek

sporazumi od raznih samoupravnih interesnih skupnosti. Zaposleni se zavedajo, da pomeni vsak sporazum in pristop k SIS za železarno in zaposlene tudi določeno finančno obveznost. Nedopustno je obnašanje posameznih interesnih skupnosti. Ne le, da od njih nismo dobili potrebnega števila izvodov sporazumov, ampak so bili vsi sporazumi dostavljene brez vsakih dodatnih pojasnil in rokovno vezani na tako kratek čas, da resnejša razprava o njih dejansko ni bila možna. Člani samoupravnih organov, ki so pristojni za sprejemanje sporazumov in odločanje o pristopu k interesnim skupnostim, so se sicer zavedali, da je na sprejem sporazumov vezano konstituiranje interesnih skupnosti, vendar je prisotno vprašanje, kako dolgo bodo po takih postopkih še hoteli sprejemati odločitve o pristopu in sprejemanju obveznosti.

Podatki, ki so bili navedeni in ugotovljeni v poslovnem delu poročila, nas opozarjajo, da bo treba več vlagati v proizvodne investicije, paziti na obratna sredstva in zniževati stroške poslovanja povsod, kjer je to možno. To bi morala biti v letošnjem letu osnovna naloga vseh zaposlenih v železarni.

Ker so tudi o samoupravnem sporazumu o uveljavitvi sindikalne liste, samoupravnem sporazumu o načinu združevanja sredstev v krajevni skupnosti in načinu kritja izpadlih transportnih dohodkov ŽTP Ljubljana v letu 1974 širše razpravljali in odločali delavski sveti TOZD, na seji delavskega sveta podjetja o naštetih točkah dnevnega reda ni bilo širše razprave, posebno še, ker so vsi člani delavskega sveta potrebne utemeljitve in predloge dobili skupno z vabilom. Delavski svet je zato skupno sklepal in odločal o vseh štirih točkah dnevnega reda.

Dolgoročni kredit za obratna sredstva za potrebe TOZD TRO Prevalje

S 1. januarjem 1974 se je s podpisom samoupravnega sporazuma Tovarna rezalnega orodja Prevalje kot TOZD priključila naši železarni. Poslovanje v tej TOZD pa je bilo zaradi primanjkljaja v obratnih sredstvih, kar se je posebno odražalo v blokadi njihovega žiro računa, otežkočeno. Manjkajoča sredstva za potrebe njihovih obratnih sredstev sta med letom iz poslovnega sklada financirali TOZD I in TOZD II. Način financiranja je bil urejen s posebno pogodbo o kratkoročnem kreditu. Če se želi, da letos TOZD I in TOZD II izostanka dohodka po zaključnem računu za lansko leto TOZD TRO med drugim ponovno ne bosta odstopali sredstev za regrese za letni dopust in druge potrebe, ki se po samoupravnem sporazumu dajejo brez obveznosti vračanja, in če se želi, da se obnovijo že dani kratkoročni krediti, se predlaga, da se TOZD TRO za navedene namene s pogoji, ki so dogovorjeni, odobri dolgoročni kredit.

Višina prispevne stopnje za stanovanjsko gradnjo v letu 1975

Z namenom, da bi v železarni lahko po-
spešno gradili stanovanja, smo se že leta 1973 in lansko leto odločili, da se prispevek za stanovanja obračunava v višini 10 odst. od bruto osebnih dohodkov. Ze sedaj dogovorjena višina prispevne stopnje naj bi veljala tudi za letošnje leto. Predlagano višino prispevne stopnje so delavski sveti TOZD že sprejeli s potrditvijo gospodarskega načrta za leto 1975. V stroških, predvidenih s planom, je bil prispevek v višini 10 odst. že upoštevan.

Izračun razmerij med 114. in 117. panogo

Za izračun obveznega posojila za kreditiranje razvoja gospodarsko nerazvitih republik in avtonomnih pokrajin moramo v železarni ugotoviti razmerje poslovnega sklada med 114. in 117. panogo. Osnova za ugotovitev in izračun je ugotovljeno stanje zalog, in osnovnih sredstev. Vrednost zalog materiala, nedokončane proizvodnje in osnovnih sredstev po knjigovodski evidenci znaša za 114. panogo 70,07 odst., za 117. panogo pa 29,93 odst. Zato je bilo predlagano, da se ugotovljeno razmerje, ki služi za izračun posojila za kreditiranje razvoja gospodarsko nerazvitih republik in avtonomnih pokrajin, za letošnje leto potrdi.

Po pojasnilu predlogov in razpravi je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Na podlagi sklepov, ki so bili sprejeti na sejah delavskih svetov TOZD in delovne skupnosti skupnih služb, se:

— potrdi zaključni račun za leto 1974 vključno z ugotovljenim ostankom dohodka v znesku 17.828.847,54 din, ki se v celoti nameni v sklad skupne porabe za potrebe gradnje družbenih stanovanj;

— v predlaganem besedilu se potrdi samoupravni sporazum o uveljavitvi sindikalne liste v Slovenskih železarnah in samoupravni sporazum o uveljavitvi sindikalne liste 75 v železarni Ravne z dopolnitvijo, da se:

a) v točki II/2 ob zaključku besedila vstavi novo besedilo: »Kot prekinitev zaposlitve se ne šteje tista dejanska prekinitev, ko je bil delavec brez lastne volje ali krivde za določen čas zaposlen izven železarne Ravne ali Slovenskih železarn. Leta stalnosti se ugotavljajo analogno z določili, ki veljajo za ugotavljanje jubilejstva dela«;

b) v točki 23 se vstavi dodatno besedilo, ki se glasi: »Do regresa za letni dopust je upravičen delavec, ko nastopi najmanj 10-dnevni dopust oziroma 6-dnevni neprekinjeni letni dopust, če mu skupno pripada minimalno število dni letnega dopusta«;

v) v točki 25, ki obravnava delovni jubilej, se črta odstavek: »Delavcem, ki imajo zaradi delovnih pogojev priznано benificirano delovno dobo, se upošteva tudi za priznanje nagrade ob delovnih jubilejih. Enako velja za osebe, ki jim je po zakonu priznana posebna doba za udeležbo v NOB ali internaciji, če je bil delavec pred tem zaposlen v isti OZD«;

— v predlaganem besedilu potrdi samoupravni sporazum o načinu združevanja in uporabi sredstev, namenjenih za zadovoljevanje

nje svojih skupnih potreb v krajevni skupnosti;

— potrdi predlagani način kritja izpadlih transportnih dohodkov ŽTP Ljubljana v letu 1974.

2. Delavski svet se strinja, da se TOZD TRO Prevalje za potrebe obratnih sredstev odobri dolgoročni kredit v znesku 10 milijonov din. Kredit se odobri za dobo 5,5 let z 11-odstotno obrestno mero. Anuitete za kredit se plačujejo polletno, s tem da prva zapade v plačilo 1. septembra 1975, ostale pa v naslednjih šestmesečnih obrokih.

Odobritev kredita je treba vezati na dodatne pogoje, da bo TOZD TRO do popolne sanacije obratnih sredstev vsako leto po zaključnem računu namenila ves prosti del ostanka dohodka v poslovni sklad za obratna sredstva, razen tistih izdatkov sklada skupne porabe, ki so ali bodo med TOZD s sporazumom dogovorjeni.

Predlog za odobritev kredita z navedenimi pogoji je s priporočilom posredovati v potrditev delavskima svetoma TOZD I in II.

3. Na podlagi že sprejetega gospodarskega načrta za letošnje leto se v letu 1975 za potrebe stanovanjske izgradnje železarne obračunava stanovanjski prispevek v višini 10 odstotkov od bruto osebnih dohodkov zaposlenih.

4. Potrdi se ugotovljeno razmerje zalog materiala nedokončane proizvodnje, gotovih izdelkov in osnovnih sredstev med 114. in 117. panogo, ki za 114. panogo znaša 70,07 odstotka, za 117. panogo pa 29,93 odstotka vrednosti vseh zalog in osnovnih sredstev.

Ugotovljeno razmerje se uporablja za izračun obveznega posojila za kreditiranje razvoja gospodarsko nerazvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo za leto 1975.

-et

O enotah, pravilnikih in še o čem

Pravijo sicer, da beseda ni konj, vendar je le lepše, če je vedno in povsod točno in jasno zastavljena. Živimo v času, ko se v naši ožji in širši družbeni skupnosti dogajajo bistvene, kvalitativne spremembe. Posebno še v preteklem letu smo bili pričča mnogim dogodkom, ki v bistvu, pa tudi formalno spreminjajo družbeno stvarnost.

Ustanavljamo samoupravne interesne skupnosti, temeljne organizacije združenega dela, sprejemamo samoupravne sporazume in družbene dogovore, statute, pravilnike, poslovničke in še mnogo tega. Vendar, kaj se dogaja?

Kljub temu da damo vsaki akciji, asociaciji, splošnim in drugim aktom itd., ustrezno ime, vendarle v praksi preneka-
teri sorazmerno zelo pogosto uporabljajo neustrezne nazive; s tem se, ali pokažejo v luči nepoznavalca konkretne stvarnosti ali pa — kar je bolj boleče in potrebno kritike — neustrezne nazive celo namer-
no uporabljajo, da s tem pokažejo, kako ignorirajo določene kvalitativne premike, zlasti na področju delavskega in družbenega upravljanja.

Nesprejemljivo je, da celo sekretarji organizacij ZK, sindikalni funkcionarji oz. funkcionarji drugih družbenopolitičnih organizacij, predsedniki določenih samoupravnih organov in vodilni delavci namesto: v našem TOZD govorijo v naši enoti; da namesto o sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke in OD praviloma govorijo o pravilniku in še mnogo tega.

Nedavno je na nekem obvestilu pisalo: ... se lahko udeležijo delavci, zaposleni v

železarni in TRO — kot da TRO ni del železarne, kot sta to TOZD MP in TOZD MO.

Vemo, da se bodo vsi prizadeti zgovarjali na moč navade, vendar to ni in ne more biti izgovor. Če rečemo sporazumu pravilnik, to pomeni, da se nenamerno ali namerno nočemo zavedati bistvene, kvalitativne razlike med pravilnikom in sporazumom. Če kdo ne ve, kakšna je razlika med pravilnikom in sporazumom, med enoto in TOZD, naj vpraša, naj najde nekoga, ki mu bo te pojme pojasnil. Mislimo pa, da določeni strukturi delavcev teh pojmov ni treba še dodatno pojasnjevati. Delavec, ki v delovni skupnosti zaseda vodstveni položaj, z nepravilnim ali nedoslednim terminiranjem, najmanj kar je, kaže zelo indiferenten odnos do kvalitativnih sprememb v naši družbi v novejšem času.

Stvari, na katere ne mislimo, navadno pozabimo, ali pa jih ne znamo postaviti več na pravo mesto. Če na nekoga nismo mislili, če smo pozabili, kako mu je ime, ko smo ga spet srečali, ga vsaj ne ogovarjamo z napačnim imenom. Ne pokažimo mu, kako malo mislimo na njega. Recimo bobu bob in popu pop. Pri vsej stvari pa je le dobro to, da nekateri formalni prizadevnosti navkljub, pokažejo svoj indiferenten obraz.

Janko Dežman

MODROST

Prihodnost nas vznemirja, preteklost zadružuje. Zato torej nam sedanost uhaja.
Flaubert

Beseda naših delegatov

Zavedamo se, da je opravljanje delegatskih funkcij za uspešno izvajanje samoupravnega delegatskega skupščinskega sistema zelo pomembno. Z namenom, da zvedemo kaj več o tem, kako poteka to pri nas, smo povprašali tov. **Stefanoviča**, vodjo delegacije TOZD MO za zbor združenega dela pri občinski skupščini. Takole je povedal:

Na volitvah 28. maja 1974 je bilo v TOZD MO izvoljenih 27 članov delegacije za zbor združenega dela pri občinski skup-

OSMISLIMO POLJANO V PRID MIRU

Na občnem zboru krajevne organizacije ZB Prevalje je bil podan predlog, naj se proslava na Poljani ob 30. letnici osvoboditve izvede s posebnim poudarkom na možnosti podpore v prid delu za mir.

Smislu množične podpore v ta namen ne smemo oporekati. Vsi skupaj lahko storimo več in to nas še posebej obvezuje, saj smo v naši samoupravni družbi za vse odgovorni vsi in moramo v tem pogledu doseči toliko, kot je potrebno ideji mirnega sožitja. Oblike za množični vpliv je treba najti, morajo pa biti preproste, da bodo učinkovite. V svet jih je treba ponesti prek Združenih narodov in moramo dobiti aktiven odziv večine človeštva, ki je za mir. Beda, lakota, nevarnost za razvoj obstajajo v veliki meri zaradi nesmisla zavzetosti za oboroževanje. Ne sme pa obstajati nekaj, kar bi potegnilo svet v splošno vojno in zaradi takega stanja človeštvo ne sme postajati brezbrizno ali celo obupano. Če kje, potem je tu potrebno revolucionarno delo, ki mora roditi uspeh.

Tudi v Slovenj Gradcu pripravljajo v tem letu srečanje pisateljev pod geslom »Pisatelji in mir« in se lahko obe prireditvi lepo dopolnjujeta. Ta klic po miru, ki ni osamljen, naj najde podporo tudi v Fužinarju.

Če gre za postavitev primernejšega spomenika, kot je sedanji na Poljani, je važno, da se moramo veseliti miru, ki je nastal po tej zadnji bitki, za katerega trepetamo že 30 let v želji, da se ne povrne kaj takega, kar je moral naš narod pretrpeti v drugi svetovni vojni. Naj ima temelje v preteklosti, rasti pa mora iz potreb sedanjosti za mir v bodočnosti. To zahteva po svoje enako velika junaška dejanja, kot so bila dejanja NOB. Ohraniti je treba mir, sicer bo zgodovina obsodila tudi množice.

Poljana pa ima še druge razsežnosti. Kraj leži na najbolj ugodnem prehodu med jugoslovanskim in avstrijskim delom slovenske Koroške in more imeti svoj vpliv tudi na medsebojne odnose med narodoma, če bo pravilno osmišljen. Tu se že more odražati izgraditev takšne naše koroške regije, ki bo privlačna in v podporo Slovincem v Avstriji. Poljana leži na naši periferiji, obenem pa na stičišču vzhodnih in zahodnih narodov Evrope, ki naj na vsej tej črti od Jadrana do Baltika žive v miru in sodelovanju.

Maks Merkač-Hudopisk

ščini in so bile do zdaj že štiri seje vseh zborov. Naša delegacija je vsakokrat obravnavala predloženo gradivo, za katero pa moram povedati, da smo skrajno imeli precejšnje težave z njegovo dostavo. Večkrat so člani delegacije prejeli zelo obširno gradivo precej pozno in je zato zmanjkalo časa za temeljito predelavo. V zadnjem času so se te začetniške težave nekako uredile, vendar menim, da je gradivo napisano v precej nerazumljivem jeziku. Prepričan sem, da bi bilo funkcioniranje delegatskega sistema in delegatskih razmerij na nivoju delegacij in njene baze mnogo boljše, če bi se delegati stalno izobraževali, kajti delegati morajo imeti stalen stik s sredino, iz katere izhajajo.

Pri občinski skupščini je že ustaljena praksa, da predsednik OS skliče sestanek s predsedniki delegacij, prisotni pa so še člani izvršnega sveta, da dajejo pojasnila na vprašanja, ki v gradivu niso razumljiva. Na seji delegacije oblikujemo enotna stališča, katera potem zastopata naša dva delegata na seji zborov.

Decembra je bil oblikovan material, ki je neposredno zadeval naše podjetje kot celoto z naslednjimi točkami:

- izhodišča za izdelavo srednjeročnega plana gospodarskega razvoja,
- dopolnilni načrt individualne zazidave Šance 74,
- soglasje k novi ceni za toplovodno ogrevanje stanovanj,
- začasni poslovnik občinske skupščine.

Do naštetih predlogov je bilo treba v železarni izoblikovati enotno mnenje in zavzeti eno stališče vseh naših delegacij. V ta namen smo sklicali konferenco delegacij, kjer so bili prisotni delavci, ki so

Poezija elektrike

po službeni dolžnosti razložili navedene predloge.

Delegacija je nov subjekt temeljne samoupravne skupnosti, to pomeni, da mora biti vsem delovnim ljudem omogočeno priti v stik z informacijo, jo posredovati in slišati odgovor o poteku obratne poti. Te novosti bodo globoko posegale v družbenopolitično življenje, moramo pa se nenehno boriti, da delegatski sistem čimprej zaživi, tako kot je z novo ustavo predvideno. Z. S.

„Gasilstvo je postalo del mene“

Eden od vodilnih funkcionarjev pri občinski gasilski zvezi je Vlado Vališer, poveljnik te zveze. Ker je obenem tudi vodja poklicnih gasilcev in torej dobro pozna problematiko te dejavnosti, smo mu zastavili nekaj vprašanj.

Kako dolgo ste že poveljnik gasilcev Mežiške doline?

V letu 1964 sem prevzel mesto poveljnika. To je kar dolga doba, če pomislim, da smo v teh letih morali precej narediti, saj je bilo treba nabaviti predvsem ta-

ko potrebno opremo, ki je društva niso imela.

Kako so danes opremljena društva v dolini?

Opremljenost je eden najvažnejših dejavnikov gasilske organizacije. Nekdo, ki je prevzel skrb za požarno varnost, za opravljanje te službe nadvse potrebuje sodobno opremo. Mi pri zvezi smo vsa leta zelo stremeli za tem, da bi bila društva v Mežiški dolini kar najbolj sodobno opremljena. Danes si lahko priznamo, da smo v tem pogledu naredili precej. Vsako društvo ima po dva avtomobila, kar je zelo pohvalno. V zadnjem času smo že nabavili dihalne aparate, agregate za pomožno razsvetljavo ter precejšnje število cevne materiala. Ne bom trdil, da smo opremljeni že idealno, nasprotno, potrebujemo še razno orodje, ki je nujno za vsakodnevno delo gasilca. Kljub sodobni opremljeni, ki jo imajo naši gasilci, me skrbi, kako bomo lahko pomagali krajanom takrat, ko bi morali nuditi pomoč ljudem, ki stanujejo v višjih stavbah. Ne bom delal preplaha, da ni varno stanovati tam, kamor gasilci ob morebitnem požaru ne bi mogli priti. Pripravljeni pa le moramo bi-

ti tako, kot da bo že jutri gorelo. Tu bo v bodoče moralo biti več posluha, kar se tiče nabave avtomatične gasilske lestve. V načrtu imamo tudi nabavo nove sodobne avto cisterne, v katero naj bi bila vgrajena črpalka z visokim nizkim tlakom. Ta cisterna bi potem služila vsej dolini.

Kako pa je z nabavo sodobne UKV postaje, ki naj bi služila vsej koroški regiji?

V tem letu bodo tudi UKV zveze že nabavljene in predane svojemu namenu. Te naprave bodo dobile vse občinske gasilske zveze v koroški regiji. V naši dolini jih bodo imela vsa društva, saj bomo le tako lahko imeli zagotovljeno stalno zvezo ob vsakem času.

Kako je začrtana pot gasilstva v Mežiški dolini v prihodnje?

Gasilstvo bo organizirano tako, kot bo zahteval občinski požarni načrt. Ta načrt bo izdelan še letos. Prizadevamo si, da naj bi imela vsaka občina svoj gasilski center tam, kjer je najbolj razvita industrija. Ne bo pa zadostovala samo oprema, ampak bo tam tudi center strokovnih gasilcev. Ti gasilci bodo strokovno poučeni o ravnanju s sodobno gasilsko opremo.

Tov. Vališer, vi ste vodja poklicnih gasilcev Železarne Ravne. Kako se je ta enota opremila v zadnjem obdobju?

Res je, da si je v zadnjem času poklicna enota zelo opomogla tako z opremo kot s povečanjem števila poklicnih gasilcev. Takšna enota mora biti razvita v vseh pogledih, saj le tako lahko pričakuje uspeh pri svojem delu.

Kateri doživljaj se vam je najbolj vtisnil v spomin iz vseh vaših let gasilstva?

Mislím, da nikoli ne bom pozabil dneva, ko je gorelo na Najberževem. Tista slika požara se mi je najbolj vtisnila v spomin. Goreti je pričelo ponoči, kar je za gasilca zelo težko. Slaba vidljivost je bila že vseskozi, ko smo se peljali iz Črne proti Heleni. Ko smo prispeli na Najberžev, smo videli nič kaj prijetno sliko. Nekdanje naselje je bilo v plamenu. Spoprijeli smo se z ognjem, reševali smo tisto, česar ogenj še ni opustošil. Vso noč smo se borili z ognjem, a kljub prizadevanju gasilcev je bilo zjutraj vse črno in požgano. Naokrog so ležali mrtvi, od ognja ožgani prašiči in še bi lahko našteval, kaj vse smo videli. Tista slika požarišča se je vtisnila vame, kot da je del mene. Tudi veliki gozdni požar, ki je divjal preteklo leto v Žerjavu, ni bil kar tako, saj smo se z njim borili precej časa.

Na vprašanje, kakšna odlikovanja je dobil za svoje humano delo, nam ni hotel odgovoriti. Preveč je samokritičen, da bi se hotel kljub svoji bogati karieri gasilca izpostavljati kot nosilec številnih odlikovanj. Pravi, naj samo delo hvali človeka. Vsi, ki ga poznamo, lahko rečemo le, da ga res.

Njemu in vsej gasilski občinski zvezi Ravne želimo, da bi svojo humanitarno delo še naprej opravljala tako kot do sedaj. Tisti, ki pozna gasilsko službo, ve, da ni lahko biti član organizacije, ki ne pozna plačila za svoje delo, kakor ne pozna počitka.

Franc Rotar

NOVA ZRAČNA POŠTA

V železarni smo priča nenehni modernizaciji in ena od njenih večjih pridobitev je nova zračna pošta, ki je te dni že začela s poskusnim obratovanjem. Železarna zavzema precej veliko površino. Z novim upravnim poslopjem in računskim centrom pa se je razdalja med operativnimi obrati železarne še povečala, kar pa je ob enem pogojevalo večje zastoje pošte, ki jih nikakor ne bi mogli učinkovito odpraviti s klasičnim kurirskim načinom prenašanja.

Torej je prednost zračne pošte predvsem ta, da deluje izredno hitro. To pa je pri pošti tudi najpomembnejše, saj je pridobljeni čas med odposlano in sprejeto pošto na razdalji 1770 m samo malo več kot pet minut. Prej so včasih zaradi vseh mogočih vzrokov porabili za isto razdaljo tudi po več dni.

Razvojni oddelek in novogradnje sta pravočasno predvidevala ta problem ter sklenila z Instalaterjem pogodbo za gradnjo. Elektromontažo je opravila avstrijska firma SCHRACK. Poznavalci trdijo,

da je to ena najboljših zračnih pošt v Jugoslaviji. Sistem je popolnoma avtomatiziran ter deluje z lastnimi puhalci. V bombice, ki služijo za prenos materiala, se lahko vloži do 1 kg teže.

Za zdaj je končana prva faza, ki zajema naslednje postaje: ekspedit, razmnoževalnica, tajništvo TOZD II, priprava dela TODZ II, priprava dela tehniških služb, tajništvo tehniških služb, tajništvo TOZD I, priprava dela TOZD I.

V drugi fazi gradnje se bo zračna pošta razširila za nadaljnje tri postaje. S tem bo zaključeno največje možno število 11 postaj na eno centralo. Te tri postaje so: tehnična kontrola OTKR, priprava dela industrijskih nožev in špedicija. Celotna dolžina med postajami prve centrale bo znašala 2,5 km. V bodoče pa predvidevamo gradnjo še ene centrale z 11 postajami. Obe centrali bi nato povezali s kretnico, da bo možno pošiljati pošto iz ene centrale v drugo.

Z novo zračno pošto je železarna rešila precejšen problem, ki je v preteklosti nemalokrat povzročal neprijetne situacije.

Z. S.

KULTURNA KRONIKA

Prireditve

Daleč nazaj ni bilo v kakem februarju okrog Prešernovega in Prežihovega dneva zgoščenih toliko prireditev kot letos. Najbolj na široko je segla **bralna značka**, ki iz leta v leto veča krog bralcev do dobre knjige. Koliko in na kateri stopnji sega od leposlovja tudi že na področja literarnih, jezikovnih ter drugih ved, bodo gotovo preudarili strokovnjaki.

H knjigam sodijo njihovi **ustvarjalci**. Organizatorji so letos povabili tudi nekaj takšnih, ki pri nas še niso nastopili. Najprej velja to za Svetlano Makarovič, ki ji je občinstvo napolnilo bralnico v študijski, v dobri meri pa tudi za nekatere pisatelje — borce: Vladimira Kavčiča, Ivana Vidica in Iva Zormanca, medtem ko spada Kristina Brenkova med stare prijatelje Koroške.

Dve **knjižni razstavi** smo videli v študijski: Založba Borec je predstavila svojo knjižno bero, študijska knjižnica pa najimenitnejše iz svoje zaloge družboslovne literature in zgodovine NOB. Ob tem je oživel spomin na Prežiha — revolucionarja.

Dve razstavi je pokazal tudi **Likovni salon**. Najprej dela mladih slikarjev Irene Špendl in Ignaca Kofola, oba v fazi premagovanja vplivov akademije in iščoča svoj lastni izraz. Potem starega znanca Antona Repnika z njegovimi novimi deli, predvsem s ciklom ilustracij Prežihovih Samorastnikov.

Potem pa proslave, proslave od šolskih do krajevnih, od Kotelja do Reke, in prvič smo tudi v železarni med malico poslušali Prešerna in Prežiha po zvočniku.

Razprave

Je pa februarja zaživel tudi delegatski sistem v kulturi in na skupščini kulturne skupnosti so pretresli letni program dejavnosti. Mnogo je novih kadrov, z njimi no-

vih pogledov. Presenetljivo zrelo in s poslušom za bistvo stvari so do včeraj javnosti še neznani delegati razpravljali o posameznih področjih kulture.

Potrdilo se je staro spoznanje, da v naši občini kulture ni mogoče voditi centralistično, ker so dolinska središča bodisi gospodarsko tako močna, bodisi zaradi svojega zgodovinskega razvoja oziroma pomena tako samozavestna, da terjajo lastno, polno kulturno življenje. Zato je tudi obveljalo mnenje, da je treba v teh krajih urediti dovolj velike prostore za knjižnice, ki morajo biti tudi odprte vsak dan.

Čeprav kljub dokaj podrobni analizi letnega programa ni bilo mogoče kar na enem zasedanju obravnavati prav vseh problemov, pa so vendarle posluš delegatov zanje, sposobnost ločiti bistveno od nebitvenega, kopica svežih idej in predvsem pripravljenost ostati enako angažiran še naprej, porok za to, da naša kulturna dejavnost ne bo živela le v občasnih sunkih ustvarjalnosti, ampak kontinuirano in v vsej občini hkrati. To pa je dober obet za naprej.

n. r.

KULTURNO SODELOVANJE

V petek, 7. februarja zvečer, je bila v mladinskem domu Reka proslava v čast Prešernovemu dnevu in slovenskemu kulturnemu prazniku. Priredili so jo člani OO ZSM »Reka« skupaj z mladimi iz železarne Ravne. Recitirali so Prešernove pesmi in njegovo pismo staršem, ob koncu pa so s pesmijo počastili spomin pesnika Janka Glazerja, ki je umrl nekaj dni pred tem (3. 2. 75). Bil je glasnik pohorske zemlje in človeka.

Slavnost je bila preprosta in prisrčna. Nastopajoči so se pomešali med poslušalce v dvorani, njihove recitacije pa je spremljala glasba izza zaves na odru. Gimnazijka Lenassijeva je igrala na orgle.

KULTURNI PETKI

VEČER PESNIŠKE BESEDE SVETLANE MAKAROVIČ

Enak duhovni svet, kakršnega smo že dovolj obširno analizirali pri slikarju Tisnikarju, se z enako umetniško močjo kaže tudi v pesmih Svetlane Makarovičeve. Kaj lahko pomeni v filozofiji in umetnosti človek, ki še ni občutil na sebi groze bivanja — in tistega pekla, ki mu pravi Sartre: Pekel, to so drugi!? Šele ko se prebudimo v to grozo, lahko zavrremo ali pa zopet sprejmemo življenje nas in drugih s tisto intenzivnostjo, ki lahko pelje v moč spoznavanja in moč pesnjenja. Šele s tega mesta lahko uzremo, da:

»Mi smo drug drugemu tako naredili, / da se med sabo ne poznamo več / v tem mrazu. / /« Širiti mraz okoli sebe, kakor je povedala pesnica v pogovoru, je največja groza, najbolj antipoetično dejanje med ljudmi. In karkoli more pregnati ta hladni piš, ki veje med ljudmi brez fantazije in brez človečnosti, je dobro gradivo tudi za pesniško govorico. In kakor nas Tisnikarjevo uprizorjanje smrtnega hladu prebuja v večje spoštovanje življenja, nas podobe bivanjske groze Makarovičinih pesmi, ki pa niso preračunane na efekte cenene folklorne prozljivosti, prebude v taljenje medčloveškega ledu, v spoštovanje človeške individualnosti in neponovljivosti.

Pesem Kamnarji v začetku zadnje zbirke PELIN ŽENA, ki se v prvi kitici glasi: »Kamen na kamen, dan na dan, / most, ki ne bo nikdar dokončan. / Včasih nas spremlja molčeči modras, / včasih nas gleda žuželčni obraz — / le malokdo zaide k nam, / kamnar mora živeti sam.«, je prava himna, tistih, ki si prizadevajo, da bi človeka osvobodili »pripadništva«, da bi ga vrnili njemu samemu. Danes vsi žele človeka pridobiti, gre pa za to, da naj postane svoja lastna domena!

Trajnost vsake nacionalne poezije zagotavljajo pesniški miti, v katerih se alegorično razodeva usmerjenost duha konkretnega naroda. Morda pesniško najbolj ponazarja odnos Grkov do poezije mit Amfiona, ki je z glasovi svoje plunke prisilil kamenje, da se je sestavilo v zidovje mesta Tebe — povsem drugače biblični mit, ki govori o rušenju Jerihe s pomočjo izraelskih tromb... (Mit je v sodobni slovenski poeziji pesniško obdelal Vladimir Gajšek v Amfionovi plunki.) Svetlana Makarovič pa je uspela tradicionalni slovenski mitologiji: žalik žena, mlinar, čarovnica, škopnik — pripojiti čisto sodobno bivanjsko problematiko, ki pa se ne

kaže v kakšnih formalnih pesniških elementih, saj je jezik naslonjen na ljudsko pesem. Tisto, kar nam v hipu pade v oči kot novo, je trenutek presenečenja, ko se misel, kakor jo napelje ljudski refren, nenadoma sprevrže v popolnoma drugačno poanto, ki ni več ljudska, ki ni kolektivni obračun z resničnostjo, kakor bi rekel Arnold Hauser, pač pa pesničina osebna umetniška resnica, izrazito individualen obračun z resničnostjo. Atmosfera nekoliko zaspanega fatalizma slovenske ljudske pesmi se v pesničnih rokah naelektri v neurje srhljivih prikazni resnice o tem, kaj drug drugemu delamo, ali kakor pravi njen Škopnik: »Jaz nisem prišel mrtvih štet — / če je eden, jih je tisoč in več — / prišel sem le žive posvarit: //«

V pesmih Svetlane Makarovičeve so živi mrtvi, kajti: »Če vas je tudi tisoč in več, / pa vas vendar ni več kot en sam, / ki nobenega drugega ne pozna. //«, mrtvi pa so živi, saj: »Že ko smo davili žalik telo, / ko smo iztikali žalik oči, / vedeli smo, da vrnila se bo. //« Življenje mrtvih je moralni korektiv živih, ki so mrtvi v srcu. In hladna mrtvost živih je pot v posmrtni nemir, ko: »Včasih med ločjem ko dih strepeta, / včasih pod peskom tenko zaječi, / slišal je vsak, a nihče ne prizna — / glejte vodico, kako se blešči. //«

Zelo na kratko lahko strnemo misel o pričujoči poeziji, da gre v resnici za »kolumbovo jajce«, ki po svoji enostavnosti daje ljudem iluzijo, da bi lahko kaj takega pravzaprav vsakdo naredil, za tem pa skriva miselno in čustveno globino, kakršne je sposoben samo pravi pesniški genij!

OB WEINGARTNOVEM MONOLOGU NA DRAMSKEM PETKOVEM VEČERU

Osnovna razpetost v zapornikovi duševnosti je Tantalova muka: navidezna možnost rešitve, ki jo ponuja majhna razpoka v zidu, a vendar premajhna, da bi se zares dalo ubežati. Toliko bolj trpi jetnik ob spoznanju, da je zid zanj usodno sklenjen. A vprašanje se da postaviti tudi drugače. V čem je bistvo ječe, če je med jetnikom in svobodnim isti zid? Mar ni tisti zunaj prav tako zaprt nasproti

onemu znotraj kot jetnik nasproti svobodnemu? Ali more zid, ki ima vselej čelno in hrbtno stran, zapreti enega, drugega pa pustiti svobodnega? Če dosledno peljemo misel v to smer, moramo priznati, da je vsaka ječa, vsak delitveni zid, ječa in zid vsakogar izmed nas. Ni mogoče zapreti enega človeka: vselej zapremo vse nas. Razlika je samo v standardu, v hrani in obleki: osnovni odnos je za vse enak. A vendarle velika večina sili iz jetniške strani zidu na svobodno stran. Zakaj, če je naš položaj v bistvenih razsežnostih enak? Zaprtost je vselej tehtana, uravnotežena. Na oni strani zidu pride polovica teže na majhno število ljudi — in je intenzivnost spoznanj in občutenj izredno velika, na tej strani pa se porazdeli na milijone osebko in je komaj zaznavna, vidna le najbolj senzibilnim ljudem. Večina ljudi pa beži pred spoznavanjem, se brani vsakršne intenzivnosti in koncentracije. Čeprav je naš položaj v bistvenem enak, pa je veliko manj očitno. Gre torej za to, da smo mi manj očitno zaprti, zato imamo tudi manj očitne izkušnje, manj očitno zavest in čustvovanje, smo manj očitno zanimivi za umetniško obdelavo. Posameznik, ki pa sam prenaša vso drugo polovico zaprtosti, doživlja polnokrvno, z vsem bitjem in v vsakem trenutku, zato več vidi in ve, močnejše čuti in čustvuje, doživlja več hudega in lepega... Iz tega ni težko izpeljati sklepa, zakaj je jetništvo večni predmet umetnosti, posebej še literarne.

Ivo Leskovec, član Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru je uspel narediti iz literarnega monologa plastično igro z več osebami, k čemer je pripomogla diferencirana govorna večšina, funkcionalnost telesne igre, vživljanje v ambient. Dramski umetnik Ivo Leskovec nam je ponovno dokazal, da je bogastvo kulis, svetlobnega parka, kostumov in ličil ponavadi samo nadomestilo za moč dramske besede in igralčeve interpretacijske moči. Več daru je v igralcu, več pameti in umetniške dovtetnosti je v gledalcih, manj ropotije je lahko na odru. Vsaj v načelu bi morala biti domišljajska moč gledaliških obiskovalcev pestrejša in intenzivnejša od mizarških, krojaških in kozmetičnih večšin odrskih delavcev!

Vinko Ošlak

Ob Prešernovi proslavi v mladinskem domu v Reki

Foto: Jože Potočnik

Kako sta mladinski organizaciji sodelovali? Domačini so pripravili spored in dali prostor, nastopili so oboji, stroške priveditve pa je krila tovarniška konferenca ZSM.

Takega sodelovanja smo nadvse veseli in želimo, da bi se še nadaljevalo ter se razvilo tudi na drugih področjih. Radi pa bi, da bi bilo tudi več pasivnih udeležencev — gledalcev in poslušalcev — z obeh strani.

Marija Lorenci

S knjižne police

Izvirna dela

Vladimir Levstik, Gadje gnezdo. Povest, ZO, Mb, 200 str. 100 din.

Levstik je ujel v tej zgodbi določeno zgodovinsko situacijo naroda. Podoba glavne junakinje, preudarne gospodinje in ljubeče matere, je povzdignil v simbol domovine. Čas in kraj nastanka, osebna prizadetost in ljubezen do naroda in domovine pa so mu tako razvneli ustvarjalno domišljijo, da je napisal povest v vročičnem zamahu. V študiju o avtorju je zapisano, da je lik Kastelke tako monumentalen, da dominira nad celo povestjo. S svojo izjemnostjo se uvršča med reprezentančne postavbe slovenske literature.

Pavel Kunaver, Brezna in vrhovi. Planiški spisi, ZO, Mb., 240 str. 100 din.

Knjiga je namenjena najširšemu krogu ljubiteljev narave in vsega, kar je z njo povezano. Pripoved pa je preprosta, neposredna in prepričljiva. Kunaverja štejejo med klasike slovenskega planinstva, jamarstva in taborništva, štejemo ga med tiste javne delavce, ki so se z vso resnostjo spoprijeli z nevšečnostmi, ki so trle Slovence že tedaj, ko so nastajale prve oblike organiziranega planinskega delovanja.

Janko Messner, Zasramovanci... združite se! Polemike, ZKP, Lj., 210 str. 60 din.

V teh spisih, zapisih in komentarjih je avtor strnjeno, načelno in z vsemi podrobnostmi prikazal svoj odnos in poglede na položaj Slovencev na avstrijskem Koroškem. Ne izogiba se konkretnim polemičnim spopadom. Kot kažejo dosedanje izkušnje, takšno polemično pisanje, zlasti še, če je strnjeno v knjižni obliki ter se ukvarja z ljudmi in ne zgolj z načeli, vselej doživi ustrezen, nekako recipročen odmev.

Herman Vogel, Romantika je iz groba vstala. Pesmi, MK, Lj., 76 str. 42 din.

Preurejanje sveta je v tej novi, tretji avtorjevi zbirki zavestno, zasnovano z določenim namenom. Vogel opravlja to svoje poslanstvo s tenkim posluhom za življenjske pojave in s preskušeno mero za pesniške simbole. Njegova govorica je izbrana, živa, neposredna, njegovo sporočilo pretresljivo zaradi resničnosti. Tako smo v sodobnem pesniškem snovanju na Slovenskem dobili še en samosvoj glas.

Svetlana Makarovič, Pelin žena. Pesniška zbirka, MK, Lj., 78 str. 8 din.

V zbirki je zbranih nekaj nad trideset pesmi. Gre za poezijo, ki je usmerjena v izrazit lirizem, za katerega pa je značilno, da se ne more nikoli prevesiti v romanticično samozadostnost, saj je vsekozi opredeljen s spletom tragičnih in ironičnih sestavin, ki pri priči razveljavijo vsako tovrstno težnjo, namesto tega pa vnašajo v besedila svojsko groteskno razsežnost. Estetski učinek te poezije pa je ves čas izredno poln.

Prevodi

Arthur Hailey, Končna diagnoza. Roman, CZ, Lj., 330 str. 110 din.

Kraj dogajanja je pisatelj pomaknil v neko ameriško bolnišnico, ki je podobna vsem bolnišnicam po svetu. Prikazal je

skoraj celotno osebje, ki je potrebno pri delu, od katerega so odvisna človeška življenja. Pripoved je do kraja prepričljiva, obenem pa zanimiva in napeta. Toliko se to delo razlikuje od drugih, ki jih naši bralci gotovo poznajo Kolesa in Letališče. Vsekakor so ta dela prijetno branje.

Anthony Quinn, Izvirni greh. Avtobiografija, CZ, Lj., 336 str. 110 din.

Težišče avtobiografske pripovedi je na mladih letih, v katerih išče avtor razlago za marsikak svoj kasnejši korak. Živo nam opisuje svojo mater, zgodaj umrlega očeta, svoje prve ljubezenske skušnje, svoj vstop v filmski svet in nagli vzpon. V svoji pripovedi ni nikoli dolgočasen, ponekod je tudi brezobzirno iskren, bodisi o lastnih intimnostih ali o drugih filmskih veličinah.

H. H. Kirst, Obsojeni na resnico. Roman, ZO, Mb., 304 str. 100 din.

Tudi pri tem romanu se je Kirst odločil za obliko filmske montaže. Glavna oseba romana je kriminalistični komisar Zimmermann, šef ene od Münchenskih komisij za umore. Iz dneva v dan se sooča z resnično podobo sodobne družbe, ki je za bleščečo fasado dostikrat kruta, popačena in se ne ustraši niti umora.

Zgodba je kompozicijsko zasnovana napeto, tako da je pripoved razgibana, neposredna in privlačna.

Gerard du Ry van Beest Holle s sodelavci, Zgodovina v slikah — Prazgodovina, znanstveno delo DZS, Lj., 479 str.

Prva knjiga, ki je izšla, obravnava prazgodovino, se pravi razdobje, v katerem so bili značilni trije dogodki: človek se je dvignil iz živalskega sveta, se spremenil v poljedelca in živinorejca, nastale so prve »visoke« kulture. V tem okviru osvetljujejo avtorji zgodovino Zemlje, nastanek človeštva in zgodovino na vseh kontinentih. Knjiga je izredno bogato ilustrirana, opremljena z zemljevidi in časovnimi razpredelnici.

John Holt, Otroci in neuspeh, pedagoški zapiski, MK, Lj., 166 str. 49 din.

Avtorja je zanimalo, kako deluje otroški um in kako otroci doživljajo šolo. Do svojih sklepov se je dokopal empirično — v razredu, ko je opazoval otroke pri delu, se vživljal v njihove stiske in odzivnosti, ko so, postavljeni pred različne probleme, vsak po svoje reagirali.

Knjiga je pisana v obliki dnevnika in vsebuje polno dragocenih spoznanj, kako se da pri otrocih ohraniti in ojačiti želja po trajnem učenju in kako gojiti ustvarjalno domišljijo.

Z. S. (po Knjigi 74/75)

5479 Tehnički priručnik. Za strojarsku i građevinsku industriju 1974.

5480 Perišić A. R., Racionalizacija transporta 1971.

5481 Privredna logistika 1974.

5482 Priručnik o primeni elektronskih računara kompjutera u skladišno manipulativnoj službi 1972.

5483 Priručnik o racionalnom manipulisanju proizvodima 1972.

5484 Priručnik o tehnici efikasnog ophodjenja s ljudima u privrednim poslovima svake vrste 1973.

5485 Priručnik zaštitnog i izvoznog pakovanja 1973.

5486 Zbornik izrada ekonomsko tehničke zaštite obezbeđenja od požara 1975.

5487 Lipovec F., Teonija organizacije 1975.

5488 Retter G., Magnetische Felder und Kreise 1961.

5489 Dobi G., Klasifikacija specijalnih čelika 1973.

3587/344 Treppo M., Šimnic M., Perman J., Določevanje fluorja v EPŽ žlindrah in soleh 1974.

5490 Rejec E., Terotehnologija (Suvremena organizacija održavanja sredstva) 1974.

3587/345 Muster J., Razvoj in uvajanje v ognju obstojnih mas za jeklarne in livarne na osnovi domačih surovin 1974.

3587/346 Žvokelj J., Strahovnik V., Določevanje DVM meje lezenja ventilskih jekel prokron 9 in 21 — 4N 1974.

5451 Pravna ureditev varstva pri delu 1974.

5491/II Blattner K., Langenscheidts Taschenwörterbuch Deutsch — Russisch 1969.

5491/I Blattner K., Langenscheidts Taschenwörterbuch Russisch — Deutsch 1975.

5492 Dorsch H., Jacottet P., Elektrische Schaltvorgänge 1974.

5493 Gocht W., Handbuch der Metallmärkte 1974.

5494 Heyes J., Korrosion und Oberflächenschutz II, III, IV, 1968.

5495 BSCC High Temperature Data 1972.

3587/347 Lavrič T., Velkovrh A., Perman E., Izdelava in kontrola spektroskopskih standardov 1974.

3587/348 Osojnik A., Določevanje količine in sestave prahu 1974.

3587/349 Lavrič T., J. Perman, Določevanje celokupnega in v kislini topnega aluminija v navadnih, legiranih in visoko legiranih jeklih s pomočjo atomske absorpcije 1974.

5496 Leksikon Cankarjeve založbe 1973.

Nikomur dolžan

Vidi mimoidoči kmeta, ki koplje grob na turškem pokopališču, ga pozdravi in vpraša.

— Kdo pa je umrl?

— Moj aga Bajraktarević.

— E, bog mu daj mir, pravi oni, ta ni ostal nikomur nič dolžan.

— Kako da ne, odvrne kmet, mnogim je bil dolžan, celo trgovcem v Dubrovniku.

— Saj ne rečem, da jim ni bil dolžan, ampak če je kdo njemu opsoval mater, je on njemu mater in očeta.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

5476 Bučar F., Sodobne organizacijske teorije 1974.

3587/343 Rosina A., Diferenčna termična analiza toplotno obdelanih jekel skupine OCR 1974.

5477 Peter L., Hull R., Petrovo načelo 1974.

5478 Bergier J., Vohunstvo v industriji in znanosti 1974.

ŠPORTNE VESTI

PRIZNANJA ObZTK RAVNE ALPSKIM SMUČARJEM

15. februarja je strokovni odbor za zimski šport pri ObZTK podelil priznanja po skupni uvrstitvi za leta 72/73 in 73/74 vsem tekmovalcem — smučarjem v alpskih disciplinah na področju občine Ravne. Na tej svečanosti so bili navzoči funkcionarji smučarskih organizacij, funkcionarji TTKS s predsednikom IO tov. Jožem Šaterjem, starši tekmovalcev in množični smučarji, ki so ali niso prejeli priznanja.

Ob tej priložnosti je predsednik strokovnega odbora za zimski šport tov. Tone Potočnik v pozdravnem govoru med drugim dejal, da smo ponosni na naše smučarje in smučarke, ki so se s svojo prizadevnostjo in vztrajnostjo uvrstili v državne in republiške reprezentance. V vrsti odličnih rezultatov je omenil 10. mesto Ježeve v kombinaciji na svetovnem prvenstvu.

Z novo organizacijo telesne kulture naj bi nastopilo obdobje enakopravnih pogojev dela v smučarskem športu. Za razumevanje in pomoč se je zahvalil šolam in delovnim organizacijam pa tudi vzgojiteljem in funkcionarjem, ki so prispevali svoj delež pri napredku našega smučanja.

Po razloženih kriterijih, po katerih prejmejo priznanja v posameznih kategorijah trije oziroma štirje prvouvrščeni tekmovalci, so prejeli pokale, plakete, oziroma medalje naslednji smučarji:

Tomo Levovnik, Ravne, Ivan Srebre, Črna, Roman Skrinjer, Ravne, Irena Jež, in Marjeta Matvoz, Ravne, Roman Hözl in Jure Potočnik, Ravne, Branko Gorza, Črna, Erna Kotnik, Ravne, Jože Kolar, Črna, Andrej Höcl in Zlatko Golgranc, Ravne, Andrej Stefanovič, Ravne, Darko Dretnik, Črna, Drago Pustoslavšek, Mežica, Maja Celcer, Ravne, Ljuba Mavc in Gabi Haneman, Črna, Mirko Erat in Tomaž Rodič, Ravne, Božo Pečnik, Črna, Andreja Miklavc, Mežica, Lidija Lečnik, Ravne, Andreja Medved, Črna, Miran Stefanovič, Ravne, Mitja Zmagaj in Rajko Piko, Črna, Maja Rodič, Ravne, Jasmina Lednik, Mežica, Metka Celcer, Ravne, Bojan Borštner, Boris Kotnik, Stanko Štosir in Miran Kordež, vsi Ravne, Božo Pečnik in Darja Gašper, Črna, Barbka Orožen, Ravne, Dušan Osojnik in Miro Simetinger, Črna, Suzana Fajmut, Črna, Irena Miklavc in Renata Stane, Mežica, Dušan Mikeln in Bojan Hercog, Ravne, Branko Srebre in Dušan Zver, Črna, Andreja Rac, Ravne, Suzana Križanovski in Simona Fajmut, Črna. — Čestitamo!

T. P.

NAMIZNOTENIŠKE VESTI

V Kranju je bil 8. februarja pozivni turnir mladink I. in II. skupine, ki je ponovno pokazal, da Ravenčanke drže vodilne pozicije v Sloveniji. Štručeva je ponovno zmagala. Pregarala jo je le pionirska prvakinja Slovenije Čadeževa, vse druge konkurentke pa so morale stisniti roko Zvonki. Režonjeva pa si je za Jelerjevo II. razdelila III. do IV. mesto. Črnovškova zaradi bolezni ni nastopila, Ačkova je bila sedma, Sovičeva pa deveta. Na turnirju II. skupine pa je med 22 igralkami zmagala Šavčeva pred Logarjevo in Arcetovo,

kar je ponoven dokaz, da tudi v bodoče NTK Fužinar ne bo ostajal brez visokih uvrstitev.

V nedeljo, 16. februarja, pa so naše članice zmagale na I. odprtem republiškem turnirju v Ljubljani. Lesnikova, Štručeva in Režonjeva so v polfinalu odpravile Olimpijo (Langerholc, Čadež, Jeler II) s 5:3, v finalu pa še Ilirijo z istim rezultatom. Pomemben uspeh je dosegla Režonjeva, ki jo je šele v finalu s 3:2 zaustavila vse boljša Nišavičeva (Ilirija).

Kranj je bil v soboto 22. in nedeljo 23. februarja prizorišče II. odprtega zveznega turnirja za mladinke in mladince. Naša dvojka Štruc — Režonja je dosegla pomemben uspeh, saj sta v ekipnem delu tekmovalca Zvonka in Danica dospeli do finalnega obračuna in tam z 1:3 izgubili z zagrebškim Maratonom (Batinič — Čuklič). Pred tem pa sta izločili Triglav s 3:0 in ljubljansko Olimpijo prav tako s 3:0.

V posamični konkurenci sta se obe uvrstili med 8 najboljših mladink. Nastopili nista edino Palatinuševa in Fabrijeva (udeleženci zadnjega svetovnega prvenstva v Kalkuti).

če

OBČINSKO SINDIKALNO PRVENSTVO

V petek 21. in soboto 22. februarja je bilo na Ravnah občinsko sindikalno prvenstvo. V ekipnem delu tekmovalca je nastopilo 20 moških ekip in 3 ženske. Med moškimi ekipami je zmagala železarna I. (Mirko Bavče, Ivan Rožič in Jože Šuler) pred železarno II. (H. Filip, Jurak, Petrič) in gimnazijo (Kotnik, Košuta, Lodrant S.). Med ženskimi ekipami pa je bila prva železarna (Ačko J., Kasnik K.) pred zdravstvenim domom in komunalnim zavodom za socialno zavarovanje.

Med posameznicami (8 nastopajočih) je suvereno zmagala Jožica Ačko pred Kasnikovo. Tretje do četrto mesto pa si delita Wlodygova (KZZSZ) in Borštnerjeva (zdravstveni dom).

V kategoriji članov nad 35 let je zaslužno zmagal Janko Kotnik pred Stankom Lodrantom (oba gimnazija), Janežičem in Vavčetom (oba železarna). V tej kategoriji je nastopilo 14 igralcev, ki so prikazali obilo borbenosti. Kategorija članov do 35 let starosti je bila precej okrnjena, saj nekateri, ki bi zagotovo sodili na to tekmovalce, niso nastopili. Tako je nastopilo le 10 igralcev. Zmagovalec je po pričakovanju postal Mirko Bavče, ki je vse svoje nasprotnike ugnal z 2:0. Največje presenečenje je 2. mesto Milana Sudarja, ki se je uvrstil pred Juraka in Filipa L. Finalista prejšnjega prvenstva Skitek in Štruc sta se uvrstila šele na sedmo oziroma peto mesto.

če

RAVENSKI PLANINCI SMO ZBOROVALI

18. januarja 1975 smo se ravenski planinci zbrali na občnem zboru društva. Za spremembo smo ga pripravili v Kotljah.

Iz poročil je bilo razvidno, da je bilo društvo v pretekli mandatni dobi zelo aktivno, posebno je bila živahna gospodarska gradbeno dejavnost, saj je društvo z zelo skromnimi sredstvi dokončalo na Ledinah kletne prostore, nad njimi štiri mansardne sobe s po dvema posteljama, sodobno urejene sanitarije in primerno urejeno umivalnico. Delno je bila urejena tudi okolica koč. Letos bo pa ena važnih nalog gospodarske gradbenega odbora izgradnja še enega vodnega zajetja in izgradnja ceste južno od koč. Tako se bomo izognili vse večjemu avtomobilskemu prometu pred njo.

Izredno živahno je bilo delo pionirsko-mladinskega odseka. Organiziranih je bilo več izletov na bližnje in daljne vrhove. Organizirana je bila PŠ za pionirje višje stopnje, katero je uspešno končalo 13 pionirjev. Čez 100 pionirjev tekmuje za značko »PIONIR PLANINEC«. Izdanih je bilo tudi približno 60 dnevnikov KMPT; tako pionirji kombinirano opravljajo transverzalo in tekmujejo za značko »PIONIR PLANINEC«. Kritično je bilo ocenjeno še vse premajhno sodelovanje osnovne šole s planinskim društvom, saj je na OŠ delala aktivno le ena mentorica, in to Breda Orožen. V bodoče bo nujno pridobiti še več mentorjev za planinsko dejavnost na OŠ, kakor tudi na srednjih šolah na Ravnah.

Z zadovoljstvom smo lahko ugotovili, da se je članstvo v PMO v preteklem letu zelo povečalo, saj sta včlanjena 302 mladince in 226 pionirjev.

V pretekli mandatni dobi je društvo organiziralo več planinskih izletov za člane, nekaj tudi v zamejstvo, kjer smo se srečali s slovenskimi planinci v Avstriji. Organiziranih je bilo v zimskem času več planinskih potpisnih predavanj, ki so bila tudi izredno dobro obiskana. Zelja članov je, da se v bodoče organizira tudi več planinskih srečanj s sosednjimi planinskimi društvi.

V razpravi smo kritično ocenili zaščito narave, saj smo pričeli vse večjega uničevanja planinske flore, onesnaženja gora in planinskih poti, zato je bilo mnenje prisotnih, da bo nujno treba ukrepati, da se sedanje stanje izboljša. Nujno bo potrebno ponovno po posameznih PD organizirati odseke GS, katerim pa bo treba zagotoviti možnosti ukrepanja.

Da je za planistvo med občani Raven veliko zanimanje, nam kažejo podatki, da se je v preteklem letu povečalo število članstva od 984 na 1326 članov. Seveda bomo pa morali z vsestransko društveno dejavnostjo članstvo še krepko povečati, saj lahko ugotovljamo, da hodi v gore vedno več delovnih ljudi, od

Jahorina - zimsko športni center BIH

Muhasta in vse prej kot »snežna« zima letos ni zagodla le organizatorjem dveh elitnih smučarskih prireditev svetovnega merila pri nas — pokalu Vitranc v Kranjski gori in pohorski »Zlati lisici« v Mariboru — ampak je prekrižala načrte tudi marsikateri alpski državi, ki se sicer ponaša z debelo snežno odejo in kjer ni bila organizacija največjih smučarskih prireditev nikoli vprašljiva (vsaj zaradi pomanjkanja snega ne).

In če bi bil sneg, bi... Da, spet tisti nič kaj razveseljujoči in vse prej kot obetajoči »če«. Pa vendarle ne moremo mimo njega, kajti če bi bilo v Sloveniji dovolj snega, bi moški smuk za evropski pokal na Jahorini bil v senci obeh prej omenjenih prireditev. In to še kako v senci! Termin »jahorinskega pokala« je namreč celo sovpadal z »zlati lisico«. Zeleno Pohorje, ki je bilo sredi januarja res zeleno, je Jahorini na obrobju Dinarskega gorstva »podarilo« lisico in s tem posredno popeljalo najboljša dekleta na smučeh v osrčje Bosne in Hercegovine. Kakšna sreča za Sarajevčane, ki so tako prvič imeli čast od blizu videti junakinje in spretno krmarke na smučeh, ki so jih (če so jih) poznali le s televizijskih ekranov in iz časopisnih stolpcev. In kakšna sreča za Mariborčane, ki so zahvaljujoč »beli oazi Evrope«, »snežni lepotic«... (in kdo ve, kako so še takrat poimenovali planinski masiv Jahorine, ki je 30 km dolg in 15 km širok, bil v »snežni suši« pravi azil smučarjev), spravili pod streho tudi XII. zlato lisico. To pot ni bilo treba iskati snega v tujini (lansko tekmovanje je bilo v avstrijskem Badgasteinu), čeprav so bile prve reakcije ob spremembi kraja tekmovanja pri nekaj reprezentancah vse prej kot pozitivne. Navsezadnje je le zmagala Jahorina, pa naj so se Avstrijke s Pröllovo na čelu še tako upirale in grozile z bojkotom in s svojim ravnanjem vplivale še na tekmovalke drugih držav. Ko so spoznale ta razvijajoči se zimsko športni center in lepa smučišča ter zelo dobre tekmovalne proge v doslej zanje neznanem delu Jugoslavije, so tekmovalke zadovoljnih obrazov o Jahorini govorile le pohvalno.

Zadovoljni so bili tekmovalci evropskega pokala, tekmovalke svetovnega poka-

la in organizatorji — tako sarajevski kot mariborski. Jahorina je bila tri dni »glavna«. Ne le, da je spravila pod streho svoje in mariborsko tekmovanje, temveč je rešila tudi moški smuk za evropski pokal, ki ga niso uspeli organizirati Italijani v Sportinii.

Zanimivo, kako zapostavljena je bila Jahorina še pred leti, ko je vsak, ki je pri nas v smučarskem svetu želel kaj veljati, moral vsaj za kak dan v Kranjsko goro, na Vogel... da o tujih zimsko športnih centrih ne govorim. Toda leta 1973 je prav Jahorina zmagala v anketi beograjske »Ilustrovane Politike« za tradicionalno nagrado »srebrna pahuljica« v konkurenci jugoslovanskih zimsko-športnih središč za najlepše urejene objekte, udobnost, prehrano, gostoljubnost in možnost zimsko športne rekreativne dejavnosti. Hotelom in domovom, zgrajenim v povojnih letih, se je prav teden dni pred velikimi tekmovanji na razsežnih smučiščih nedaleč od Sarajeva (34 km) pridružil še novi hotel visoke B kategorije »Jahorina«.

Sarajevčani vse raje ob koncu tedna zapuščajo svoje mesto, ki se duši pod pritiskom smoga in nad katerim je večkrat kot ne megla, ki stanje le še poslabša. In ker jim ni treba kdo ve kako daleč, si prav lahko razlagamo, od kod in zakaj dolge kolone osebnih avtomobilov in avtobusov v jutranjih urah ali pa zvečer, ko se vračajo v svoje domove. Na Jahorino se lahko kadarkoli pripeljejo po večji del asfaltirani cesti mimo Pal (36 km) ali Trebeviča (34 km). Tu pa se po mili volji naučijo čistega zraka, sonca (Jahorina je znana zaradi specifične lege ne le po obilnih padavinah, temveč tudi po številu lepih in jasnih dni) in seveda smučanja. Tri sedežnice in ena vlečnica so na nadmorski višini 1910 m smučarjem na voljo kar dobrih pet mesecev (175 dni). Včasih se dá smučati celo pozno spomladi in v zgodnjem poletju. Naj-

dlje se sneg obdrži na smučiščih v lepi Rajske dolini (res je lepa, zato tudi ime).

Idealna smučišča, ugodni vremenski pogoji z zadostno količino snežnih padavin, naprave za prevoz smuke željnih smučarjev, pa najsi bo to tekmovalcev ali turističnih smučarjev, gostinski objekti in vse večja popularnost so porok, da bo Jahorina z leti postala pravi zimsko-turistični center v srcu Jugoslavije.

M. Matvoz

ZNAMKE, KI SO IZŠLE V FEBRUARJU

Člani filatelističnega društva so bili v februarju deležni izredno lepih znamk. Prvič so se v naših albumih pojavile znamke, na katerih je stari nakit. Serija šestih znamk daje vpogled v bogastvo in pestrost starega nakita pri nas, navdušuje nas oblika, skrbna obdelava in fina kombinacija plemenitih kovin, dragega kamenja, emajla in biserov kot dokaz o finem okusu in estetskem oblikovanju neznanih mojstrov Jugoslavije v preteklosti.

Znamke so izšle za din 1,20, 2,10, 3,20, 5,00, 6,00 in 8,00.

Znamka za 1,20 din prikazuje uhane iz pozlačene bronce s cvetnim motivom iz druge polovice XIV. ali iz XV. stoletja.

Znamka za 2,10 din prikazuje zapestnico iz litega srebra, okrašeno z granulacijo iz XIX. stoletja. Ekspozat je s Kosova.

Znamka za 3,20 din prikazuje sponko za pas iz pozlačenega srebra, izdelana v tehniki litja, delo bitoljske delavnice iz XVIII. stoletja. Znamka za 5,00 din prikazuje prstan iz srebra, pozlačen, okrašen z nikelj tehniko in poznoantičnim gemom s figuro krilate Nike. Ta prstan je znan pod imenom Radulov prstan. Znamka za 6,00 din prikazuje ogrlico iz XVII. stoletja iz prepletenih srebrnih niti z navlekami ob koncih in z litimi detajli. Izvor ogrlice je Kosovo. Znamka za 8,00 din prikazuje zapestnico iz pozlačene bronce s poldragim kamnom. Zapestnica je izdelana v tehniki litja v neki bitoljski delavnici v XVIII. stoletju.

Motive za to serijo znamk je izbrala Katarina Adanja, zgodovinarica umetnosti in kustos Muzeja SJPTT iz Beograda. Grafična realizacija je delo akademskega slikarja Andreja

Prostorna smučišča, sneg in sonce Jahorine

katerih pa mnogi še niso člani planinske organizacije.

Na občnem zboru je bil tudi podan predlog za povišanje članarine, saj je bila ta sedaj minimalna. Predlagano povišanje je bilo z razumevanjem sprejeto. Tako bomo že za 1975 leto plačali člani 30, mladinci 10, pionirji pa 5 dinarjev letne članarine. To še ni previsoko, saj uživamo planinci 40% prenočitvenih popustov na vseh planinskih postojankah v Jugoslaviji. Za častnega člana našega društva je bil izvoljen veteran planinstva in alpskega smučanja generalni direktor slovenskih železarn tovariš Gregor Klančnik.

Po živahni razpravi in podanih napotkih za bodoče delo društva je bil izvoljen nov 19-članski upravni odbor, za predsednika pa je bil izvoljen dosedanji predsednik tovariš Pavel Stropnik. Ob zaključku občnega zbora so bile dosedanjim zaslužnim članom UO podeljene knjižne nagrade.

Ivan Gorenšek

Čas, v katerem živimo, v katerem si živel ti, naš čas ni lep, ni dober z nami! Navkljub vsem užitkom in življenjskim dobrinam, katere nam vsak dan ponuja in vsiljuje, je krut, neusmiljen in se nam kruto maščuje! Da je tako, najzgovornejši dokazuje prav tvoje življenje.

Ko je prišla novica o tvoji nenadni, veliko prezgodnji smrti, nas je presunilo, da smo nemi, brez besed obstali in se globoko zamislili. Kako je vendar mogoče? Tako mlad, še v najlepšem cvetu moške moči in sile, — komaj 54 let ti je bilo, pa si že moral umreti! Zakaj tako? Čemu vendar? In še smo se vprašali, zakaj je vsak dan več takih, več tako mladih, kakor si bil ti Ivan, kakor je bil Mihevov Anzi, in še toliko drugih, polnih življenja in načrtov, ki so morali tako kot ti, tako hitro na to zadnjo pot.

Odgovor lahko da le tisti, ki te pozna. Le človek iz te generacije, ki pozna življenje, ki si ga preživel ti in ki ga je pravzaprav preživela cela tvoja in naša generacija.

Rojen si bil kmalu po prvi svetovni vojski, ko je vladalo povsod še pomanjkavanje, ki ga je ta povzročila. Komaj si lahko letal okrog hiše, že te je čakala paša živine in delo. Pomoč očetu, ki je od jutra do večera garal na takrat še tako zatastali in revni »Okrogovski freti«. Spominjam se še zelo dobro, kako ste krčili les in čistili grmovje, kopali panje in korenine po bregu, koder se danes razprostirajo plodne njive. V šolo si komaj utegnil hoditi, tako je bilo doma vedno »notno«.

Komaj si malo odrasel, je bilo treba poprijeti za vsa dela, naučil si se sekati, — tesati les, in če je bilo treba kje kaj odslužiti, ja, potem je šel pač »Ivan tja, Ivan sem«, kamor je bilo pač potrebno; zmerom, od jutra, do večera. Zgraditi je bilo treba nov hlev pri Okrogovniku, brez tebe ni šlo.

Potem pa je prišla druga svetovna vojska. Že februarja 1943 si moral v nemško vojsko. Poleti istega leta si se že znašel v Rusiji v strašni bitki pri Kursku. Spominjam se, ko si mi pripovedoval, kako ste nekega večera zasedli prvo bojno linijo, bilo vas je bataljon — 750 mož. Zjutraj pa se je nenadoma zazibala in zadržela

zemlja od strahovite kanonade. Grmenje topov, eksplozije tisočerih granat so ti jemale sapo, vid, krčile in natezale so poslednji živec tvojega telesa, ure dolgo, nato strašna tišina, ko človek ne ve prav, ali je še živ ali že mrtev. Le osem vas je takrat ostalo živih, osem ruskih ujetnikov. Koliko si pretrpel tam za Volgo v cementarnah, brez hrane, le dela je bilo dovolj, ni ga nikoli zmanjkalo. Nato pa tvoja pot peš, v pohodih prek Ukrajine in Romunije v Jugoslavijo, v Beograd kot jugoslo-

vanski borec. Potem zopet boji in strašna rana na sremski fronti pri Šidu, ki ti je pustila trajne posledice in bila prav gotovo tudi eden od vzrokov tvoje prerane smrti.

Po končani vojski si se kmalu zaposlil v železarni na Ravnah, najprej v čistilnici, pa kot žerjavovodja in končno v varnostni službi železarne vse do konca življenja.

Vmes si hudo zbolel na pljučih. Polovico so ti jih morali v težki operaciji odstraniti. Preživel si. Poročil si se k Černjaku na Brdinje. Lepo sta se razumela z ženo Nežko. Pridno, pošteno družino si si ustvaril. Štirje otroci, ki so se zelo dobro učili, te ljubili in v življenju zelo spoštovali, te bodo skupaj z ženo ljubili in spoštovali prav gotovo tudi po smrti. Pri Černjaku te je čakalo zopet delo,

hodil si v službo, doma pa urejal, gradil hišo, popravljaj hlev, vmes pa sadil krompir v sodelovanju z bivšo hotuljsko zadruogo, bil je najlepši daleč naokoli. Gospodarstvo si uredil in od nekdanjih dveh glav živine jih je bilo zadnje čase v hlevu 6, od tega štiri do pet krav. Predvsem pa si dosegel to, da je za vso živad sedaj doma krme dovolj, česar včasih nikoli ni bilo. Vse do zadnjega diha si delal in snoval načrte za novi hlev. Material, — stojišča zanj si že kupil. Komaj si čakal, da bi se pričela gradnja. Žal ti je nenadna smrt pretrgala tvoje lepe načrte.

Dragi svojci, sorodniki, sosedje in znanci ter prijatelji rajnega Ivana! Morda boste iz teh nekaj skromnih besed, ki sem jih povedal v slovo našemu dragemu prijatelju, delavcu in garaču, ki je delal in trpel vse svoje življenje, le našli odgovor na to, zakaj ljudje naše generacije, ki je toliko prestala in je morala toliko pretrpeti, zakaj ti ljudje tako zgodaj za vedno odhajajo.

Dragi Okrogovski Ivan, dragi Černjak; hvala ti za vse! Hvala za delo, za trud, hvala za dobro voljo, katere tudi v najtežjih trenutkih življenja nisi izgubil! Hvala ti kot dobremu možu, očetu, bratu, sorodniku, sosеду, delavcu, prijatelju in znanцу!

Počivaj po delu in trpljenju mirno in sladko tu v Kotljah, v naši domači slovenski zemlji, za katero si se boril in jo ljubil.

Ženi, otrokom, bratom, sestram in vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter sodelavcem rajnega Ivana pa izrekam globoko, iskreno sožalje.

V Kotljah, februarja 1975

Rok Gorenšek

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame Jožefe Rodošek se iskreno zahvaljujem vsem, ki so se udeležili njenega pogreba. Žalujoči sin Otmar

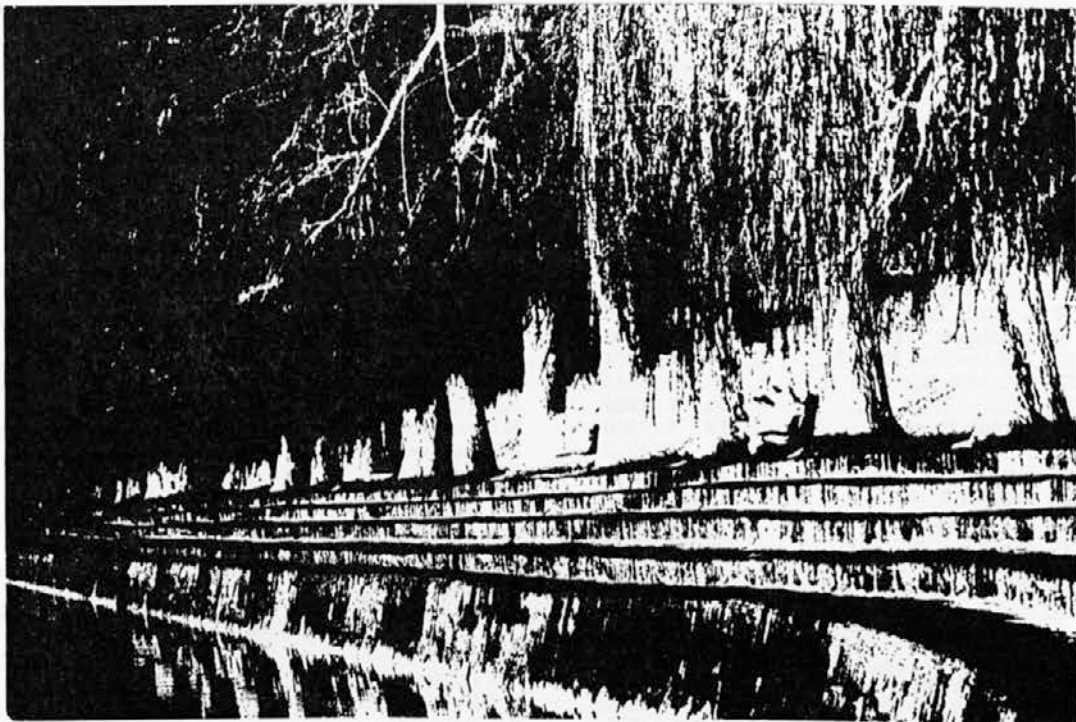
Milenkoviča. Znamke so natisnjene v nizozemski tiskarni Jan. Enschede en Zanen Haarlem v večbarvni tehniki heliogravuri v polah po 9 znamk.

Naslednja znamka je izšla 26. 2. 1975 ob 100-letnici smrti Svetozarja Markoviča. Znamke so natisnjene v Zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v enobarvni linijski gravuri v polah po 9 znamk. Cena znamke je 1,20 din.

Svetozar Marković je bil politik in književnik, ustanovitelj socialističnega gibanja v Srbiji. Studiral je v Beogradu, Petrogradu in Zürichu, kjer se je seznanil z idejami ruskih revolucionarjev in demokratov. Kot motiv za znamko je bila uporabljena skulptura akademskega kiparja iz Beograda Stevana Budnoveva. Skulptura stoji pred univerzitetno knjižnico »Svetozar Marković« v Beogradu.

Clani Koroškega društva filatelistov bodo omenjene znamke lahko dvignili na sestanku 18. marca v prostorih Doma telesne kulture. Pogovorili se bomo tudi o bodoči razstavi znamk v Likovnem salonu na Ravnah. Razstava bo v okviru proslav ob 30-letnici osvoboditve Jugoslavije.

P. M.

Ob vodi

Foto: F. Kamnik II

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. I. 1975 do 20. II. 1975

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti					
1.	Areh Ivan	14. 5. 1955	PK žarilec	čistilnica	iz JLA
2.	Brezovnik Bojan	17. 7. 1954	NK delavec	mini livarna	iz druge delovne organiz.
3.	Erženičnik Dušan	14. 5. 1953	SS el. tehnik	priprava dela tehniških služb	iz JLA
4.	Haber Milka	1. 9. 1942	NK delavka	fazna kontrola TOZD II.	premeščena iz TRO Prevalje
5.	Herman Karel	27. 10. 1944	NK delavec	livarna	iz druge delovne organiz.
6.	Hovnik Bernard	8. 5. 1953	KV livar	livarna	iz JLA
7.	Hribernik Matevž	10. 10. 1954	KV kovač	kovačnica	iz druge delovne organiz.
8.	Hribernik Miroslav	1. 7. 1954	KV obratovni električar	elektro obrat jaki tok	iz JLA
9.	Janota Alojz	15. 6. 1953	KV brusilec	obrat strojev in delov	iz JLA
10.	Jazbec Alojz	27. 5. 1947	PK žerjavovodja	obrat industrijskih nožev	ponovna zaposlitev v ŽR
11.	Kaker Branislav	10. 7. 1954	PK brusilec	TRO — meh. del.	iz JLA
12.	Kardoš Janoš	11. 9. 1930	NK delavec	livarna	iz druge delovne organiz.
13.	Kokošinek Slavica	14. 11. 1959	NK delavka	TRO — pilarna	prva zaposlitev
14.	Korak Slavko	28. 6. 1953	KV kuhar	TRO — pilarna	iz JLA
15.	Kosmač Matjaž	15. 9. 1958	NK delavec	obrat pnevmatičnih strojev	iz druge delovne organiz.
16.	Kreuzer Rado	24. 1. 1954	SS met. tehn.	topilnica	štipendist ŽR
17.	Kričej Franc IV.	20. 9. 1945	KV sofer	obrat industrijskih nožev	iz druge delovne organiz.
18.	Kunc Franc	4. 10. 1954	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
19.	Mandl Marjana	18. 8. 1948	NK delavka	TRO — pilarna	iz druge delovne organiz.
20.	Martinc Srečko	25. 1. 1955	KV orodjar	modelna mizarna	iz JLA
21.	Miklavc Franc	13. 10. 1951	KV kovač	kovačnica	iz JLA
22.	Pačnik Jožef	8. 4. 1953	KV kovač	kovačnica	iz JLA
23.	Periči Valentin	15. 2. 1958	NK delavec	mini livarna	prva zaposlitev
24.	Pleh Josip	23. 2. 1950	KV pleskar	valjarna	iz inozemstva
25.	Polanc Zdenka	22. 10. 1952	NK delavec	TRO — pilarna	iz druge delovne organiz.
26.	Plešej Štefan	28. 11. 1954	PK livar	livarna	iz JLA
27.	Pori Stanislav	19. 11. 1950	SS gimnazija	AOP	iz JLA
28.	Potočnik Antonija	16. 2. 1956	NK delavec	materialno gosp. TOZD I.	iz druge delovne organiz. (za določen čas)
29.	Potočnik Ivanka	20. 8. 1951	NK delavec	TRO — pilarna	iz druge delovne organiz.
30.	Potočnik Jožef VI.	25. 3. 1941	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organiz.
31.	Prikeržnik Ludvik	15. 8. 1951	SS komercialni tehnik	AOP	iz JLA
32.	Prohart Peter	25. 1. 1948	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organiz.
33.	Ristič Ivan	29. 12. 1950	KV avtomehanic	mini livarna	iz druge delovne organiz.
34.	Slemnik Janez	16. 5. 1954	NK delavec	livarna	iz druge delovne organiz.
35.	Smolnikar Elizabeta	20. 11. 1956	KV rezkalka	obrat industrijskih nožev	iz poklicne šole
36.	Školnik Bernarda	4. 7. 1958	NK delavka	TRO — pilarna	prva zaposlitev
37.	Škrbot Slavko	4. 6. 1956	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organiz.
38.	Šprah Anton	8. 6. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organiz.
39.	Tomaž Andrej	4. 10. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz JLA
40.	Tratnik Hermina	17. 8. 1959	NK delavec	TRO — pilarna	prva zaposlitev
41.	Višner Mirko	25. 10. 1947	NK delavec	špedicija	iz druge delovne organiz.
42.	Vnuk Janez	18. 4. 1950	PK rezkalec	TRO — materialna služba	iz druge delovne organiz.
43.	Voler Branko	27. 6. 1954	KV strugar	centralna delavnica	iz JLA
44.	Ulbl Štefanija	6. 8. 1947	NK delavec	TRO — pilarna	prva zaposlitev
Odjavljeni					
1.	Ban Marjan	18. 11. 1955	KV ključavničar	modelna mizarna	v JLA
2.	Bratina Vanjo	13. 7. 1956	NK delavec	jeklovlek	v JLA
3.	Čepin Ivan II.	20. 1. 1931	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
4.	Čorbič Semiz	5. 1. 1943	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
5.	Ferk Dušan	5. 9. 1952	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
6.	Frühaufl Feliks	5. 1. 1944	KV ključavničar	obrat strojev in delov	dana odpoved
7.	Glinik Pavel	1. 3. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
8.	Golob Valentin	20. 8. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
9.	Gorenšek Ivan II.	15. 1. 1921	NS	VNS	umrl
10.	Jamšek Ivan III.	21. 7. 1954	KV rezkalec	obrat strojev in delov	dana odpoved
11.	Juh Leon	10. 4. 1929	SS komercialni tehnik	nabavna služba	dana odpoved
12.	Karner Cveto	15. 4. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
13.	Kastivnik Boris, inž. el.	24. 1. 1951	VSS inženir el. šibki tok	elektro obrat šibki tok	v JLA
14.	Konečnik Franc IV.	28. 1. 1952	NK delavec	čistilnica	v JLA
15.	Kotnik Alojz IV.	30. 6. 1956	NK delavec	livarna	v JLA
16.	Kresnik Rajmund	6. 8. 1955	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
17.	Lasnik Franc II.	1. 1. 1956	NK delavec	obrat pnevmatičnih strojev	v JLA
18.	Laznik Janko	30. 11. 1956	KV ključavničar	centralna delavnica	v JLA
19.	Matjašec Ivan	19. 11. 1952	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
20.	Miklavžina Ivan II.	28. 8. 1954	KV ključavničar	obrat industrijskih nožev	v JLA
21.	Mlačnik Marjeta II.	30. 10. 1954	SS ekonomski tehnik	obračun jeklarne	dana odpoved
22.	Mlinar Ivan III.	28. 2. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
23.	Mršak Bernard	19. 4. 1956	KV obratovni električar	elektro obrat jaki tok	v JLA
24.	Praznik Marjan	1. 12. 1955	NK delavec	energetski obrat	dana odpoved
25.	Proje Maksimiljan	20. 7. 1956	KV kovač o. p.	kovačnica	v JLA
26.	Pušnik Maks II.	3. 11. 1956	KV žarilec o. p.	kalilnica	v JLA
27.	Razdevšek Ivan III.	31. 7. 1956	KV strugar	obrat strojev in delov	v JLA
28.	Repnik Stanislav	1. 4. 1953	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
29.	Rodošek Otmar	5. 8. 1956	KV strugar	obrat strojev in delov	v JLA
30.	Skarlovnik Vinko	22. 3. 1956	NK delavec	topilnica	v JLA
31.	Snežič Janez	2. 6. 1956	NK delavec	materialno gospodarstvo TOZD I.	v JLA
32.	Sonjak Marjan	1. 7. 1956	NK delavec	obrat pnevmatičnih strojev	dana odpoved
33.	Srnc Ivan	19. 3. 1957	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
34.	Starnik Jakob	13. 7. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
35.	Strmšek Ivan	1. 3. 1956	NK delavec	livarna	v JLA

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
36.	Širnik Avgust	8. 8. 1950	VK strojni delovodja	skupne službe TOZD II.	dana odpoved
37.	Špiler Anton	22. 5. 1953	PK kovač	kovačnica	v JLA
38.	Vasertal Karel	14. 8. 1952	KV kalilec	kontrola kakovosti	v JLA
39.	Vrabič Edi	8. 3. 1953	KV ključavničar	elektro obrat jaki tok	dana odpoved
40.	Vravnik Ivan	28. 10. 1954	PK žarilec	kalilnica	v JLA
41.	Zagar Jožef	18. 3. 1951	PK strugar	obrat strojev in delov	v JLA
42.	Znidaršič Drago	14. 7. 1952	NK delavec	valjarna	v JLA

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti

- 1 — SS elektro tehnik
- 1 — SS metalurški tehnik
- 1 — SS gimnazija
- 1 — SS komercialni tehnik
- 1 — KV livar
- 1 — KV kovač
- 1 — KV obratovni električar
- 1 — KV brusilec
- 1 — KV kuhar
- 1 — KV šofer
- 2 — KV strugar
- 1 — KV orodjar
- 2 — KV kovača
- 1 — KV pleskar

Izobrazba — kvalifikacija

- 1 — KV avtomehanic
- 1 — KV rezkalec
- 1 — KV ključavničar
- 1 — PK žarilec
- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — PK brusilec
- 1 — PK livar
- 1 — PK rezkalec
- 20 — NK delavec

Odjavljeni

- 1 — VSS el. inženir
- 1 — SS komercialni tehnik
- 1 — SS ekonomski tehnik

Izobrazba — kvalifikacija

- 1 — VK strojni delovodja
- 11 — KV ključavničarjev
- 1 — KV rezkalec
- 1 — KV obratovni električar
- 2 — KV strugarja
- 1 — KV kalilec
- 1 — KV valjavec o. p.
- 1 — KV kovač o. p.
- 1 — KV žarilec o. p.
- 1 — PK kovač
- 1 — PK žarilec
- 1 — PK strugar
- 1 — NS
- 15 — NK delavec

MIMO KOŠA

Na začetku bi rad poudaril, da nisem eden izmed tistih »čistiljubcev«, ki znajo sočloveku s svojo pretirano gorečnostjo po čistoči in redu do kraja uničiti živce. Vendar bi tokrat rad spregovoril ravno o teh stvarih, zlasti o tem, kakšni smo, kakšen je naš odnos do ohranjanja okolja, v katerem živimo.

Nedavno tega smo v prijateljskem krogu premlevali možnosti za počitnikovanje v tem letu, in tako počasi širili temo pogovora, predsedlali na probleme turizma nasploh, govorili pa tudi o tem, kako je na južnem Jadranu, konkretno v Ulcinju.

No, in smo ugotovili: kaj jim pomaga, če imajo kilometre peska, skal in morje borovega gozda nad njimi ter ne vem, kaj še vse, če pa vse to tako nemarno uporabljajo. Kamor pogledaš, povsod gore odpadkov. Ne samo na dveh, treh javnih krajih, ampak tudi pod pinjami in borovci, ob potkah in stezah, ob plažah na odprtih tržnicah, kjer se po javno razstavljenem mesu in drugih živilih na veliko pasejo muhe in še in še. Kdo bo rekel, da zveni vse to nekam šovinistično, kot: Orient, Črnogorci itd., pa ni, je le ugotovljajne dejstev.

Premlevali smo dalje in prišli do zanimive ugotovitve: v okolju, kjer lahko vsakdo odmetava nepotrebno robo, kjer in kakor se mu zljubi, se tudi tisti, ki so sicer bolj redoljubni oz. na čistočo in higieno udarjeni, nekam hitro »prilagodijo« novemu redu in kmalu niso nič boljši, kvečjemu še slabši od drugih.

Sicer pa je res bolj udobno vreči vrečko ali steklenico na tla, v grmovje ob poti ali v morje, kot pa jo nositi s seboj in jo vreči v kanto za smeti, ki je ali pa je celo ni. In tako ti tudi tisti severnjak, ki mu v domačem mestu na kraj pameti ne pade, da bi odvrgetl plastično vrečko na sredi ceste, pri nas to mirne duše stori. No, pri tistem pogovoru smo prišli do »točne« ugotovitve, da smo mi — to naj bi bili Slovenci nasploh — pri vsem tem le vsaj malo boljši. In takrat sem bil v to prepričan.

Dva dni zatem pa smo šli na sprehod po našem mestu. In sedaj v to, da smo boljši, ne verjamem več. Tudi vi ne boste, če boste z odprtimi očmi hodili po poti s Čečovja proti trgu ali proti stari Gradisovi menzi, po stopnicah za občino navzdol in mogoče še malo ob Suhi, okrog kinodvorane in še in še. Pojdite enkrat po teh poteh in videli boste, da tega nisem napisal zaradi honorarja!

Pa še tole: v železarni dajemo težke milijone za čistilne naprave, pa vendar smo vsi po vrsti pripravljeni železarno kritizirati, kakor da ni za preprečevanje onesnaževanja okolja še nič storila. Medtem pa eden bolj, drugi

manj vse povprek odmetavamo vse — od opice Vali do pivskih steklenic, starih čevljev in ne vem, kaj še vse.

Seveda bo kdo rekel, zakaj pa bolj ne čistijo. Drži, da premalo čistijo in da bi se morali dogovoriti, kje in kako naj se komanala bolj angažira in podobno. Mogoče bi bilo treba ugotavljati tudi odgovornost za trenutno situacijo?

Sicer pa mislim, da smo pravzaprav odgovorni vsi, da bi se lahko vsaj malo bolj kulturno obnašali in da potem neka posebna in dodatna čiščenja kraja sploh ne bi bila potrebna, pa tudi razpravljanje o tej temi ne!

J. D.

SKRIBIMO ZA PTICE

Pred vrati pomladi smo, res, a vseeno se v imenu Društva za vzgojo in varstvo ptic v Mežiški dolini oglašam. Za ptice gre,

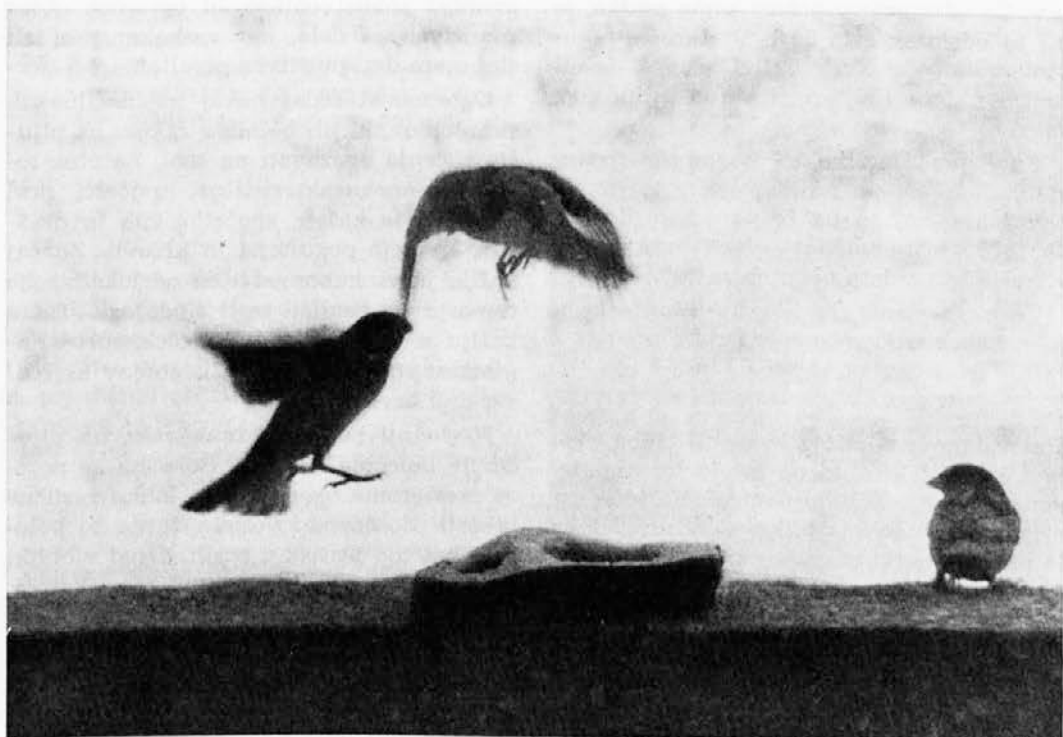
ki si v mrazu iščejo hrano, tu bolj, tam manj uspešno.

Letos jim zima sicer ni bila preveč naklonjena, a vseeno jim moramo pomagati. Kljub mili zimi jih jate letajo lačne in iščejo zrnja po vseh kotičkih.

Danes, ko se prepojeni s strupom civiliziranega sveta v obupu sprašujemo, kaj bo jutri, postaja pomoč pticam že kar dolg.

Razveseljivo je pogledati krmilnice, ki rastejo na vrtovih, se privijajo na balkonske ograje ali okenske police. A še vseeno je med nami premalo prisotna zavest, da s tem, ko pomagamo pticam, pomagamo tudi sebi.

Društvo vsako leto priskrbi hrano za zunanje ptice. Vsak jo lahko po zmerni ceni kupi. Kulturnim in vzgojnovarstve-

Skrbimo zanje

Foto: M. Dolinšek

Prim. dr. Janez Platzer

Na kratko o pljučnem raku

Rak na pljučih je danes eden najtežjih problemov v dispanzerju za pljučne bolezni in tbc. Prvič zato, ker je pogostnost teh tumorjev v zadnjih desetih letih naglo naraščala in kaže še tendenco naraščanja, drugič pa zato, ker obstajajo še vedno določene težkoče pri postavljanju diagnoze v zgodnjem stadiju bolezni. Najvažnejši problem in seveda sigurno tudi najtežji pa je zaenkrat še v tem, da so izgledi za ozdravljenje sedaj še izredno minimalni. Kljub vsej sodobni terapiji je smrtnost še vedno izredno visoka.

Rak na pljučih, nekoč redek pojav na obdukcijski mizi, postaja sedaj vse češči. Ne nastopa sicer povsod enako, toda povsod je to predvsem bolezen moških v njihovi najbolj produktivni starostni dobi, in to pri kadilcih cigaret še pogosteje kot pri nekadilcih.

Statistični podatki skoraj vseh dežel kažejo nagel porast pljučnega raka. Tako nam na primer angleška statistika pokaže, da je bila leta 1900 umrljivost zaradi pljučnega raka 1,5 na 100.000 prebivalcev in je postopoma stalno naraščala in doseгла pred kratkim že 60 umrlih na 100.000 prebivalcev. Kakšna je situacija pri nas v zadnjem času, nimamo še natančnih podatkov, gotovo je le to, da tudi pri nas ugotavljamo zastrašujoč porast te zahrbtnne bolezni. Po dosegljivih podatkih je bila umrljivost zaradi pljučnega raka v Jugoslaviji leta 1965 na 100.000 prebivalcev 12,1 kar bi bilo za takrat sicer najnižje v Evropi. Seveda pa so pri nas v podatkih bistvene razlike po posameznih republikah. Razlogov za to je sigurno več: razvitanost zdravstvene službe, točnost statističnih podatkov, obseg faktorjev, ki pospešujejo delujejo na nastanek pljučnega raka in še več drugih razlogov. Da je res tako, navedimo le en značilen podatek: v Zagrebu je bila leta 1967 smrtnost zaradi pljučnega raka 33,4 na 100.000 prebivalcev. Če vzamemo v poštev samo moške, je bil ta odstotek celo 56,8. V starostni skupini moških od 50 do 69 let je vsak deseti moški v letu 1967 umrl zaradi pljučnega raka.

Analogne številke so nastopale tudi v statistikah drugih naših mest, zato jih ne navajamo. Saj so pa že navedene dovolj, da začnemo razmišljati, zlasti še, ker številke iz leta v leto občutno rastejo.

Če primerjamo razpoložljive podatke o letnem prirastku pljučnega raka pri nas z

letnim prirastkom v drugih državah, lahko zaključimo, da bo višek tega porasta dosežen pri nas šele v naslednjih 20 letih. Vedeti je namreč treba, da v modernu razvitih državah pljučni rak že začenja upadati, zahvaljujoč energičnim zdravstvenim in drugim ukrepom pri zatiranju te bolezni (zmanjševanje porabe cigaret, energična borba proti onesnaženju ozračja in podobno).

Ker pa smo pri nas, kar se tega tiče, še zelo zadaj, potrošnja cigaret skokovito narašča, kaditi začenjajo vedno mlajši, onesnaženje ozračja je vedno hujše, zato upravičeno lahko pričakujemo porast pljučnega raka.

Gotovo v zadnjem času predvsem medicinske znanstvenike zanima, kaj povzroča vse pogostnejša rakava obolenja pri človeku. Številni inštituti po celem svetu z najmodernejšo opremo, številnimi kadri in neomejenimi finančnimi sredstvi iščejo povzročitelja raka. Vedno pogosteje slišimo vesti, da je povzročitelj že odkrit, pa spet z razočaranjem ugotovljamo, da cilj le še ni dosežen. S številnimi poizkusi, opazovanji in predpostavkami je bilo dokazano, da obstajajo tkim. kancerogeni faktorji, ki vsekakor pospešujejo nastanek raka. Za nastanek pljučnega raka naj bi med drugimi vzroki bili ti faktorji naslednji:

- a) kancerogene snovi v cigaretnem dimu,
- b) kancerogene snovi v izpušnih plinih motornih vozil in v industrijskem dimu.

Za nastanek rakavega obolenja navajajo med drugim še nepoznane viruse, nadalje razpravljajo o dednosti obolenja, obstajajo pa še druge teorije, ki poskušajo ugotoviti povzročitelja.

Vsekakor je v tem iskanju dosežen že določen napredek, upanje v skorajšnje odkritje pa nam lahko daje tudi velika zagnanost znanstvenikov in ogromen obseg znanstvenega dela, kar vsekakor prej ali slej mora dati pozitiven rezultat.

Oglejmo si sedaj nekaj najznačilnejših simptomov, ki jih bolnik z rakom na pljučih začenja opazovati na sebi. Začetne težave so nekarakteristične, najčešči prvi simptom je kašelj, spočetka suh in dražljiv, kasneje pogostejši in krčevit. Značaj kašlja je vsekakor odvisen od lokalizacije tumorja in naglice rasti slednjega. Temu kašlju se pridruži tudi izmeček, sprva minimalen, pozneje obilnejši, gnojav in včasih tudi krvavkast.

Naslednji pogosten znak raka na pljučih je bolečina v prsih. Bolečina se pojavi razmeroma zgodaj in je lahko različne jakosti. Posamezni bolniki čutijo to bolečino kot top pritisk v prsih, drugi v obliki zbadanja za prsnico. Statistike pokažejo, da se bolečina v prsih kot simptom pljučnega raka pojavlja do 62 odst.

Naslednji prav tako pogosten pojav pri pljučnem raku je oteženo dihanje. Ta znak je tudi odvisen predvsem od lokalizacije in obsežnosti obolenja. Od ostalih

simptomov se najpogosteje pojavlja še naslednji: pomanjkanje apetita, izguba na teži, občutek slabosti in utrujenost. To pa so v glavnem tudi že kasni znaki.

O simptomih, ki jih pri bolniku s pljučnim rakom lahko ugotovimo s pomočjo kliničnega pregleda, laboratorijskih in rentgenskih preiskav na tem mestu ne bo govor.

Povemo lahko le toliko, da skupno s težavami, ki jih našteje bolnik in z danes znanimi medicinskimi metodami z veliko sigurnostjo lahko postavimo diagnozo pljučnega raka, nadaljnji potek bolezni pa je odvisen predvsem in edinele od tega, ali je bila bolezen ugotovljena dovolj zgodaj.

Z dovolj zgodnjim odkrivanjem pljučnega raka lahko kljub resnosti obolenja z zaupanjem gledamo v njegovo zdravljenje. Medicinska znanost pa nam je v zadnjih letih že dala v roke nekaj pomembnih pripomočkov, s katerimi vse bolj uspešno lahko vodimo boj proti tej bolezni. Znanih je nekaj pomembnih zdravil, ki vsekakor zavirajo nagel potek obolenja, v nekaterih primerih celo za daljši čas. Moderna kirurgija je izdelala zanesljive metode, s pomočjo katerih je mogoče učinkovito odstraniti rakavi tumor. In končno obsevalna tehnika z različnimi ionizirajočimi žarki bistveno pripomore k učinkovitemu zdravljenju.

Bolnik s pljučnim rakom torej le ni prepuščen neizprosni usodi, temveč vsekakor lahko z optimizmom začne zdravljenje, ko je bolezen že bila ugotovljena. Ko bo pa enkrat znan povzročitelj rakavega obolenja, bo tudi tej bolezni mogoče učinkovito zavreti njen razvoj, prav tako kot mnogim, v naši dobi takorekoč že malo pomembnim boleznim, katere pa so v preteklosti uničevale narode.

Dokler nam torej povzročitelj še ni dokončno znan, skušamo vse naše preventivne ukrepe zoper pljučnega raka usmeriti v široko zastavljeno akcijo zgodnjega odkrivanja te bolezni. Za to pa imamo že kar precej široke možnosti. Omeniti je treba nekaj najpomembnejših:

- a) opustitev kajenja,
- b) dosledna borba proti onesnaženju ozračja,
- c) preventivni rentgenski pregledi različnih skupin prebivalstva,
- d) zdravstveno prosvetna dejavnost.

V našem dispanzerju za pljučne bolezni in tbc na Ravnah v njegovem 10-letnem obstoju vse pogosteje odkrivamo bolnike s pljučnim rakom. Bolj sistematično smo to bolezen začeli iskati zadnja leta. Uspelo nam je nabaviti najmodernejšo rentgensko aparaturo, s katero lahko opravimo najzahtevnejša slikanja, nadalje uvajanje sistematičnih pregledov pljuč prebivalstva in končno strokovno izpopolnjevanje zdravstvenih delavcev, vse to nam je omogočilo znatno večje možnosti zgodnjega odkrivanja pljučnega raka.

Poglejmo statistične podatke zadnjih pet let o gibanju pljučnega raka in usodi teh bolnikov v naši občini.

Ivan Berložnik

nim ustanovam ptičje krme ni treba plačevati. Tudi krmilnico, če je še nimajo, jim podarimo. Želimo namreč, da bi se že v mladih ljudeh izoblikoval zdrav odnos do ptic, do narave.

Odmev na naša prizadevanja je različen, še vedno prešibak. Vsem, ki se vsako prebujajočo pomlad razveselijo ptičjega petja na vrtu, ki jim ni vseeno, v kakšnem okolju živijo, kličemo, naj se nam pridružijo. V slogi je moč!

NOVO ODKRITI

1970		1971		1972		1973		1974		Skupaj	
m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
5	—	3	—	4	—	4	—	4	—	20	—

UMRLI

3	—	3	—	1	—	4	—	3	—	14	—
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---

Številke niso razveseljive, vendar nas ne smejo potreti. Poudariti je treba, da je pred pol stoletja le eden od dvanajstih, ki so oboleli za rakom, prebolel več kot 5 let od ugotovitve bolezni. Danes je to dano v poprečju vsakemu tretjemu bolniku, lahko pa bi bilo dano vsaj vsakemu drugemu, če bi z množičnimi načini, ki so danes že na voljo za odkrivanje raka, odkrivali še več obolenj tako zgodaj, da bi jih bilo mogoče s sodobnimi načini zdravljenja dokončno ozdraviti. Po zaslugi napredka pri zdravljenju raka je ozdravljivejših in začasno zazdravljenih bolnikov vedno več.

Boj proti raku pomeni dosežati prav to, kar smo že nakazali. Vsa nova znanstvena dognanja na tem področju moramo čimprej in čim učinkoviteje uporabiti v praksi.

To seveda ne zadeva le zdravstva, marveč tudi druga družbena področja. Tu so mišljeni predvsem gospodarstvo, prosveta, socialno skrbstvo in družbena politika nasploh.

Odločna borba proti kajenju, skrb za postopno in dosledno zmanjševanje industrijskega onesnaževanja ozračja, dobro zastavljene različne preventivne zdravstvene akcije, predvsem so tu mišljeni rentgenski pregledi rizičnih skupin prebivalstva (kadilci nad 40 let starosti, delavci v onesnaženem ozračju in podobno), predvsem pa nenehno zdravstveno prosvetljevanje prebivalstva, to vse lahko znatno prispeva k uspešnosti borbe proti pljučnemu raku.

Plemenitost skupnih prizadevanj bo prinesla primerne sadove.

DELOVNE NEZGODE V FEBRUARJU 1975

Gregorc Slavko, topilnica I. — pri zapenjanju odpadnega železa s pomočjo žerjavne verige ga je ta stisnila za kazalec desne roke.

Pongrac Rudolf, valjarna — pri obračanju gredice premera 130 je ta zdrsnila iz prijemalnih čeljusti ter mu padla na hrbtno stran desne roke.

Čapelnik Stanko, livarna — na poti na post v pripravi peska je padel na stopnicah ter si poškodoval palec desne roke.

Ravnjak Ivan, valjarna — pri adjustiranju gredic se mu je ena skotalila ter mu poškodovala kolena.

Videršnik Alojz, kovačnica — pri nakladanju gredic na voz se je ta premaknil, pri tem pa mu je kolo voza poškodovalo mezinček desne noge.

Habijanič Ana, livarna — pri premikanju vozička je z desno roko zadela ob ogrodje bunkerja za pesek ter si pri tem poškodovala mezinček desne roke.

Lozinšek Stefan, livarna — pri litju jekla v formo mu je to brizgnilo za čevljev leve noge ter ga opeklo po nartu.

Zučko Franjo, topilnica I. — pri izpraznjevanju žlindre posode mu je ta poškodovala tretji in četrti prst leve roke.

Hudrap Ljudmila, kemijski laboratorij — nenadoma ji je postalo slabo ter je padla in si na podbojih vrat poškodovala zatilje.

Prijanovič Vinko, valjarna — varovalna pločevina mu je padla na desno nogo ter mu poškodovala mezinček.

Drozg Jože, valjarna — pri nameščanju materiala na delovni mizi odrezilnega stroja se mu je valjana palica skotalila na levo roko ter mu poškodovala mezinček.

Berložnik Franc, centralna delavnica — pri ostrenju kovaškega sekača na brusilnem stroju mu je sekač zagrabilo, pri čemer si je poškodoval kazalec leve roke.

Slivnik Ivan, strojni obrat — pri ročnem nalaganju hidravličnega agregata na voziček si je poškodoval prstanec leve roke.

Jelen Beno, kalilnica — na stopnicah je nerodno stopil in si zvinil gleženj leve noge.

Pavšer Hubert, obrat pnevmatskih strojev — pri posnemanju brusne plošče mu je zdrsnil posnemačni kamen, pri čemer si je na vrteči se plošči obrusil kazalec desne roke.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta Ivana Gorenška se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem in znancem za darovane vence in cvetje ter za vso pomoč v težkih dneh.

Prisrčno se zahvaljujemo tudi varnostni službi železarne Ravne za častno stražo, godbi, govornikom in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti v tako velikem številu.

Žena in otroci

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem uslužbenecem uprave železarne Ravne, sindikatu in org. ZB železare Ravne za denarno pomoč ob izgubi dragega moža Ivana Gorenška.

Neža Gorenšek

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moje drage mame Frančiške Kos se najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem orodjarne za izraženo sožalje in darovani venec, ki so ga sodelavci Ernest Trebovc, Jože Vauče in Anton Hribar pripeljali v Savinjsko dolino. Iskrena hvala!

Zalujoči sin z družino

ZAHVALA ŽELEZARNI

Naša železarna je prejela uradno zahvalo republiškega odbora SRS za izgradnjo doma borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu za sodelovanje pri gradnji tega doma ter pri ureditvi širšega kozjanskega območja. Zahvala ima obliko umetniško izdelane diplome in jo hranimo med drugimi priznanji naši OZD.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so spremljali na zadnji poti našega dragega Jožeta Rusa.

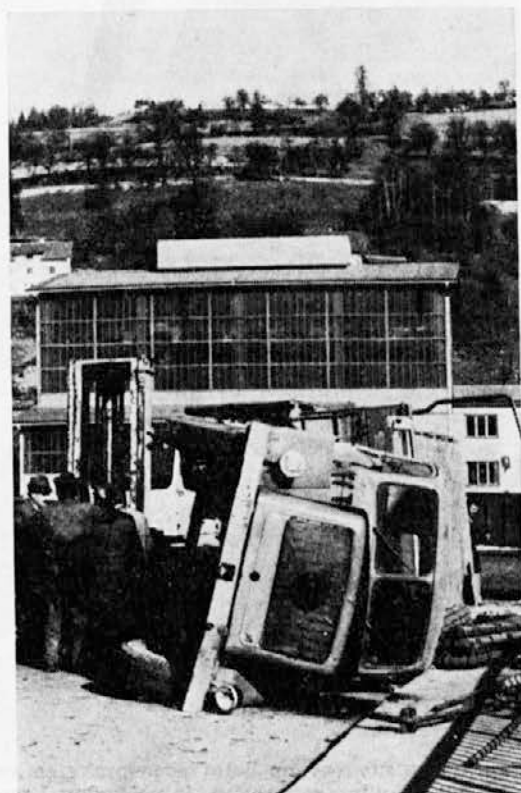
Posebno se zahvaljujemo ravenski godbi, pevskega zboru Fužinar in tov. Roku Gorenšku za besede ob grobu.

Štefka Javornik z družino

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našo mamo — sestro v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Hvala tudi govorniku tov. Ajnžku in č. g. župniku ter ravenskemu pevskega društva.

Družina Ridl — Kokal, p. d. Lampret

Se zgodi

NE TAKO

Pot na Brinjevo goro vodi mimo ruševin nekoč ponosne kmetije, sedaj spomenika nacističnemu divjanju, do spomenika dveh borcev, padlih za svobodo. Kot po nepisanem pravilu se izletniki radi ustavljajo tod. Konec januarja, ko je cvetel teloh, sva se tudi midva s sinom.

Pod imeni padlih sva položila dva drobna, pol razcvetena cvetova, vsak enega. Potem sva se pogovarjala: kakšna neki sta bila padla, s kakšnim občutkom sta šla v smrt, kako in zakaj?

Ko je sončen, skoraj pomladanski dan, odgnal žalostne misli, je mali nenadoma vprašal:

»Zakaj ljudje krasijo grobove z umetnimi rožami, ko pa je toliko pravih?«

Res, zakaj? In šele tedaj sem se zavedel, da je ob vznožju spomenika čez mero plastičnih rož. Na cvetoči gori rajnima v spomin — umetna roža! V kateri tovarni so jo neki izdelali? Saj res ne uvene, se ne posuši, ampak — sveža ni bila nikoli.

Pojmovanje pietete je različno, kot smo različni ljudje. Vendar me v to, da je tako prav, ne bo kmalu kdo prepričal. Nekateri pravijo, in tudi jaz mislim tako, da je spomin le takrat spomin, če je svež. Če ni, je le senca spomina!

J. D.

NEKAJ RUSOVIIH

Pokojni krojač Rus je bil veseljak. Imel je nabrušen jezik in ravno zato smo ga imeli vsi radi. Na katerokoli vprašanje je imel takoj pripravljen kar najbolj duhovit odgovor in vsakomur je moral kaj reči.

Jeseni enkrat sem ga podražil: »Glejte, Vravnikov Berti si pa dela veliko, mogočno bajto, midva se bova morala v naših malih pudah kar s coto pokrit.«

»O«, je rekel, »ni tak hudo ne, jaz sem že mednce kupu.«

Nekoč predtem je srečal na cesti Minko:

»Ja kam pa greš?« je rekel.

»V cerkev«, pravi.

Mamina sreča

Foto: F. Kamnik II.

»Ka boš pa hodila v cerkev,« je rekel Rus, »saj boga ni.«

»O, je zategnila, »bog je pa že, samo eni ga ne znate najt.«

»A da je,« pravi Rus, »ko pa so rekli, da je v nebesa ušel.«

J. D.

sed ga je zatožil sodniku in ta je rekel Nasredinu:

— Zakaj nisi udaril psa z ročajem, ampak z ostrino?

Na to pa Nasredin:

— Če bi me hotel pes ugrizniti z repom, bi tudi jaz njega udaril z ročajem.

Ali paševa odredba

Ali paša Rizvanbegović je nekoč izdal odredbo, da ne sme ponoči nihče hoditi brez svetilke. Pa je neke noči čuvaj zasačil starčka brez luči in mu rekel:

— Ali ne poznaš odredbe, da se ponoči ne sme hoditi brez svetilke?

— Poznam, je odgovoril starček.

— In kje jo imaš?

— Evo tu! in mu pokaže svetilko, vendar brez sveče.

— Kje pa je sveča?

— O sveči ni bilo v odredbi nič rečeno.

Čuvaj ga je pustil, potem ko mu je zaščinjal, da mora imeti tudi svečo. Drugi večer pa ga je spet zalotil v temi.

— Kaj spet brez svetilke? se je zadril.

— Ne, evo je!

— Kje pa je sveča?

— Evo tudi sveče.

— Zakaj pa je nisi prižgal?

— Nič ni bilo rečeno, da jo je treba prižgati.

Nasredinove gosli

Neke noči je šel Nasredin krast. Prišel je do trgovinice, zaklenjene z verigo. Izvlekel je pilo in začel piliti ključavnico. Takrat so prišli stražarji in ga vprašali:

— Kaj delaš, hodža?

On pa je odgovoril:

— Godem.

— Zakaj pa se potem gosli ne slišijo?

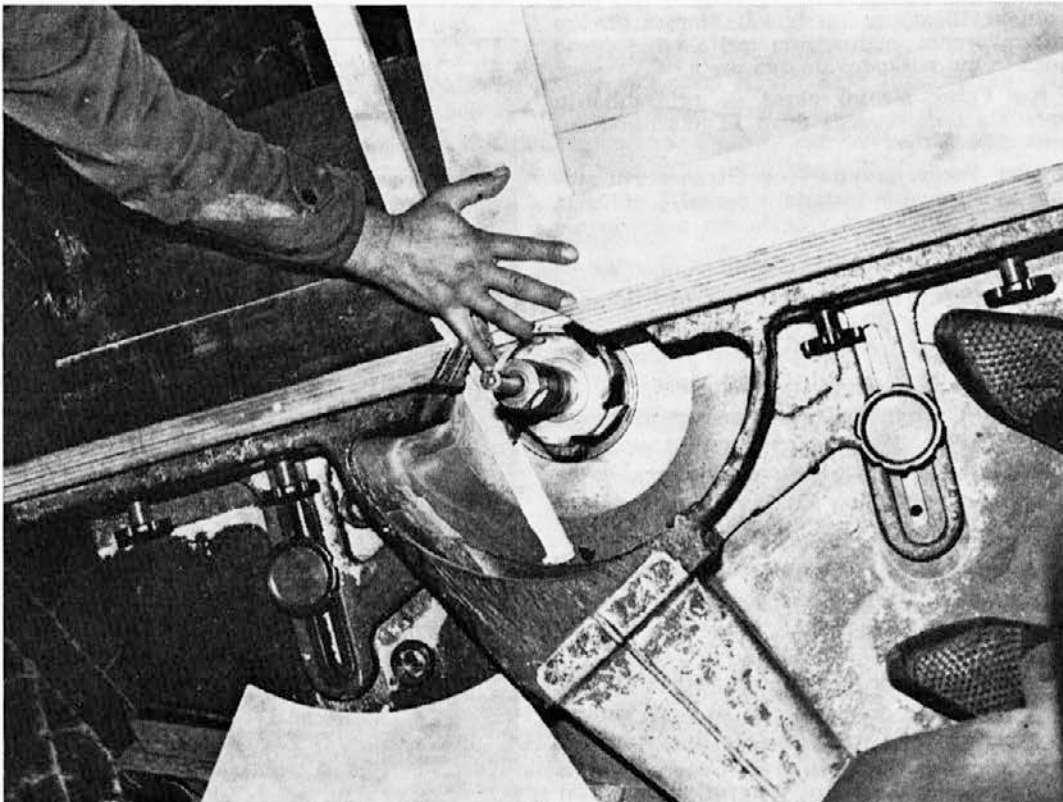
— Slišale se bodo jutri.

Naslednji dan pa je bila trgovina prazna.

HUMOR IN MODROST MUSLIMANOV

Nasredin in pes

Nasredin hodža je šel nekoč skozi vas, ko ga je napadel sosedov pes. Da bi se ga ubranil, je pograbil sekuro in ga ubil. So-

Neppravilno zavarovane delovne priprave so vzrok številnim nesrečam pri delu. Rezkalni stroj, ki ni bil pravilno zavarovan, je poškodoval modelnega mizarja Antona Čapelnika na četrtem in petem prstu desne roke.